

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA 2006 – 2009

SISÄLTÖ

	Sivu
1. SUUNNITELMAN TAUSTA JA TARKOITUS	1
2. TULOSANALYYSI VUODESTA 2004	2
2.1. Vaikuttavuus ja laadun hallinta	2
2.1.1. Vaasan yliopiston profiili	2
2.1.2. Laadunvarmistus ja arviointien tulosten hyödyntäminen	3
2.1.3. Tutkimus ja tutkijankoulutus	4
2.1.4. Peruskoulutus	8
2.1.6. Kansainvälistyminen	13
2.1.7. Yhteiskunnalliset tehtävät	17
2.1.8. Kestävä kehitys Vaasan yliopistossa	22
2.2. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	24
2.2.1. Yliopisto työnantajana	24
2.2.2. Tasa-arvotoimikunnan toiminta	25
2.2.3. Henkilöstötilinpäätös	26
2.2.4. Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto	28
2.3. Toiminnallinen tehokkuus	30
2.3.1. Perusvoimavarojen uudelleenkohdentaminen	30
2.3.2. Rahoituspohjan laajentaminen	31
2.3.3. Tutkijakoulutuksen ja peruskoulutuksen tehostaminen	31
2.3.4. Tutkimuksen ja opetuksen perusedellytysten tuen kehittäminen	33
2.3.5. Valmistuneiden työllistyminen	34
2.4. Sisäinen valvonta	36
3. KEHITTÄMISSUUNNITELMA	38
3.1. Vaasan yliopiston toiminnan viitekehys	38
3.2. Yliopiston keskeiset kehittämisalueet	39
3.3. Maisteriohjelmien kehittäminen	40
3.3.1. Strategia	40
3.3.2. Kehittämistoimet	40
3.3.3. Yliopiston maisteriohjelmat	41
3.3.4. Maisteriohjelmien kuvaukset	42
3.4. Vaasan yliopiston strategia	49
3.4.1. Yliopiston päämäärien saavuttaminen	50
3.4.2. Prosessien tuottamat tulokset	58
3.4.3. Prosessien toteuttaminen	59
3.4.4. Yliopiston osaaminen ja suorituskyky	61
3.4.5. Toimintaedellytysten varmistaminen	63
3.4.6. Yliopiston toiminnan rahoitus	64
4. HANKE-ESITYKSET	65
5. TALOUSARVIO VUODELLE 2006	67
6. ERILLISRAPORTIT	71

TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA KAUELLE 2006–2009

1. SUUNNITELMAN TAUSTA JA TARKOITUS

Tämä asiakirja on tarkiste Vaasan yliopiston toiminta- ja taloussuunnitelmaan kaudelle 2004-2007. Suunnitelma palvelee yliopiston sisäistä suunnittelua sekä toimii perusteluina ja taustamateriaalina opetusministeriön ja yliopiston väliselle tulossopimukselle. Suunnitelma sisältää analyysin vuoden 2004 toiminnasta, tulevan suunnittelukauden toimintasuunnitelman tarkisteen sekä vuoden 2006 talousarvion perusteet, opetusministeriön pyytämät erityisraportit sekä tunnuslukutilastointia kolmelta vuodelta.

Yliopisto on hyväksynyt vuoteen 2020 ulottuvan vision ja laatinut sen pohjalta kehittämissuunnitelman vuoteen 2010 sekä käynnistänyt laatutyöhön liittyvän strategiatyön. Toiminta- ja taloussuunnitelma on rakennettu tämän strategiatyön - yliopiston tasapainoisen onnistumisen strategian (BSC) - pohjalta ja palvelemaan erityisesti yliopiston omaa toiminnan kehittämistä.

Suunnitelma on käsitelty yhteistoimintaneuvostossa 1.2.2005 ja hyväksytty Vaasan yliopiston hallituksen kokouksessa 4.2.2005.

2. TULOSANALYYSI VUODESTA 2004

Yliopisto on yhdessä opetusministeriön kanssa sopinut tulostavoitteet suunnittelukaudelle 2004–2006. **Seuraavassa tarkastellaan näiden tavoitteiden sekä yliopistolaitokselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista Vaasan yliopiston osalta.** Tässä luvussa esitetty toiminnan analyysi liitetään osaksi yliopiston toimintakertomusta vuodelta 2004.

Analyysin kehystetty teksti on kauden 2004-2006 tulossopimuksessa sovittu tavoite.

2.1. VAIKUTTAVUUS JA LAADUNHALLINTA

Yliopistojen toiminnan tavoitteita ohjaa yliopistolaki ja Valtioneuvoston 4.12.2003 hyväksymä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma.

Vaasan yliopistoa kehitetään talouteen, hallintoon, kieliin ja kulttuuriin sekä tekniikkaan suuntautuvana yliopistona. Yliopiston eri alojen vahvuudet nivoutuvat monikielisen ja kansainvälistyvän yritystoiminnan, julkisen hallinnon ja kulttuurin osa-alueille.

Yliopisto vahvistaa strategiatyötään oman profiloitumisensa tukena.

Yliopistojen tavoitteena on toiminnallaan vaikuttaa siihen, että suomalaisen yhteiskunnan kulttuurinen, sosiaalinen ja taloudellinen hyvinvointi lisääntyy. Yliopistot ottavat kaikessa toiminnassaan huomioon kestävän kehityksen periaatteen. Yliopistojen tavoitteena on tutkimuksen, tutkijankoulutuksen, opetuksen ja taiteellisen toiminnan korkea kansainvälinen taso ja laatu. Yliopistot jatkavat kokonaisvaltaisen laatutyön ja sen menetelmien kehittämistä. Arviointien tuloksia hyödynnetään osana yliopistojen toiminnan laadun kehittämistä.

Yliopistot vahvistavat tutkimuksen ja opetuksen perusedellytyksiä kehittämällä niitä tukevia kirjasto- ja tietopalvelujaan sekä tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuuriaan. Yliopistot kehittävät virtuaaliopetuksen tarjontaa osana muuta opetuksen kehittämistä.

2.1.1. Vaasan yliopiston profiili

Vaasan yliopiston tiedeperustaa ovat kauppa- ja taloustieteet, humanistiset tieteet, yhteiskuntatieteet ja teknilliset tieteet. Vaasan yliopisto sai vuonna 2002 tehdyn päätöksen mukaisesti teknillistieteellisen alan tutkintojen myöntöoikeuden 1.8.2004 lukien.

Vaasan yliopisto on moderni yliopisto sekä tieteenalarakenteeltaan, että toimintatavoiltaan. Yliopiston rakenne edistää tutkinnon suorittaneiden tehokasta työllistymistä, monitieteistä tutkimusotetta sekä tarttumista tärkeisiin ja ympäristön kannalta keskeisiin tutkimuskysymyksiin. Humanistisen alan opetuksen ja tutkimuksen keskeiset alueet ovat monikielisyys, ammattikielinen viestintä ja modernit mediat. Kauppätieteellisen alan vahvuutena on liiketoimintaosaaminen. Sen perustana on monipuolinen ja kattava kauppa- ja taloustieteellinen tutkimus ja opetus. Teknillinen ala

profiloituu tietotekniikan sekä sähkö- ja energiatekniikan tutkimukseen ja opetukseen. Yhteiskuntatieteellisen alan vahvuusalue on vertaileva hallinnon ja aluetalouden tutkimus ja opetus.

2.1.2. Laadunvarmistus ja arviointien tulosten hyödyntäminen

Arviointityö

Vaasan yliopisto on ollut aktiivinen arviointitoiminnan kehittämisessä. Kansainvälinen arviointiryhmä toteutti yliopiston kokonaisarvioinnin 1994-1995 ja seuranta-arviointi tehtiin 1999-2000. Seuranta-arviointi keskittyi yliopiston visio- ja strategiatyöhön, johtamiseen, ulkopuoliseen rahoitukseen, kansainvälistymiseen sekä opetuksen ja oppimisen kehittämiseen. Opetuksen ja oppimisen sekä kansainvälistymisen osalta yliopisto sai seuranta-arvioinnissa kiitosta. Haasteeksi nähtiin voimakkaasti kasvaneen ja kasvavan ulkopuolisen rahoituksen hankkiminen, visio- ja strategiatyöskentelyn edelleen terävöittäminen sekä lajakkaan henkilöstön rekrytointi. Yliopisto nähtiin vahvasti alueellisena vaikuttajana ja yhteistyötä alueen kanssa pidettiin tärkeänä jatkossakin.

Kauppatieteellinen ala oli mukana vuonna 2003 valmistuneessa valtakunnallisessa kauppatieteiden ja liiketalouden korkeakoulutuksen arvioinnissa. Yliopiston kauppatieteellisen alan strategiatyöskentely arvioitiin onnistuneeksi. Haasteena on prosessiajattelun vieminen käytäntöön opetuksen, tutkimuksen ja yritys yhteistyön organisoinnissa. Kauppatieteessä on lisäksi meneillään opetuksen kuormittavuutta selvittävä arviointiprojekti, joka on osa tutkinnonuudistukseen liittyvää strategiatyötä.

Suomen Akatemian koordinoima liiketoimintaosaamisen kansainvälinen arviointi jatkui vuonna 2004 tutkimustoiminnan osalta. Arviointi kohdistui kauppatieteellisen, erityisesti liiketaloustieteellisen, sekä tuotantotalouden piirissä tehtävän liiketoimintaosaamista edistävään tutkimukseen. Tavoitteena oli arvioida tutkimuksen tieteellinen laatu kansainvälisellä tasolla ja suomalaisen liiketoimintaosaamiseen kohdistuva tutkimus ja sen innovatiivisuus. Tammikuussa 2005 valmistunut raportti esittää liiketaloustieteen tutkimuksen kentän olevan eräänlaisessa kriisissä, jossa kansainväliseen kärkeen nousemista vaikeuttavat tutkijakoulutuksen pirstaleisuus, pienten yksiköiden vähäinen tutkimuskapasiteetti sekä järjestelmän erilaiset rakenteelliset heikkoudet. Raportti ehdottaa voimakkaampaa erikoistumista tutkimukseen, opetukseen ja tiedon jakamiseen keskittyviin yksiköihin. Yliopisto tekee johtopäätökset arviointitulosten pohjalta.

Opetuksen arviointi on jatkuvaa. Opetuksen laatuun ja kehittämiseen on panostettu määrätietoisesti. Opintojaksokohtaisen arvioinnin ohella järjestetään opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan välillä arviointi- ja kehittämiskeskusteluja opetuksesta ja tutkintokoulutuksen kehittämisestä. Merkittävänä tunnustuksena opetuksen kehittämistyöstä ja jatkona aiemmille valtakunnallisille opetuspalkinnoille *kauppatieteellisen tiedekunnan johtamisen laitos nimettiin yliopistokoulutuksen laatuysiköksi 2004-2006.*

Korkeakoulujen arviointineuvosto toteutti vuoden 2002-2003 aikana kolmannen kerran aikuiskoulutuksen laatu yliopistojen arvioinnin. Vaasan yliopisto on yksi niistä viidestä

yliopistosta, joiden aikuiskoulutus arvioitiin korkealaatuiseksi. *Vaasan yliopisto on aikuiskoulutuksen laatuyksikkö vuosina 2004-2006.*

Yliopistossa on myös vahvaa arviointiosaamista, erityisesti hallintotieteiden tiedekunnassa ja Levón-instituutissa. Henkilökunnan arviointiosaamista on hyödynnetty useissa kansallisissa ja kansainvälisissä arviointiprojekteissa.

Laatutyö

Arvioinnin tulokset näkyvät yliopistossa jatkuvana laatu- ja strategiатыönä. Yliopiston hallitus on hyväksynyt laatutyön lähtökohdat ja periaatteet, joiden pohjalta on laadittu yliopiston laatuohjelma. Laatutyö on osa yliopiston toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tavoitteena hyvä sisäinen toimivuus ja ulkoinen vaikuttavuus. Ohjelma sisältää laatu- ja strategiatyön lisäksi toimenpideohjelman eri osa-alueilla, joita ovat laatuohjelma, tutkimus, opetus ja oppiminen, yhteiskuntaan suuntautuva toiminta ja vaikuttaminen sekä sisäisten palvelujen ja oman toiminnan kehittäminen. Ohjelmassa on sovittu osa-alueittain toimenpiteet, vastuutahot sekä toimijat.

Vastuu laatutyöstä on yliopiston tutkimus- ja koulutustoimikunnilla ja niitä johtavilla tutkimuksen ja koulutuksen vararektoreilla. Johtoryhmyöskentely yliopisto- ja tiedekuntatasolla on ollut aktiivista. Yliopiston sidosryhmiä edustaa kaksi jäsentä ja kaksi varajäsentä yliopiston hallituksessa.

Yliopisto on kehittänyt strategiатыötään tasapainoisen onnistumisen mallin (BSC) pohjalta. Strategiaan liittyvät osastrategiat on valmisteltu yhteistyössä yliopiston johdon ja laitosjohdon kanssa. Strategiатыötä on kuvattu luvussa kolme. Strategian toimeenpanon ja laadun varmistamisen tueksi yliopisto käynnistää vuonna 2005 toiminnanohjausprosessin analysoinnin. Tarkastelussa käydään läpi alaprosessien toimivuus. Tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

2.1.3. Tutkimus ja tutkijankoulutus

Yliopistoissa harjoitettavassa tieteellisessä tutkimuksessa painotetaan korkealaatuista, kansainvälisesti kilpailukykyistä ja eettisesti kestävästä tutkimusta.

Yliopistot vahvistavat ammattimaisen tutkijanuran edellytyksiä. Tutkijakouluja kehitetään tärkeimpänä väylänä tohtorintutkintoon, joka on tieteellisten jatko-opintojen ensisijainen tavoite. Tutkijakouluihin rekrytoidaan aktiivisesti ulkomaisia opiskelijoita ja tutkijoita. Tavoitteena on, että vuonna 2006 tutkijakoulujen opiskelijoista 10 prosenttia on ulkomaalaisia.

Yliopiston keskimääräinen tohtorin tutkintotavoite kaudella 2004 - 2006 on 18 tutkintoa vuodessa jakautuen aloittain seuraavasti:

<i>Humanistinen ala</i>	<i>4</i>
<i>Yhteiskuntatieteellinen ala</i>	<i>2</i>
<i>Kauppätieteellinen ala</i>	<i>11</i>
<i>Teknillistieteellinen ala</i>	<i>1</i>

Tutkimustoiminnan ja tutkijakoulutuksen analyysi

Yliopiston tohtoritavoite ei vuonna 2004 toteutunut edes tyydyttävällä tasolla väitelleiden määrän jäädessä kymmeneen. Toteutuma on vaihdellut 2000 –luvulla 11 ja 15 välillä, joten tälläkin tarkastelujaksolla tulos on välttävä. Pienissä määrissä suuret suhteelliset vaihtelut ovat kuitenkin luonnollisia ja seuraavat kaksi tulossopimuskauden vuotta ovat yliopistolle haaste.

Taulukko 1. Suoritetut tohtorin tutkinnot kaudella 2002-2004.

Koulutusala	Tavoite kaudella		Toteutuma vuonna		
	01-03	04-06	2002	2003	2004
Humanistinen ala	3	4	4	2	2
Yhteiskuntatieteellinen ala	2	2	2	3	2
Kauppätieteellinen ala	11	11	8	10	6
Teknillistieteellinen ala		1			
YHTEENSÄ	16	18	14	15	10

Tutkimustoiminnan ja tohtorikoulutuksen tavoitteet liittyvät tutkimuksen tieteelliseen laatuun, tutkimusetiikkaan, kansainvälisyyteen ja monitieteisyyteen. Tutkimuksen *tieteellisen laadun* arviointi perustuu kansainvälisessä tiedeyhteisössä julkaisuprosessin sisään rakennettuun arviointijärjestelmään ja yliopiston sisällä opinnäyte- ja julkaisuprosessien yhteyteen. Samoin *tutkimusetiikan* toteutuminen on sisäänrakennettu näihin järjestelmiin. *Tutkimuksen kansainvälistyminen* on kansainvälistä julkaisutoimintaa, kansainvälistä verkostoitumista ja lisääntyvää ulkomaisten jatko-opiskelijoiden määrää yliopiston tutkimusryhmissä. Kansainvälinen julkaisuaktiivisuus on ollut vakaassa kasvussa. Arvion mukaan kansainvälinen verkostoituminen ja verkoissa toiminta on lisääntynyt. Tästä esimerkkinä yliopiston EMG –ryhmän (Energy Marketing Group) rakentama mittava kansainvälinen verkosto energiamarkkinoinnin tutkimuksen alueella on sekä kansainvälisesti että Suomessa saanut merkittävää näkyvyyttä.

Ulkopuolisen rahoituksen tuella yliopisto perusti vuonna 2003 Svenska handelshögskolanin kanssa apurahajärjestelyn International Fellowship Program of Ewald and Hilda Nissi Foundation. Ohjelmassa Vaasaan on kutsuttu ulkomaalaisia kansainvälisesti ansioituneita laskentatoimen, markkinoinnin ja tuotantotalouden tutkijoita. Ohjelma tarjoaa hyvän perustan pitkäjänteiseen tutkimusvaihtoon.

Tutkimuksen monitieteisyys on nostettu yhdeksi tutkimustoiminnan tavoitteeksi yliopistossa. Esim. Tekes –rahoitteisissa Densy ja Pyranet –hankkeissa on yhdistetty yliopiston ainelaitosten ja ulkopuolisten asiantuntijaorganisaatioiden tieteenalakohtaisesti erilaistunutta osaamista yhteisiksi hankekokonaisuuksiksi.

Tutkimuksen määrälliset tavoitteet liittyvät julkaisuaktiivisuuteen, tohtorituotantoon ja

ulkopuolisen rahoituksen määrään. Julkaisuaktiivisuus on noussut tasaisesti vuodesta 2001 alkaen ja tämä suunta näyttää jatkuvan. Vuoden 2003 julkaisuaktiivisuus professoria kohden mitattuna oli 6,2.

Taulukko 2. Tieteellinen julkaisutoiminta 2002–2004.

Koulutusala	Vuosi	Julkaisut yhteensä	Julkaisut per prof.	Julkaisut Suomessa	Julkaisut ulkomailla
Humanistinen ala	2002	82	9,1	54	25
	2003	62	6,9	49	13
	2004	67	7,4	42	25
Yhteiskuntatieteellinen ala	2002	17	2,8	9	8
	2003	28	4,0	16	12
	2004	26	3,7	21	5
Kauppatieteellinen ala	2002	117	4,9	33	84
	2003	133	5,5	24	109
	2004	161	6,0	56	105
Teknillinen ala	2002	25	5,0	5	20
	2003	48	12,0	5	43
	2004	59	11,8	21	38
Yhteensä	2002	241	5,5	101	137
	2003	271	6,2	94	177
	2004	313	6,5	140	173

Täydentävän rahoituksen määrä on kasvanut viime vuosina. Vuonna 2003 täydentävä rahoitus oli hieman alle 20% kokonaismenoista ja vuonna 2004 rahoitusosuuden arvioidaan olevan n. 21 %. Tutkimuksen rahoituksen osuus tästä on lähes 50 %.

Taulukko 3. Täydentävä rahoitus: tutkimusrahoitus kaudella 2002-2004, 1 000 e.

Vuosi	Täydentävä tutkimusrahoitus, yht	Suomen Akatemia	Tekes	EU-rahoitus	Kotim. yritykset	Muut, mm. kunnat, rahastot, säätiöt jne.
2002	1185	43	30	105	173	834
2003	1980	157	187	128	230	1278
2004	2635	303	612	223	231	1266

Täydentävässä rahoituksessa ns. kilpaillun tutkimusrahoituksen onnistunut hankinta nähdään indikaattorina tutkimuksen laadusta. Tällaisia rahoituslähteitä ovat Suomen Akatemia, Tekes, Sitra, EU:n puiteohjelmat ja ministeriöiden ohjelmarahoitus. Vuoden 2004 aikana yliopisto menestyi erityisesti Tekes-rahoituksen lisäämisessä. Akatemian huippuyksikköhakuun lähetettiin kaksi hakemusta, mutta ne eivät positiivisista arvioista huolimatta edenneet jatkoon. EU:n puiteohjelmiin suuntautuvissa haussa on oltu

aktiivisia.

EU:n tutkimuksen 6. puiteohjelman osallistumisen strategianaan yliopisto painottaa hakeutumista ohjelmaan partnerina eurooppalaisten tutkimuksen huippuyksiköiden johtamissa konsortioissa. Ministeriöiden tutkimuspoliittista ohjelmarahoitusta on saatu selvitystyyppeihin tutkimushankkeisiin.

Tutkimustoiminnan resurssit, organisoituminen ja vastuut

Tutkimustoiminnan tuloksellisuudesta vastaavat yliopistossa tutkimuksesta vastaava vararehtori, tiedekunnat ja ainelaitokset. Laitoksilla on käytännössä suuri autonomia ohjata tutkimustoimintaansa haluamallaan tavalla niissä puitteissa, jotka yliopiston tiedeperusta ja tiedekuntien painopistevalinnat osoittavat. Vastuu tutkimuksen laadusta on erityisesti professoreilla tutkimusryhmien vetäjinä ja jäseninä ja väitöskirjojen ohjaajina. Vastuu tutkimuksen määrällisten tavoitteiden saavuttamisesta on jaettu tiedekunnille ja niiden sisällä edelleen laitoksille.

Vuoden 2004 aikana alettiin korostaa tutkimusryhmien ja –yksiköiden huippuyksikköyttä strategisena ratkaisuna. Tällä linjauksella haetaan kahta asiaa. Ensisijainen tavoite on se, että yliopistosta voisi nousta kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettuja tutkimuksen huippuyksiköitä. Toinen tavoite on se, että tutkimusryhmät identifioituisivat ja profiloituisivat sekä tutkimusohjelmallisesti että organisatorisesti entistä näkyvimmiksi.

Vaasan yliopistossa tutkimuksen työnjako on toteutettu siten, että perustutkimuksesta vastaavat ainelaitokset ja soveltavasta, etenkin palvelututkimuksesta vastaa Levón-instituutti. Työnjako ei ole ehdoton, osalla ainelaitoksia on myös soveltavan palvelututkimuksen hankkeita. Perustutkimuksen ja soveltavan tutkimuksen yhteyttä ja samalla Levón-instituutin ja ainelaitosten yhteistyötä edistämään on perustettu kaksi yksiköiden rajapinnoilla toimivaa kevyesti organisoitua yksikköä (SYLT ja RASI). Tällainen tutkimuksen organisoituminen tulee lisääntymään.

Yliopiston tutkimustoiminnan keskeinen resurssi on noin 50 professorin muodostama professorikunta. Tämän lisäksi etenkin jatkokoulutuksen kannalta olennainen resurssi on jatkokoulutuspaikkojen määrä. Jatkokoulutuspaikkoja ovat assistentuurit, tutkijakoulupaikat, yliopiston tai sitä lähellä olevien säätiöiden myöntämät 1 – 2 vuoden tutkijastipendit, muiden säätiöiden ja rahastojen myöntämät tutkijastipendit sekä hankkeisiin liittyviä tutkijapaikat. Yliopiston jatkokoulutuspaikkojen määrät olivat vuonna 2004 seuraavat:

1) assistentuurit	26
2) tutkijakoulupaikat	4 – 8
3) tutkijastipendit	15
4) muut apurahat	5 – 10
5) tutkimushankkeet	10 – 20

Yliopistolla on yhteensä siis noin 60 – 80 varsinaista jatkokoulutuspaikkaa, joista vain pieni osa (26 + 15) on sellaisia, jotka ovat täysin yliopiston käytettävissä. Muiden osalta rahoituksen saaminen asettuu kilpailuun kansallisella tasolla ja vain hyvä hakemusten laatu voi tuottaa yliopistolle lisäresursseja. Varsinaisten jatkokoulutuspaikkojen lisäksi osa jatkokoulutettavista opiskelee hoitaen samalla yliassistentin tai lehtorin virkaa, jolloin panostus jatko-opiskeluun ei ole yhtä suuri. Näiden lisäksi on suuri joukko jatko-opiskelijoita, jotka opiskelevat yliopiston ulkopuolella olevan oman työn ohessa.

Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan edellytysten parantamiseksi Vaasan yliopistossa perustettiin tutkimus- ja innovaatiopalvelut -yksikkö 1.1.2005. Yksikön keskeisinä tehtävinä ovat tutkimusrahoituksen hankinnassa tukeminen, tutkimussopimuspalvelujen tarjoaminen, tutkimustietokannan ylläpitäminen, tohtorifoorumin hallinnolliset tehtävät ja muut yliopiston tutkimus- ja innovaatiotoimintaa tukevat ja edistävät palvelut.

2.1.4. Peruskoulutus

Opiskelijavalintojen kehittämiseksi laaditaan yhteistyössä yliopistojen kanssa toimenpideohjelma opiskelijavalinnan kehittämisstrategioiden, opiskelijavalintojen yhteistyötä koskevan selvityksen ja opiskelijavalintojen arvioinnin pohjalta. Toimenpideohjelman ja kehittämistoimien avulla nopeutetaan opintoihin sijoittumista, vähennetään valintayksiköiden määrää sekä kevennetään yleisesti valintamenettelyjä valtakunnallisesti ja kunkin yliopiston tasolla. Tavoitteeksi asetetaan, että tulossopimuskauden 2004-2006 loppuun mennessä vähintään 50 prosenttia uusista opiskelijoista on samana vuonna toisen asteen koulutuksen päättäneitä.

Yliopistot ottavat käyttöön kaikilla aloilla opiskelijoiden kanssa laadittavan henkilökohtaisen opintosuunnitelman vuoteen 2006 mennessä. Yliopistot valmistelevat ja toteuttavat kaksiportaisen tutkintorakenteen toimeenpanon ja opintojen mitoituksen uudistuksen opetusministeriön työryhmän muistiossa esitettyjen (OPM:n muistioita 39:2002) linjausten mukaisesti, niin että uuteen rakenteeseen voidaan siirtyä joustavasti syyslukukaudesta 2005-2006 lähtien.

Yliopistot ottavat koulutustarjonnan suuntaamisessa huomioon erityisesti kansallisen terveysprojektin, opettajankoulutuksen ja tietoteollisuusalojen muuttuneet tarpeet. Koulutustarjonnan suuntaamisessa tulee hyödyntää rakenteellisen kehittämisen mahdollisuuksia.

Yliopiston uusien opiskelijoiden tavoite kaudella 2004 - 2006 on 675 opiskelijaa vuodessa. Keskimääräinen ylempien korkeakoulututkintojen tavoite vuosina 2004 - 2006 on 400 tutkintoa vuodessa jakautuen aloittain seuraavasti:

<i>Humanistinen ala</i>	<i>80</i>
<i>Yhteiskuntatieteellinen ala</i>	<i>40</i>
<i>Kauppätieteellinen ala</i>	<i>240</i>
<i>Teknillistieteellinen ala</i>	<i>40</i>

Tutkintototeuman kehittyminen

Vuoden 2004 tutkintototeuma jää alle edellisvuoden ja on 79 % tavoitteesta. Edelliskaudella 2001-2003 tutkintoja suoritettiin 90 % tavoitteesta ja kauden viimeisen

vuoden tutkintototeuma oli jo 98 %. Yhteiskuntatieteellisen ja humanistisen alan tutkintototeuma oli tavoitteeseen nähden hyvä edellisellä kaudella ja myös vuonna 2004 tutkintoja valmistui humanistisella alalla jopa yli tavoitteen (103 %; edellisvuonna yhteiskuntatieteissä 125 %).

Taulukko 4. Suoritetut ylemmät korkeakoulututkinnot kaudella 2002-2004.

Koulutusala	Tavoite kaudella		Toteutuma vuonna		
	01-03	04-06	2002	2003	2004
Humanistinen ala	80	80	66	76	82
Yhteiskuntatieteellinen ala	40	40	42	50	34
Kauppätieteellinen ala	235	240	213	222	195
Teknillistieteellinen ala*		40			5
YHTEENÄ	355	400	321	348	316
* kaudella 2001-2003 DI-koulutus yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun kanssa, jossa vuotuinen tavoite 30 DI-tutkintoa					

Taulukko 5. Vaasan yliopiston opiskelijoiden suorittamat DI-tutkinnot TKK:ssa kaudella 2002-2004.

Vuosi	TKK:lle siirtyneet	TKK:lta valmistuneet
2002	13	19
2003	18	19
2004	12	18

Opintojen läpäisy

Opiskeluprosessia seurataan sekä lukuvuosittain opintoviikkokertyminä että eri vuosina aloittaneiden opintojen etenemisenä ja tutkintojen valmistumisena. Seuranta osoittaa, että opintojen etenemisessä on ongelmia: vajaa kolmannes aloittaneista suorittaa tutkintonsa 5 vuoden tavoiteajassa. Vasta 6. tai 7. opiskeluvuoden kohdalla noin puolet on valmistunut ja kirjoilla tutkintoa suorittamatta 10. opintovuoden jälkeen on n. 20 %.

Lukuvuoden 2003-2004 opintoviikkokertymätilasto osoittaa, että 50 % suoritti vähintään 20 opintoviikkoa. Keskimääräinen opintoviikkokertymä oli alasta riippuen 25-29 ov, kun tarkasteluun otetaan vain ne opiskelijat, jotka ovat suorittaneet opintoja lukuvuoden aikana.

Taulukko 6. Opintoviikkokertymät lukuvuonna 2003-2004.

Opintoviikko-suoritukset	Koko yliopisto	
	n	%
>= 50 ov	360	9
30-49 ov	873	21
20-29 ov	830	20
10-19 ov	540	13
1-9 ov	573	14
< 1 ov	963	23
Yhteensä	4139	100

Yliopistosta valmistuneiden tutkintojen suorittamisaika on 1990-luvun alkupuolelta lähtien ollut mediaanilla mitattuna lähellä tavoitteeksi asetettua 5 vuoden normiaikaa. Vuonna 2004 koko yliopiston mediaani oli 5,3 vuotta. Kauppatieteelliseltä alalta valmistuneiden mediaani oli 5,1 vuotta, humanistisesta tiedekunnasta valmistuneiden 5,8 vuotta ja hallintotieteiden tiedekunnasta valmistuneiden mediaani 5 vuotta. Maisterin tutkinnon laajuus on keskimäärin runsas 170 opintoviikkoa.

Erityinen haaste yliopistolle ovat yli 5 vuotta sitten aloittaneet lähes 800 opiskelijaa, joilla on vähintään 120 ov opintoja. Yliopisto käynnistää vuonna 2005 opetusministeriön myöntämän hankerahoituksen turvin projektin, joka tukee loppuvaiheen opintojen ohjausta niin, että jatkossa varmistettaisiin tutkintojen valmistuminen tavoitteen mukaisesti. Hankkeessa hyödynnetään Joensuun yliopiston koordinoimaa opinnäytetöiden virtuaaliohjausympäristön verkostohanketta, jossa Vaasan yliopisto on pilottiyliopistona.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Yliopisto on jo usean vuoden ajan käyttänyt sivuaineopiskelun seurannassa ja ohjauksessa opiskelijoiden henkilökohtaisia opintosuunnitelmia (HOPS). Käytäntöä on kehitetty edelleen valtakunnallisen JOO-sopimuksen (joustavan opinto-oikeuden sopimus) soveltamisohjeissa. Yliopisto on ollut aktiivisesti mukana liikkuvuutta tukevien palveluiden kehittämisessä.

HOPSien laajempaa hyödyntämistä on valmisteltu osana kaksiportaisen tutkintorakenteen käyttöönottoa w5w-projektissa, jossa osahankkeena on opintojen ohjauksen kokonaisuuden kehittäminen. Syksyn 2004 aikana tehtiin selvitys, jossa kartoitettiin nykyisiä ohjauksikäytäntöjä ja -vastuita koko yliopistossa. Yliopiston w5w-projektin henkilöstö ja tiedekuntien tutkinonuudistustyössä toimivat ovat osallistuneet valtakunnalliseen HOPSien käyttöönottoa tukevaan koulutukseen. Yliopiston hallitus on linjannut myös HOPSien käyttöä (Kaksiportaisen tutkintorakenteen toimeenpano Vaasan yliopistossa, hallituksen päätös 12.11.2004).

Opiskelijavalinnan kehittäminen ja tulokset

Yliopiston opiskelijavalintojen kehittämisstrategia perustuu yliopiston kokonaisstrategiaan, jossa opiskelijoiden tehokas rekrytointi on yksi tasapainoisen onnistumisen kriittinen menestystekijä. Strategiassa ja kehittämistoimenpiteissä on myös otettu huomioon valtakunnalliset linjaukset ja tulossopimuksiin kirjatut tavoitteet.

Kauppateieteellisellä ja teknistieteellisellä alalla yliopisto osallistuu yhteisvalintaan. Teknistieteellisen alan yhteisvalintaan liityttiin kesän 2004 valinnoissa ja kauppateieteellisen alan yhteisvalinta alkaa kesän 2005 valinnoissa. Yhteisvalintajärjestelyt kattavat siten jo suurimman osan yliopiston opiskelijavalintaa. Alakohtaisen yhteisvalinnan odotetaan selkeyttävän hakutilannetta ja nopeuttavan hakijoiden sijoittumista haluamalleen alalle. Humanistisen ja hallintotieteiden tiedekunnan valintayhteistyötä tarkastellaan uuden tutkintorakenteen selkiytyttyä.

Uusien ylioppilaiden nopeampaa sijoittumista yliopisto-opintoihin on helpotettu syksyllä järjestetyllä hakukierroksella, jossa syksyllä ylioppilastutkinnon suorittaneet voivat hakea seuraavan kevätlukukauden alusta alkaviin opintoihin. Uusille ylioppilaille annetaan haussa lisäpisteitä. Valintatiedotuksessa ja alkuohjauksessa hakijoille annetaan hyvä käsitys yliopiston aloista ja opiskelusta yliopistossa, jotta opiskelu käynnistyy sujuvasti ja opiskelijat sitoutuvat opintoihin ja tutkinnon loppuun suorittamiseen. Yliopisto on mukana Pohjanmaan maakunnat kattavassa oppilään ohjauksen yhteistyöryhmässä, jota kautta myös tiedottamista yliopiston opintotarjonnasta voidaan parantaa lukioihin ja muihin oppilaitoksiin.

Aikuisväyliä (erilliset maisteriohjelmat, avoimen väylä) kehittämällä normaalivalinnan paikat pyritään saamaan ensisijaisesti nuorten, ensimmäistä koulutuspaikkaa hakevien käyttöön.

Kaksiportaisen tutkintorakenteen maisterivaiheen opiskelijavalinta on erityinen haaste. Teknistieteellisellä alalla järjestettiin jo syksyllä 2004 ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneille suunnattu haku ylemmän tutkinnon (DI) opintoihin.

Opiskelijavalinta 2004

Kesän 2004 hakemusten määrä oli 2 185, mikä oli 163 enemmän kuin edellisvuonna. Kesän valinnassa opiskelupaikan vastaanotti 527. Erillisvalinnat ja syksyn valinta mukaan lukien yliopistoon kirjoittautui yhteensä 712 uutta opiskelijaa. Uusien opiskelijoiden tavoite on 675 uutta opiskelijaa vuosittain.

Uusista opiskelijoista n. 40 % on saman tai edellisvuoden ylioppilaita. Avoimen väylän kautta hyväksyttiin 26. Yhteensä erillisvalinnoissa (avoimen väylä, alempaa tutkintoa täydentävät, siirto-opiskelijat) otettiin 103 opiskelijaa.

Taulukko 7. Opiskelijamäärä ml. sisäänotto vuonna 2004.

Koulutusala	Sisäänotto perustutkintoon	Perustutkinto- opisk. yht.	Jatkotutkinto- opisk. yht	Kaikki yhteensä
Humanistinen ala	182	1216	88	1304
Yhteiskuntatieteellinen ala	82	467	72	539
Kauppätieteellinen ala	379	2581	256	2837
Teknillistieteellinen ala	69	463	6	469
Yhteensä	712	4727	422	5149

Sisäänoton kehittyminen

Yliopiston uusien opiskelijoiden määrä vuosina 1999-2004 on vaihdellut 674-803. Lukuihin sisältyy tietoteollisuusohjelman mukaisen muuntokoulutuksen sisäännotot vuosina 1999-2003. Eniten muuntokoulutettavia tuli v. 2002, jolloin aloittavien määrä nousi 803:aan. Normaalissa perustutkintokoulutuksessa on vuosittain aloittanut 650-700 uutta opiskelijaa.

Kaksiportaisen tutkintorakenteen käyttöönotto

Uuteen tutkintorakenteeseen siirtymisen vaatima uudistustyö käynnistyi keväällä 2003 ja liittyi 2004 alusta osaksi valtakunnallista Walmiiksi Wiidessä Vuodessa –projektia (w5w). Yliopiston projekti (2003-2006) tukee tutkintorakenteen käyttöönottoa ja kehittää opintojen ohjausta ja opintoneuvontaa. Projekti tuo myös virtuaaliopetuksen osaksi yliopiston kansainvälistä yhteistyötä. Projektin johtoryhmänä toimii koulutustoimikunta opetuksesta vastaavan vararehtorin johdolla. Tavoitteena on nopeuttaa opintoja kehittämällä opinto-ohjausta opetussuunnitelmatyötä. Vuoden 2004 aikana on järjestetty koulutusta uusien tutkintojen kuvaus- ja suunnitteluprosessin tueksi ja tehty hallituksen päätös kaksiportaisen tutkintorakenteen toimeenpanosta Vaasan yliopistossa. Päätös sisältää yliopiston kaikille aloille yhteiset linjaukset uuden tutkintorakenteen toimeenpanoon ja soveltamiseen.

Tutkintorakennehanke on järjestänyt yliopiston yhteistä ja alakohtaista koulutusta sekä organisoanut ja tukenut tiedekuntien osallistumista valtakunnallisiin seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin. Hanke on mukana valtakunnallisessa w5w-työssä, mm. ohjaukseen liittyen valtakunnallisen Opinnäytetöiden virtuaalisen ohjaamisen verkostohankkeessa. Tutkintorakenteen uudistamistyö sisältää yliopiston opetuksen kehittämistä ja koulutuksen laatujärjestelmän suunnittelua. Yliopiston hallitus on päättänyt uusien tutkintojen linjauksista ja siinä yhteydessä antanut koulutustoimikunnan tehtäväksi maisteriohjelmien arvioinnin.

Ohjausryhmät valmistelevat uuteen tutkintorakenteeseen siirtymistä kaikissa tiedekunnissa. Projekti on tukenut myös opintohallinnon yhteistyötä uutta tutkintoa koskevan opiskelijatiedottamisessa ja linjausten toimeenpanossa.

Tietoteollisuusalojen tarpeen huomioiminen koulutustarjonnassa

- erillinen tietoteollisuusohjelman raportti tts:n liitteenä, luku 6

2.1.5. Kansainvälistyminen

Yliopistot tiivistävät ja lisäävät kansainvälistä yhteistyötä ja verkostoitumista siten, että suomalaiset yliopistot ovat kilpailukykyisiä ja aloitteellisia toimijoita ja arvostettuja yhteistyökumppaneita erityisesti Euroopan korkeakoulutus- ja tutkimusalueella. Yliopistot lisäävät yhteistyötä Venäjän kanssa ja vahvistavat suomalaista Venäjän-asiantuntemusta.

Yliopistot lisäävät englanninkielistä opetustarjontaa vahvuusaloillaan ja kiinnittävät erityistä huomiota opetuksen ja opetusmenetelmien laatuun. Yliopistot rekrytoivat ulkomaisia tutkinto-opiskelijoita pääasiassa maisteritason opintoihin sekä jatkokoulutukseen. Opintojen ohjauksessa otetaan ulkomaisten opiskelijoiden erityistarpeet huomioon. Suomen/ruotsin kielen ja suomalaisen kulttuurien opetusta tutkinto-opiskelijoille lisätään.

Yliopiston ylempää korkeakoulututkintoa suorittavista opiskelee ulkomailla vuosittain yli 3 kk jakson 160 opiskelijaa.

Yliopisto lisää ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää siten, että vuonna 2006 yliopistossa opiskelee 100 tutkintoa suorittavaa ulkomaalaista.

Määrällisten tavoitteiden toteutuminen

Yliopisto on sitoutunut tulossopimuksessaan lähettämään 160 opiskelijaa vuosittain ulkomaille suorittamaan osan tutkintoonsa sisällytettävistä opinnoista. Vaihto-opiskelun lisäksi yliopiston opiskelijat kansainvälistyvät lähtemällä ulkomaille kieliharjoitteluun, työharjoitteluun tai omatoimisesti opiskelemaan nk. freemoverina. Vuonna 2004 lähteviä opiskelijoita oli 183 (yli 3 kk) sekä lyhyitä vaihtoja 7 kpl (alle 3 kk) eli tavoite jopa ylitettiin. Freemovereita oli tästä määrästä 32.

Ulkomaalaisten vaihto-opiskelijoiden määrä on kasvanut edelleen voimakkaasti ja vuonna 2004 Vaasan yliopistoon tuli vaihtoon tai freemoveriksi 138 henkilöä. Vaihto-opiskelijoita tuli eniten kauppatieteisiin, mutta myös muiden tiedekuntien lyhytohjelmien olivat suosittuja. Lyhyiden alle 3 kk kestävien vaihtojen määrä oli edellisten lukujen lisäksi 29 opiskelijaa. Koko tutkintoaan suorittavien määrä vuonna 2004 oli 58 opiskelijaa. Suurin osa opiskeli kauppatieteitä. Jatko-koulutuksessa olevia ulkomaalaisia opiskelijoita saapui CIMO:n rahoittamien ohjelmien kautta kolme. Näistä kaksi on ollut Vaasan yliopistossa aiemmin Erasmus -vaihto-opiskelijoina. Yhteensä tiedekunnissa oli vuonna 2004 kirjoilla 17 ulkomaalaista jatko-opiskelijaa.

Taulukko 8. Kansainvälinen vaihto ja ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat.

Vuosi	Lähteneet vaihto-opisk.	Tulleet vaihto-opisk.	Kv.perustutkinto-opiskelijat	Kv. jatkotutkinto-opiskelijat
2002	140	89		
2003	140	104		
2004	183	138	58	17

Kansainvälinen verkottuminen

Vaasan yliopiston kansainvälisen toiminnan perustana on yliopiston kansainvälistymisstrategia ja sen pohjalta tehty toimenpideohjelma. Opiskelijavaihdon pääpaino on Erasmus-, Nordplus- ja kahdenvälisen sopimusten kautta tapahtuvassa vaihdossa. Sopimukset käsittävät yhteensä 26 maata. Vaihtosopimuksia yliopistolla on yhteensä 131 korkeakoulun kanssa (146 sopimusta). Lisäksi yliopisto toimii kuudessa eri Nordplus-verkostossa. Yliopisto tarjosi vuonna 2004 yhteensä 267 vaihtopaikkaa. Jokaiselle vaihtoon halukkaalle opiskelijalle voidaan tarjota opiskelupaikka, mikäli hakija joustaa paikan valinnan suhteen.

Vaihtoon lähteneiden määrä pääaineittain vastaa opiskelijoiden pääaineiden mukaista jakaumaa yliopistossa. Vaihto-opiskelijoista 70 % lähtee vaihtoon Erasmus-ohjelman puitteissa, 17 % Nordplus-ohjelman kautta ja 13 % kahdenvälisen vaihtosopimusten kautta. Opiskelijat saavat opinkeluunsa tukea EU:n Sokrates/ Erasmus-ohjelmasta, Pohjoismaiden ministerineuvostolta, opetusministeriöstä sekä yliopiston omista varoista. Erasmus-ohjelmassa opiskelijavaihto on edelleen vilkkainta Saksan, Ranskan ja Espanjan yliopistojen kanssa. Vuonna 2004 haettiin yhteistyötä erityisesti Euroopan ulkopuolelta uusien EU-maiden lisäksi. Uusiin EU-maihin sopimuksia tehtiin Bulgariaan, Tshekin tasavaltaan ja Unkariin. CIMO:n mukaan Vaasan yliopisto on yksi vilkkaimmista opiskelijavaihdon harjoittajista uusiin jäsenmaihiin. Euroopan ulkopuolelle tehtiin sopimukset Chileen, Etelä-Koreaan ja Thaimaahan sekä lisättiin paikkoja Kiinassa. Lisäksi on liitetty Baltic Sea Network sekä Sesame Network -verkostoihin.

Uusia vuoden 2004 aikana hankittuja partnereita tai uusia aloja sisältäviä sopimuksia ovat (10 kpl):

- Varna Free University Chernorizets Hrabar, Bulgaria - (Business Studies)*
- Universidad de Léon, Espanja - (uusi ala: Accountance, Financial management)*
- European University Viadrina, Saksa - (uusi ala: Law)*
- Universidad de Castilla-La Mancha, Espanja - (Modern EC-languages)*
- Corvinus University of Budapest, Unkari - (Social Sciences ja Business Studies)*
- University of West Bohemia in Pilsen, Tshekki - (Industrial Engineering and Management)*
- Sungkyunkwan University, Korea - (Business Studies)*
- Universidad Mayor, Chile (All fields)*
- Kasetsart University, Thaimaa (Technology)*
- Tallinn Technical University, Viro, (Techology, Business Studies, Humanities)*
- Karelian State Pedagogical University, Venäjä (All Fields).*

Opettajavaihto pysyi ennallaan. Tiedekunnat toteuttavat varsinaisen opettajavaihdon lisäksi runsaasti vastavuoroisia vierailuja, joita ei lasketa opettajavaihtoon. Opettajavaihtoa toteutetaan erityisesti Sokrates/Erasmus-ohjelman puitteissa, mutta vaihto on laajentunut myös kahdenvälisiin sopimuksiin (Kiina, Thaimaa). Vuonna 2004 vaihtoja oli 8 kpl. Vilkkainta vaihto oli edelleen Slovakian kanssa. Opettajavaihtoon lähtijät olivat teknillisestä tiedekunnasta (4 kpl) ja humanistisesta tiedekunnasta (4 kpl).

Levón-instituutti toimii aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa. Vuonna 2004 alkoi mm. Multilingualism and Cultural Diversity in Education (EU Alfa II), jossa kohteena on Latinalainen Amerikka. Hanke on jatkoa kielikyöpy-yhteistyölle, jota on tehty Boloviaan. Opetushallituksen rahoittamana on Karjalassa käynnistynyt Development of Finnish as a Foreign Language Education in the Republic of Karelia -hanke. EU:n Leonardo-hankkeena on käynnistetty European Business Tourism Programme. Toinen Leonardo-hanke on TrainSME, jossa kehitetään sisäisen hallinnan työkaluja pk-yrityksille. Hankkeen arviointiosuus on Levón-instituutin vastuulla.

Yhteistyötä Venäjän kanssa harjoitetaan opiskelijavaihdon alalla kahden pietarilaisen korkeakoulun kanssa. Viime vuoden yhteistyö FIRST-ohjelman rahoittamana on päättynyt, koska vaihto Venäjän puolelta oli vähäistä.

Uutena avauksena on yhteistyö Karjalaan yhteistyössä Vaasan Venäjä-seuran kanssa. Rehtorin delegaatio teki matkan Aunuksen Karjalaan ja Petroskoihin syksyllä 2004. Paikalla järjestettiin seminaari jossa pohdittiin yhteistyömahdollisuuksia mm. monikielisuuden ja aluekehittämisen sarjoilla. Yhteistyöneuvotteluiden tuloksena syntyi sopimus, jonka puitteissa tulevaisuudessa on tarkoitus vaihtaa myös opiskelijoita ja opettajia. Vierailun pohjalta syntyi myös edellä mainittu Levón-insituutin monikielisyysuhanke Development of Finnish as a Foregin Language Education in the Republic of Karelia Opetushallituksen rahoittamana.

Englanninkielinen opetustarjonta

Ulkomaalaisille vaihto-opiskelijoille on Vaasan yliopistossa tarjolla erilaisia englanninkielisiä lukukaudesta lukuvuoteen kestäviä ohjelmia, joihin myös suomalaiset opiskelijat voivat osallistua ja näin parantaa kielitaitoaan sekä harjoitella kanssakäymistä eri kulttuureista tulevien opiskelijoiden kanssa.

Ohjelmat ovat seuraavat:

Kauppätieteellinen tiedekunta

Scandinavian Business Studies (24 ECTS credits)

East-West Business Studies (22,5 - 42 ECTS credits)

International Programme in Finance (30 ECTS credits)

International Business Programmme (22,5 ECTS credits)

Teknillinen tiedekunta ja humanistinen tiedekunta

Multimedia Authoring Systems (22,5 ECTS credits)

Teknillinen tiedekunta

Erillisiä englanninkielisiä kursseja tuotantotalouden alalta (24 ECTS credits) ja tietoliikennetekniikan alalta (6 ECTS credits)

Humanistinen tiedekunta

Minor in Intercultural Studies (22,5 ECTS credits)

Hallintotieteiden tiedekunta

Comparative Administration and Public Management (45 ECTS credits)

Yliopisto on tiedekuntien kanssa käymissään tulosneuvotteluissa sopinut vieraskielisten maisteriohjelmien kehittämistavoitteesta siten, että jokaisella tiedekunnalla olisi tarjottavana maisteriohjelma ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille.

Toiminnassa olevat ohjelmat ovat seuraavat:

Kauppätieteellinen tiedekunta

International Business Programme (120 ECTS credits)

International Programme in Finance (120 ECTS credits)

Lukuvuonna 2005-2006 käynnistyvät ohjelmat:

Humanistinen tiedekunta sekä Hallintotieteiden tiedekunta

Intercultural Studies in Communication and Administration (120 ECTS credits)

Lukuvuonna 2006-2007 käynnistyvät ohjelmat:

Teknillinen tiedekunta

Telecommunication Engineering (120 ECTS credits)

Technology and Operations Management (120 ECTS credits)

Vuonna 2005 yliopistossa organisoidaan kesäkoulu teemalla Finnish Culture and Society. Kesäkoulu on suunniteltu vastaamaan kahdenvälisen partnereiden tarpeita, jotka eivät yleensä saa opiskelijoitaan lähtemään vaihtoon normaalien lukukausien aikana. Tällä pyritään kehittämään ko. partnereiden kanssa vaihdon vastavuoroisuutta.

Ulkomaalaisten rekrytointi

Ulkomaalaisten opiskelijoiden rekrytointi tehostuu uusien kansainvälisten maisteriohjelmien käynnistyessä syksyllä 2005. Varsinainen työ tehdään vuotta ennen ohjelmien käynnistymistä pitkien maahantuloprosessien takia. Markkinointialueena on Eurooppa, Venäjä, Ukraina ja Aasia, erityisesti Kiina. Euroopasta pyritään rekrytoimaan meillä jo olevia vaihto-opiskelijoita tutkinto-opiskelijoiksi. Myös Suomessa jo olevia ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita pyritään rekrytoimaan erityisesti tekniikan alalla. Markkinoinnissa hyödynnetään CIMO:a ja sen julkaisuja ja nettisivuille on toimitettu materiaalia mm. International Master's and Doctor's Programmes in Finland, Study in Finland ja Universities in Finland oppaisiin. Uutena markkinointimateriaalina toimitettiin Vaasa University Journal, University of Vaasa CD-ROM.

Vaasan yliopiston kansainvälisessä markkinoinnissa on ensisijaisena välineenä Internet. Kansainvälisten palveluiden nettisivujen sisältöä on lisätty ja niistä on tehty käyttäjäystävällisemmät. Suurin osa tutkinto-opiskelukyselyistä tulee netin kautta ja niihin pyritään vastaamaan mahdollisimman hyvin.

Kansainväliset palvelut -yksikkö on osallistunut vuoden 2004 aikana eri verkostojen kokouksiin ja konferensseihin (EAIE, NAFSA, NOREK, NORDLYS, KVARKENBRON,

NIBS) ja paikan päällä on ohjelmiamme markkinoitu messustandeilla. Myös messuille, joihin CIMO on osallistunut, on toimitettu markkinointimateriaalia (Bangkok, Shanghai, Varsova).

Ongelmallista rekrytoinnissa on ollut valittujen opiskelijoiden paikan vastaanottamatta jättäminen. Ongelma johtuu useimmiten vaikeudesta saada viisumi. Itse valintaprosessia on vuoden aikana selkeytetty nimenomaan ajatellen tulevaisuuden maisteriohjelmia. Selkeämmän prosessin ansiosta varsinaisten opiskelijoiden määrän oletetaan nousevan.

Suomen kielen ja kulttuurin opetus

Humanistinen tiedekunta on edelleen järjestänyt komission rahoittamana suositun suomen kielen Erasmus EILC kesäkurssin sekä yhteistyössä CIMO:n kanssa jatkokurssin ulkomaalaisille suomen kielen ja kulttuurin opiskelijoille. Yhteensä kesäkursseille osallistui n. 80 opiskelijaa Pohjoismaista ja Euroopasta. Lisäksi Kielipalvelut on tarjonnut runsaasti suomen kielen opetusta saapuville vaihto- ja tutkinto-opiskelijoille (Survival Finnish kurseja ja Finnish for Foreigners-kurseja). Näiden lisäksi yhteistyössä Vaasan 7 korkeakoulun (korkeakoulukonsortio) kanssa on ulkomaalaisille opiskelijoille järjestetty sekä suomen että ruotsin kielen opetusta.

Kansainvälistymisen teemavuosi ja henkilöstön kansainvälistyminen

Vuonna 2004 vietettiin yliopistolla kansainvälistymisen teemavuotta. Vuosi onnistui erittäin hyvin ja koulutuksiin, kielikursseille, matkoille ja seminaareihin osallistui yhteensä lähes 400 ihmistä. Vuoden aikana järjestettiin mm. kiinan kielen kurseja (toinen henkilökunnalle ja toinen opiskelijoille), espanjan kielen kurssi, ranskan kielen kurssi, ruotsin kielen kurssi (henkilöstöpalvelut), englannin kielen keskustelukurssi (henkilöstöpalvelut). Koulutuksia oli seuraavista aiheista: tutkimusrahoitus ja 6. puiteohjelma, monikulttuurinen viestintä, Doing Business in China (avoin sekä opiskelijoille että henkilökunnalle). Lisäksi järjestettiin infotilaisuus opettajavaihdosta Kiinassa. Materiaalina tuotettiin opettajavaihdon opas sekä opettajavaihdon nettisivut. Lisäksi tuettiin hallinnon opintomatkaa Irlantiin sekä tehtiin opintomatka Viroon (Tallinn Technical University, Tallinn Pedagogical University sekä University of Tartu). Loppuvuodesta järjestettiin kansainvälistymisseminaari kansainvälisten maisteriohjelmien markkinoinnista sekä tupla/kaksoistutkinnoista ja rehtorin vastaanotto ulkomaalaisille opiskelijoille sekä heitä opettaneille opettajille.

2.1.7. Yhteiskunnalliset tehtävät

<p>Yliopistot vahvistavat alueiden elinvoimaisuutta verkostoitumalla alueiden keskeisten toimijoiden kanssa. Uusia yliopistoyksiköitä ei enää perusteta, vaan alueelliset yliopistokeskukset ja muut yliopistojen aluetoiminnot kootaan riittävän laajoiksi kokonaisuuksiksi, niin että niillä on edellytykset saavuttaa toiminnassaan korkea laatu ja</p>
--

vaikuttavuus. Ammattikorkeakoulujen kanssa tehdään yhteistyötä valmistuneiden yhteisten strategioiden linjausten mukaisesti.

Yliopistot kehittävät yhteyksiään elinkeinoelämään tehostamalla liiketoimintaosaamistaan, innovaatiopalvelujaan sekä tutkimustulosten kaupallista hyödyntämistä. Yliopistojen mahdollisuuksia tukea yrittäjyyttä vahvistetaan. Alueellisessa toiminnassa suositaan yhteisrahoitteista toimintamallia.

Yliopistot tukevat aikuiskoulutuksellaan työllisyyttä ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista. Aikuisten mahdollisuuksia suorittaa yliopistotutkinto edistetään käyttämällä hyödyksi maisteriohjelmiä ja avoimen yliopisto-opetuksen tarjontaa (alempi korkeakoulututkinto).

Yliopiston avoimen yliopisto-opetuksen väylän kautta tutkinto-opiskeluun siirtyvien tavoite on vuosittain 40 opiskelijaa.

Avoimen yliopisto-opetuksen tavoite on vuosittain 650 laskennallista kokovuotista opiskelijapaikkaa.

Määrällisten tavoitteiden toteutuminen

Avoimen yliopisto-opetuksen väylän kautta hakevia oli 52. Heistä hyväksyttiin tutkinto-opiskelijoiksi 26 (edellisvuonna 39). Hyväksytyistä 17 on kauppatieteiden opiskelijoita. Teknilliseen tiedekuntaan on hyväksytty 4 opiskelijaa, hallintotieteiden tiedekuntaan 3 ja humanistiseen tiedekuntaan 2 opiskelijaa.

Yliopisto ei ole tilastoinut niitä, joilla on avoimen yliopiston suorituksia, mutta jotka ovat tulleet opiskelijoiksi normaalivalinnan kautta.

Laskennallinen kokovuotinen opiskelijamäärä oli 357 opiskelijaa (vuonna 2003 460) ja netto-opiskelijamäärä 2087 opiskelijaa (vuonna 2003 2235). Suoritettujen opintoviikkojen määrä on 7916 ov. Luvut ovat laskeneet edellisvuotisesta ja yhtenä vaikuttavana tekijänä on yhteistyöorganisaatioiden opiskelijamäärien vähyys ja siitä aiheutuva opetuksen peruuntuminen.

Aikuiskoulutuksen tehtävän toteutuminen

Avoimien yliopisto-opetus

Avoimet yliopistot ovat järjestäytyneet valtakunnallisesti vuoden 2004 aikana ja valinneet keskuudestaan puheenjohtajan ja työvaliokunnan. Avoimen yliopiston strategian toimeenpano on aloitettu.

Vaasan yliopiston avoin yliopisto on osallistunut Vaasan yliopiston aikuiskoulutusstrategian laatimiseen. Strategian taustaselvitys on toteutettu vuoden 2004 aikana, ja varsinainen strategiatyöskentely on edennyt loppuvaiheeseen. Strategialuonnoksessa avoin yliopisto osallistuu yliopistokeskusten (Kokkola ja

Seinäjoki) opetustarjonnan järjestämiseen. Tavoitteena on tukea yliopiston alueellista yhteistyötä laajentamalla avoimen yliopiston opetustarjontaa kandidaatintasoon tähtäävillä väyläopinnoilla. Näin avoimen yliopiston opinnot tukevat yliopistokeskuksissa alkavia maisteriohjelmia. Vuonna 2005 käynnistyvässä hankkeessa avoin yliopisto vastaa johtamisen perus- ja aineopintotasoisien opetuksen kehittämisestä osana Seinäjoen ja Kokkolan yliopistokeskuksen opetusta.

Vuoden 2004 aikana kurssien ja opintokokonaisuuksien virtuaalistamista ja monimuotoistamista on jatkettu ja näiden opetusmuotojen määrää avoimen yliopiston opetustarjonnassa on lisätty (mm. operatiivinen laskentatoimi, johtaminen ja organisaatiot, henkilöstöjohtaminen, englannin kieli). Avoimen yliopiston opettajat ovat osallistuneet verkkokurssikoulutukseen (valtakunnallinen TieVie-koulutus ja Oppimiskeskus Tritonian järjestämä Learning in Networks). Virtuaaliopetusta on hyödynnetty erityisesti ESR-rahoitteisessa ALKU-hankkeessa (Avoimen yliopiston liiketaloustieteellinen verkkokoulutus Kuusiokunnissa).

Kaikki avoimessa yliopistossa vuoden 2004 aikana tarjolla olleet opintokokonaisuudet ja opintojaksot ovat olleet Vaasan yliopiston tutkintoihin sopivia pää- ja sivuaineopintoja tai kieli- ja yleisopintoja. Avoimen yliopiston väylän vaatimat pääaineopinnot (35-40 ov) ovat vuoden 2004 aikana olleet tarjolla johtamisen, laskentatoimen, talousoikeuden, viestintätieteiden ja ruotsin kielen opinnoissa. Humanistisessa tiedekunnassa pääaineopintojen väylävaatimusta on alennettu 20 opintoviikkoon.

Yhteistyöorganisaatioiden, joissa opetus on toteutunut, määrä on ollut 9. Valtakunnallisella tasolla yhteistyökumppanina on ollut YLE:n avoin yliopisto.

Tulevaisuuden näkymät

Opetusministeriön kehityssuunnitelmassa 2003-2008 esitetään aikuiskoulutuksen laajentamista lisäämällä ja kehittämällä avoimen yliopiston opetustarjontaa. Uusien yliopistokeskusten (Kokkola ja Seinäjoki) osalta on päädytty siihen ratkaisuun, että avoin yliopisto järjestää niissä avoimen väylään ja kandidaatintutkintotasoon johtavan opetustarjonnan (perus- ja aineopinnot, sivuaineet, kieli-, yleis- ja menetelmäopinnot). Opetuksen suunnittelu näiltä osin on jo aloitettu, samoin infrastruktuurin rakentaminen (esim. opinto-ohjaus) sekä yhteistyö yliopistokeskusten muiden toimijoiden kanssa. Tieto yliopistokeskuksissa alkavista maisteriohjelmista on jo lisännyt huomattavasti tiedontarvetta avoimen yliopiston tulevista opinnoista. Yliopistokeskusten opetuksen osalta avoimen yliopiston tulevaisuuden näkymät ovat myönteiset. Tätä tukevat myös ALKU-hankkeesta (Avoimen yliopiston liiketaloustieteellinen koulutus Kuusiokunnissa) saadut kokemukset. Yliopistokeskusopetuksen ja verkko-opetuksen avulla on mahdollista tavoittaa yliopistokaupunkien ulkopuolelta uusia, opintoihin hyvin sitoutuvia opiskelijaryhmiä.

Vaasan yliopiston avoin yliopisto tekee yhteistyötä myös Vaasan korkeakoulukonsortion puitteissa. Tulevaisuudessa on tarkoitus järjestää avointa yliopisto-opetusta yhteistyössä useamman yksikön kanssa. Näin pystytään lisäämään tarjontaa aloilla, joita muuten ei ole mahdollista Vaasassa opiskella (esim. taideopetus).

Täydennyskoulutus

Vaasan yliopiston täydennyskoulutus ja avoin yliopisto-opetus organisoidaan Levón-instituutin kautta. Instituutti on yhteinen Svenska handelshögskolanin kanssa. Koulutustoiminnassa painottuvat pitkäkestoiset kurssit.

Vuoden 2004 aikana käynnistettiin täydennyskoulutuksessa kaksi uutta ohjelmaa:

- Esimies osaamisen johtajana –arviointityökalu –toiminto, joka on ensimmäinen yliopistossa tehdyn tutkimustyön kaupallistamishanke Vaasan yliopistossa ja
- Punainen Lanka, uusi julkisjohtaminen – julkisorganisaatioiden johdon erikoistumisohjelma

Vaasan yliopisto on aikuiskoulutuksen laatuyliopisto kaudella 2004-2006. Tuloksellisuusrahoituksen avulla on panostettu uuden toiminnan kehittämiseen, tuotekehitykseen sekä henkilöstön kehittämiseen

Alueellinen verkostoituminen ja yhteistyö elinkeinoelämän kanssa

Vaasan yliopisto on aktiivinen vaikuttaja ja yhteistyökumppani Pohjanmaan maakuntien opetus- ja tutkimustoiminnassa ja verkostoitumisessa. Yliopisto on mukana sekä Seinäjoen että Kokkolan yliopistokeskusyhteistyössä. Yliopisto on perustanut Seinäjoelle oman erillislaitoksen.

Tritonia toimii Vaasan yliopiston, Åbo Akademi i Vasan ja Svenska handelshögskolanin yhteisenä tietoaiteiston lähteenä, kirjastopalveluiden tarjoajana ja opetuksen kehittämisen pedagogisena ja tieto- ja viestintäteknisenä tukijana. Tritonia koordinoi alueellisen verkkokirjasto Sukkulan toimintaa Pohjanmaan kolmen maakunnan alueella ja osallistuu aktiivisesti sen sisällön ja teknisten ratkaisujen kehittämiseen. Vuodesta 2005 alkaen Tritoniayhteistyöhön tulevat mukaan Vaasan ammattikorkeakoulu ja Svenska yrkeshögskolan.

Vaasalaiset korkeakouluyksiköt ovat tiivistäneet yhteistyötä perustamalla Vaasan korkeakoulukonsortion. Konsortiossa ovat mukana Vaasan yliopisto, Åbo Akademi i Vasa, Svenska handelshögskolan i Vasa, Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan koulutus Vaasassa, Taideteollisen korkeakoulun Länsi-Suomen muotoilukeskus MUOVA, Vaasan ammattikorkeakoulu – Vasa yrkeshögskola ja Svenska yrkeshögskolan. Konsortio on laatinut yhteisen kehittämisstrategian ja koulutuksen tarjonnan monipuolistamiseksi on sovittu paikallisesta joustavasta opinto-oikeudesta.

Konsortion kehittämisstrategiaan sisältyy useita yhteistyön kehittämistoimenpiteitä, kuten kirjastoyhteistyö, opetusyhteistyö niin perus- kuin myös täydennyskoulutuksessa ja tiedepuiston kehittäminen yhteistyössä Vaasan kaupungin ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Strategian tavoitteita ovat myös markkinointiyhteistyön kehittäminen, kansainvälisyyden lisääminen sekä tutkimuksen ja sen rahoituksen vahvistaminen. Konsortion puitteissa on mm. annettu korkeakoulujen yhteistä kielikoulutusta sekä järjestetty yhteistä perehdytyskoulutusta kansainvälisille opiskelijoille.

Yliopistolla ja vaasalaisilla ammattikorkeakouluilla on teknillisen alan yhteinen kehittämisyöryhmä, jonka tehtävänä on suunnitella yhteistä opetusta, valmistautua tehokkaaseen resurssien yhteiskäyttöön sekä koordinoita yhteisten laboratoriotilojen käyttöä.

Yliopiston asiantuntemusta on käytetty alueellisten ohjelmien ja Vaasan kaupungin kehittämisohjelmien ja -strategioiden suunnittelussa ja toteuttamisessa, mm. Vaasa Action Plan 2010:n työryhmävalmistelussa, Vaasanseudun aluekeskusohjelmassa sekä maakuntasuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa.

Yliopisto on mukana Länsi-Suomen osaamiskeskuksen Energiatekniikan ja -talouden osaamiskeskusohjelman toiminnassa, jossa keskeisenä yhteistyötahona on Teknologiakeskus Merinova. Yliopisto on saanut virkalahjoitusten lisäksi Vaasan talousalueelta lahjoituksia tekniikan alan laitehankintoihin ja tutkimustoiminnan kehittämiseen. VTT:n tutkimusyksikön toiminnan vakiintuminen ja monipuolistuminen Palosaaren kampusalueella vahvistaa merkittävästi tekniikan alan tutkimusyhteistyötä.

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä on maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella myöntänyt yliopistolle viiden vuoden (2003-2007) osarahoituksen professuuriin, jonka tutkimus- ja opetusalanana on maaseutupolitiikka ja maaseudun strateginen kehittäminen.

Yliopisto on vuodesta 1997 lähtien harjoittanut yhteistyötä alueen lukioiden kanssa. Informaatiotoimintaa lukioiden suuntaan on lisätty. Yhteistyö käynnistyi vaasalaisten lukioiden kanssa matemaattisissa tieteissä ja on sittemmin laajentunut käsittämään myös aluetieteen ja tietotekniikan opintoja. Yhteistyö lukioiden kanssa on käynnistetty myös kokeellisen fysiikan laboratorion avulla Technobothniassa.

Vaasan yliopiston vuonna 1998 perustamalla Seinäjoen sivutoimipisteellä on ollut huomattava vaikutus yliopiston toiminnan tehostumiseen Etelä-Pohjanmaalla. Useilla jo toteutuneilla ja käynnissä olevilla hankkeilla on vahvistettu Etelä-Pohjanmaan kohdistuvaa ja aluetta kehittävää tutkimustoimintaa yliopiston osaamisalueisiin perustuen. Yhteistyö Seinäjoella toimivien muiden yliopistojen kanssa on tiivistynyt entisestään yliopistokeskuksen toiminnan kehittämiseksi.

Vaasan yliopisto on mukana yhtenä sopimusosapuolena ohjelmakaudelle 2000-2006 suunnitellussa Etelä-Pohjanmaan korkeakouluverkostoa (EPANET) koskevassa ohjelmassa. Hankkeessa on perustettu tutkimusprofessuureja Etelä-Pohjanmaan maakunnan alueelle tavoitteena nostaa maakunnan osaamistasoa neljällä maakunnalle tärkeällä painopistealalla: elintarvikeala, liiketoimintaosaaminen, yleinen hyvinvointi ja alueellinen kehittäminen sekä taitoteknologia. Vaasan yliopistoon on perustettu konseptijohtamisen, kuluttajakäyttäytymisen, yrittäjyyden ja logistiikan tutkimusprofessuurit. Osana Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys ry:n ja yliopiston yhteistyössä käynnistämää Alumiinitekniikan innovaatiohanketta perustettiin vuonna 2003 5-vuotiskaudeksi materiaalitekniikan professuuri. EPANET-verkostoon perustettujen professuurien rahoituksessa ovat yliopiston lisäksi mukana maakuntaliitot, yritykset ja yhteisöt.

Yliopisto on ollut aktiivinen myös Keski-Pohjanmaan, Suupohjan ja Pietarsaaren suuntaan. Yhteistyösopimuksia on vuonna 2002 solmittu toisaalta Jyväskylän yliopiston kanssa Chydenius-insitituutin toiminnasta ja toisaalta kolmikantasopimuksena Jyväskylän yliopiston ja Oulun yliopiston kanssa. Yhteistyö jatkuu Kokkolan yliopistokeskustoiminnan puitteissa. Yhteistyöohjelman mukaisesti Vaasan yliopisto on mukana avoimen väylän kehittämistyössä, virtuaalikorkeakoulun kehittämisessä, maasterihautomoyhteistyössä, kauppatieteen koulutuksen kehittämisessä, opettajien pedagogisten opintojen kehittämisessä, maaseutuopintojen kehittämisessä sekä tutkijakoulun ja alueellisen tutkimusohjelman kehittämisessä.

Vaasan yliopisto on ollut perinteisesti aktiivinen toimija Merenkurkun alueen Kvarken -yhteistyössä. Yliopisto on mukana laajassa UniZon -hankkeessa, jossa ovat mukana vaasalaiset yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköt sekä yliopistoja Ruotsin puolelta. Esim. yliopiston tietotekniikan laitos on mukana koulutusyhteistyöhankkeessa Uumajan yliopiston kanssa. EU-rahoitteisen UniZon-hankkeen tavoitteena on edistää yliopistojen yhteistoimintaa Merenkurkun alueella.

Vaasan yliopisto on mukana seuraavissa verkostoyliopistoissa: viestintätieteiden, semiotiikan yliopistoverkoston, Venäjän ja Itä-Euroopan, tulevaisuuden tutkimuksen, ja matkailualan verkostoyliopistossa, Rural Studies verkostossa sekä Suomen virtuaaliyliopistokonsortiossa.

2.1.8. Kestävä kehitys Vaasan yliopistossa

Vaasassa opiskellaan ja työskennellään merellisellä, kaupungin ydinkeskustan tuntumassa Palosaarella sijaitsevalla kampuksella, missä yhdistyvät rantapuisto, moderni arkkitehtuuri ja peruskorjattu tehdasmiljö. Palosaaren tiede- ja innovaatiokampus muodostaa Vaasan monipuolisen osaamiskeskittymän ytimen. Kampuksella pyritään toteuttamaan ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen kestävän kehityksen periaatteita yliopiston eri toiminnoissa. Yliopistoalue halutaan yliopistolaisten keskuudessa nähdä ekokampuksena.

Näkyviä osoittimia ekokampukselle ovat mm. vuonna 1997 valmistunut Vaasan yliopiston oma Agenda 21 ja vuonna 2003 tehty Vaasan yliopiston kestävän kehityksen suunnitelma 2003-2005, opiskelijoille ja henkilökunnalle jaettava ympäristöopas sekä erilaiset kampuksella järjestetyt ympäristötempaukset. Opiskelijoille yliopisto tarjoaa lähes 30 opintoviikon laajuisen ympäristöalan opintokokonaisuuden, joka voidaan liittää tutkintoon sivuaineena.

Yliopiston ympäristöohjelman mukaisesti on asteittain toteutettu seuraavia toimenpiteitä: paperin keräysjärjestelmää on kehitetty yhtenäiseksi, selkeäksi ja kattavaksi; tiedotuksen painopiste on sähköisessä viestinnässä; yliopistossa opastetaan jatkuvasti koneiden ja laitteiden oikeaoppiseen käyttöön; jätehuollon vastuuhenkilöt on määritelty. Ympäristöopas sisältää ohjeita paperin säästämiseksi, jätteiden kierrättämisestä, tulostamisesta ja kopiokoneiden sekä tietokoneiden käytöstä.

Hallinnon tietojärjestelmien kehittäminen tukee ns. paperittoman konttorin kehitystyötä. Opiskelijoille tarjotaan yhä enemmän opetusmateriaalia verkossa, henkilökohtaisen lukujärjestyksen laatimisen tueksi on kehitetty verkossa toteutettava mahdollisuus. Merkittävä muutos paperittomuuteen on vuonna 2004 käynnistetty paperittoman kirjanpidon projekti. Tämän projektin myötä yliopiston kirjanpitoarkisto tulee siirtymään sähköiseen muotoon.

2.2. HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Yliopistot kehittävät työyhteisöään siten, että niiden kilpailukyky työnantajina paranee ja henkilöstön työkyky ja -tyytyväisyys lisääntyvät. Yliopistot edistävät tasa-arvoisen työ- ja tiedeyhteisön kehittymistä. Yliopistojen henkilöstöpolitiikan arvioinnin ja seurannan mahdollistamiseksi tilinpäätöksiin sisällytetään henkilöstötilinpäätös tai tätä vastaavat henkisten voimavarojen hallinnan tiedot.

Yliopisto sitoutuu valtion uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon siitä tehtävän sopimuksen mukaisesti.

2.2.1. Yliopisto työnantajana

Vaasan yliopiston vision mukaan henkilöstöllä on merkittävä rooli yliopiston strategiassa. Tämän perusteella yliopiston henkilöstöstrategian lähtökohtana on palvelussuhteen elinkaari eli rekrytointiin, työuraan ja työuran päättymiseen liittyvät tekijät. Näkökulmina korostuvat johtaminen, yhteisöllisyys, osaaminen ja hyvinvointi. Tasa-arvosuunnitelma täydentää henkilöstöstrategian tavoitteita.

Henkilöstöstrategian toimivuus

Yliopisto selvitti marraskuussa 2003 mielipiteitä henkilöstöstrategiansa toteutumisesta. Kyselyyn vastasi 47 esimiestehtävissä toimivaa henkilöä eri toimintayksiköistä. Vastausprosentti oli 54 %. Tulokset julkistettiin keväällä 2004. Henkilöstöstrategian onnistumisina nähtiin henkilöstön osaaminen ja sitoutuminen yliopistoyhteisöön, samoin henkilöstön tasapuolinen kohtelu ja henkilöstöpalvelujen toimivuus. Kehittämistä kaivattiin selkeästi yhteisöllisyydessä, vuorovaikutus- ja kommunikointitaidoissa sekä johtamisessa. Yliopistoon toivottiin enemmän kannustavuutta, muiden ammattitaidon arvostamista ja yhteisiä pelisääntöjä. Palkkauksen kilpailukykyisyydestä huolehtiminen on vastaajien mielestä tärkeää. Henkilöstöstrategiasta nouseviin kehityskohteisiin vastattiin mm. järjestämällä koulutustilaisuuksia ja kehittämällä organisaation toimivuutta.

Henkilökunnan tehokas rekrytointi ja palvelussuhteiden laatu

Yliopistossa tehtiin henkilötyövuosia vuonna 2004 yhteensä 441 (vuonna 2003 424). Henkilöstörakenteen vahvistaminen jatkui edellisen vuoden tapaan vahvana. Uusia virkoja ja toimia perustettiin yhteensä 30 (virkoja 29, toimia 1). Näistä viroista 11 perustettiin teknilliseen tiedekuntaan yliopiston saadessa tekniikan koulutuksen tutkinnonanto-oikeudet elokuun 2004 alusta. Määräaikaisissa palvelussuhteissa vuoden 2004 lopussa oli yhteensä 206 henkilöä. Tästä määrästä 49 % on ns. työn luonteen perusteella määräaikaisissa palvelussuhteissa, kuten viransijaisina, avoimen viran hoitajina, ulkopuolisin varoin perustettujen määräaikaisten professuurien hoitajina, yliassistentteina, assistentteina, harjoittelijoina ja tutkijakoulutettavina. Muita ns. aitoja määräaikaisia oli vuoden 2004 lopussa 101 henkilöä eli yliopiston kaikista palvelussuhteista 24,5 % (vuonna 2003 prosenttiosuus oli 27 %) Vuoden aikana määräaikaisia palvelussuhteita vakinaistettiin 24 kappaletta. Määräaikaisten

palvelussuhteiden käytön perustaksi yliopisto myös laati ohjeet. Ohjeissa kiinnitettiin huomiota yksikkökohtaisten henkilöstösuunnitelmien laatimisen tärkeyteen, pitempikestoisten määräaikaisten palvelussuhteiden viran/toimentäyttösuunnitelmien rakenteeseen, hakukuulutuksiin ja määräaikaisten palvelussuhteiden perusteisiin.

Taulukko 9. Henkilötyövuodet budjetti- ja ulkopuolisin varoin (2002-2004).

Tehdyt henkilötyövuodet					
Vuosi	Budjetti-varoin		Ulkopuolisella rahoituksella		Yhteensä htv
	htv	%	htv	%	
2002	329	83,7	64	16,3	393
2003	341	80,4	83	19,6	424
2004	376	85,3	65	14,7	441

Taulukko 10. Uusien virkojen ja toimien perustaminen (2002-2004).

Uudet virat ja toimet		
Vuosi	Virat	Toimet
	kpl	Kpl
2002	8	1
2003	15	2
2004	29	1

Taulukko 11. Määräaikaiset virka- ja työsuhteet (2002-2004).

Vuosi	Määräaikaiset virka- ja työsuhteet				Tilanne 31.12.2002-4	
	Vakinaisia		Määräaikaisia		Yhteensä htv	Aidosti määräaikaisia lkm
	lkm	%	lkm	%		
2002	165	46,3 %	191	53,7 %	356	
2003	180	45,0 %	220	55,0 %	400	112
2004	206	50,0 %	206	50,0 %	412	101

2.2.2. Tasa-arvotoimikunnan toiminta

Tasa-arvotoimikunnan kokoonpano muuttui vuoden 2004 alusta. Uusi toimikunta asetettiin kaudelle 2004-2007. Uusi toimikunta jatkoi tasa-arvo-ohjelman (2002-2004) toteuttamista, johon kuuluin mm. tasa-arvotutkimuksen laatiminen. Toimikunta teetti tutkimuksen yliopiston Levón-instituutilla. Tulokset julkistettiin lokakuussa, vuosittain pidettävässä tasa-arvoseminaarissa. Tehtyä tutkimusta myös käsiteltiin Tasa-arvoasiain neuvottelukunnassa julkaisemassa Tasa-arvo -lehdessä. Selvityksen mukaan 65 prosenttia henkilökunnasta katsoo sukupuolisen tasa-arvon toteutuvan. Miehistä näin ajattelee 80 ja naisista 57 prosenttia. Häirintää ei tutkimuksessa nähty vakavaksi ongelmaksi Vaasan yliopistossa. Muita tasa-arvoa koskevia kysymyksiä tutkimuksessa herättivät

sukupuolesta ja iästä mahdollisesti johtuva syrjintä, vähäinen palaute työstä sekä määräaikaisten työsuhteiden ketjutus. Tasa-arvotoimikunnan tehtävänä on uudistaa nykyinen tasa-arvo-ohjelma tehdyn tutkimuksen suuntaviittojen mukaan sekä tehdä seurantaa ja laatia tilastoja uutta palkkausjärjestelmää varten.

2.2.3. Henkilöstötilinpäätös

Henkilöstön hyvinvointi ja työsuojelu

Yliopisto siirtyi vuonna 2004 uuden, paikallisen työterveyslääkäriaseman Medicentran asiakkaaksi. Yhteistyön käynnistyttyä kampusalueelle saatiin järjestetyksi viikoittainen työterveyshoitajan vastaanotto, laajennettiin työnohjauspalvelua ja suunnattiin laajalti erilaiseen ennalta ehkäisevään toimintaan. Tässä yhteistyössä työsuojelutoimikunnan rooli korostui mm. henkiseen työsuojeluun ja sisäilma-asioihin liittyvissä kysymyksissä. Yliopiston Fabriikki -kiinteistön kosteusvaurioiden vuoksi tehty remontti koetteli monin tavoin siellä työskennelleitä. Toimenpiteet jatkuvat vielä vuodelle 2005. Henkilökunnan terveystilannetta seurataan työterveydessä, työsuojelutoimikunnassa sekä erityisessä yliopiston sisäilmatyöryhmässä. Työsuojelutoimikunnan jäsenet ja työsuojeluvaltuutettu sekä työsuojeluvaramalluutetut nimitettiin tehtävänsä vuoden 2004 alusta. Uusi toimikunta uudisti ja päivitti kuluvan vuoden aikana Hoitoonohjaussuunnitelman.

Työhyvinvointihankkeessa Vaasan yliopisto sai KAIKU -rahoitusta esimiesten ryhmätyönohjaukseen ja perehdyttämisverkoston luomiseen. Tavoitteena on, että uuden palkkausjärjestelmän (UPJ) käyttöönottamisessa esimiesten tueksi käytetään ryhmätyönohjausta. Perehdyttämisverkoston luomisen tarkoituksena on, että uudelle työntekijälle osoitetaan yksiköstä tukihenkilö, joka auttaa toimintaan integroitumista sekä selkeyttää uuden työntekijän UPJ -toimintaan kytkemistä. Työhyvinvointiin liittyvästä koulutuksesta on mainittu koulutusosion yhteydessä.

Henkilöstön liikunta- ym. kuntoiluharrastuksia tuettiin viime vuonna monin eri tavoin. Muun muassa rehtorin koko henkilöstölle tarjoama hyvinvointipäivä Härmän kuntokeskuksessa koettiin tärkeänä osana yliopiston sisäistä vuorovaikutusta. Yhteisöllistä toimintaa jatkettiin syksyllä pidetyssä yliopiston omassa ”tieteiden yössä” Valo vilkkuu –tapahtumassa. Liikuntas sihteeri on järjestänyt yhdessä ylioppilaskunnan kanssa monia liikunnallisia harrastepalveluja. Levón-instituutissa on lisäksi käynnistetty fyysisen kunnon kehittämiseen liittyvä projekti, jossa kannustuspalkinnoilla pyritään aktivoimaan liikuntaa.

Henkilöstökoulutus

Henkilöstökoulutusta järjestettiin 26 kertaa (222 h) vuonna 2004. Osallistujia oli yhteensä 868 henkilöä. Vuosi oli nimetty kansainvälisyyden vuodeksi. Tällä teemalla toteutettiin seminaareja, kielikoulutuksia ja mm. ekskursio-matka Viroon. Muita koulutusteemoja olivat turvallisuus, lainsäädäntö ja hallintotyöskentely, työhyvinvointi sekä erityisesti uuteen palkkausjärjestelmään (UPJ) liittyvä koulutus (esimiehille ja yksiköille). Tietotekniikka- ja pedagogiikkakoulutuksia sekä virtuaaliopetusteknologiaan ja virtuaalisiin oppimisympäristöihin liittyvää koulutusta on järjestänyt Oppimiskeskus.

Henkilöstötilinpäätös/henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkisten voimavarojen hallinnasta ja kehittämisestä esitetään henkilöstö-tilinpäätökseen pohjautuvat tiedot henkilöstömääristä, henkilöstörakenteesta ja henkilöstökuluista sekä tunnuslukuja työhyvinvoinnista.

Vaasan yliopistossa on henkilöstötilinpäätös (HTP) tehty useana vuotena. Vuosi 2002 jäi väliin henkilöstöjärjestelyjen vuoksi. Vertailupohjana tilastoissa käytetään vuoden 2004 ohella vuotta 2003. Kaikkia tietoja ei voida poimia suoraan nykyrekistereistä eikä KOTA -tiedoista. Vertailut esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoja täydennetään maaliskuussa valmistuvaan toimintakertomukseen.

1. Henkilöstön lukumäärä vuoden lopussa ja vakinaisten määrä 2003-2004

Vuosi	Henkilöstön määrä	Vakinaisia
2003	400	180
2004	412	206

Vaasan yliopiston henkilöstön määrä on kasvanut parin viime vuoden aikana. Teknillisen tiedekunnan organisaatiota vahvistettiin vakinaistamalla 11 virkaa. Myös määräaikaisten palvelussuhteiden tilaa ja rakennetta selvittäessä vuoden 2004 aikana ns. vakinaistettiin 24 virkaa.

2. Henkilötyövuodet 2003-2004

Vuosi	
2003	424
2004	441

Yliopistolla on toiminut erilaisissa tuntiopetus- ja erikoisasiantuntijatehtävissä runsaasti henkilöstöä vuoden 2004 aikana. Kasvanut täydentävä rahoitus on mahdollistanut henkilöstön lisärekrytointia erityisesti tutkimushankkeisiin. Nämä seikat näkyvät henkilötyövuosien kasvuna..

3. Keski-ikä 2003-2004

Vuosi	Miehet	Naiset	Kaikki	Alle 30v %	Yli 45 v %
2003	41,8 v	40,4 v	41,1 v	20,6	40,2
2004	40,9	40,5	40,7	23,5	39,7

Yliopiston ikäjakauma on hieman nuorentunut vuoden 2004 aikana. Tähän saattaa osaltaan vaikuttaa tutkimusrahoituksen kasvu, jolloin on voitu rekrytoida nuoria tutkijoita projekteihin. Keski-ikä on laskenut edellisestä vuodesta ja alle 30-vuotiaiden määrä on kasvanut 23,5 prosenttiin.

4. Sukupuolijakauma 2003-2004

Vuosi	Miehet		Naiset		Yhteensä
	lkm	%	lkm	%	
2003	175	43,8	225	56,2	400
2004	189	45,8	223	54,2	412

Miesten osuus henkilöstöstä kasvoi hieman eli 45,8 prosenttiin, naisten prosentuaalinen osuus oli vuonna 2004 54,2 %.

5. Koulutustaso 2003-2004

Vuosi	Tutkijakoulutus		Muu korkeakoulututkinto		Koulutustasoindeksi	
	lkm	%	lkm	%		n
2003	113	28,2	134	33,5	5,6	400
2004	114	27,6	145	35,1	5,6	412

Koulutustasoindeksi pysyi samana kuin edellisenä vuonna. Tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuus koko henkilöstöstä laski hieman (27,6 %), kun taas muun korkeakoulututkinnon suorittaneiden lukumäärä kasvoi 35,1 prosenttiin.

Seuraavat taulukot valmistuvat toimintakertomukseen:

6. Tehty työajan osuus säännöllisestä vuosityönajasta, %
7. Kokonaistyöaikakustannukset €/vuosi
8. Tehdyn työajan palkat, %-osuus palkkasummasta
9. Välilliset työvoimakustannukset ja niiden osuus tehdyn työajan palkoista
10. Työtyytyväisyysindeksi
11. Vaihtuvuus
12. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymiset, % henkilöstöstä
13. Sairauspoissaolot pv/hv
14. Työterveyshuolto euroa/htv
15. Koulutus ja kehittäminen euroa/htv (ja työpäivät/htv)
16. Henkilöstön arvo

2.2.4. Uuden palkkausjärjestelmän käyttöönotto

Uuden palkkausjärjestelmän käyttöön ottoon valmistautuminen aloitettiin kevään 2004 aikana. Jo edellisen vuoden syksyllä laitosjohtajia ja hallinnon esimiehiä koulutettiin esimies-alaiskeskusteluihin. Samassa yhteydessä pohdittiin tiedekuntien esimiesrakennetta ja kehityskeskusteluosapuolia. Esimiehille järjestettiin keväällä 2005 koulutustilaisuudet teemalla UPJ ja kehityskeskustelut. Syksyllä aloitettiin vastaava yksikkökohtaisten

kehityskeskustelukoulutusten järjestäminen ja laadittiin yhteenveto kehityskeskusteluissa käytettävästä materiaalista.

UPJ-asioihin liittyvä ensimmäinen informaatiotilaisuus järjestettiin koko henkilöstölle elokuussa. Informaatiotilaisuuksia toteutettiin syksyn aikana kolme kertaa. Yliopiston www-sivuille laitettiin UPJ- sivusto, johon informaatiomateriaali keskitetään ja jossa ajankohtaista tietoa pidetään.

Yliopisto pyysi yksiköiltä näkemyksiä organisaatiotasosta sekä kehityskeskusteluosapuolista. Näkemysten perusteella yliopisto päätti kehityskeskustelua käyvät tasot. Samalla pyydettiin huomioimaan kehityskeskusteluosapuolten maksimimäärä, keskusteluun käytettävä aika, kehityskeskustelun ja palkkakeskustelun erot sekä mahdolliset kiistan alaiset henkilöstösuhteet. Tällaisissa tilanteissa valtuutettiin dekaani tekemään päätöksiä hallintopäällikön esittelystä. Yliopisto on pyytänyt yksiköitä informoimaan henkilöstölle kehityskeskustelun osapuolet ja toimittamaan tämän tiedon myös yliopistolle.

Ohjeistuksen mukaisten opetus- ja muun henkilöstön arviointiryhmien lisäksi yliopisto päätti perustaa UPJ-projektiryhmän, joka edustaa kaikkia tehtäväryhmiä ja organisaatiotasoja. Jokaiseen ryhmään pyydettiin johdon ja henkilöstöjärjestöjen edustajia. Varsinainen UPJ-toiminta palaverineen ja käytännön organisointineen sekä vaati- ja henkikeskusteluineen päätettiin aloittaa tammikuussa 2005. Käytännön projektivastaavana toimii muun työn ohella henkilöstöpäällikkö ja hänen tuekseen palkattiin vuoden 2005 alusta kahdeksi vuodeksi suunnittelija. Projektiryhmä vastaa linjauksista ja tiedonkulusta. Arviointiryhmien tehtävänä on vaativuustasojen skaalaus ja yksittäisten työntekijöiden vaativuustason määrittäminen. Työnantaja päättää arvioinneista.

Tavoitteena muun yliopistolaitoksen mukaan on, että yksiköissä käydään palkkaan liittyvät kehityskeskustelut helmikuun ja maaliskuun puolen välin vaiheilla. Arviointiryhmien työ on merkittävä ja heidän tehtävänsä painottuu maaliskuun puolesta välistä huhtikuun loppupuolelle. Työntekijä vahvistaa uudet vaativuustasot ja suoriutumisarviot huhtikuun loppuun mennessä ja toimittaa tiedot Opetusministeriöön. Syksyllä tiedetään vaativuustasojen euromäärät sekä suoriutumisarvioprosentti. Tavoitteena on, että joulukuussa 2005 palkat maksetaan uuden palkkausjärjestelmän perusteella. UPJ edellyttää myös henkilöstö- ja palkanmaksujärjestelmältä sekä palkanmaksussa toimivalta henkilöstöltä toiminnan kehittämistä ja uuden oppimista.

Tasa-arvotoimikunta laatii tilastoja uutta palkkausjärjestelmää varten yhdessä hallintopalvelujen kanssa. Suunnitelmassa tullaan kiinnittämään huomiota virkanimityksiin ja samanpalkkaisuuteen. Uusi palkkausjärjestelmä antaa osaltaan myös mahdollisuuksia työtehtävien vaativuuden tasapuoliseen arviointiin ja samanpalkkaisuuteen.

2.3. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Yliopistot kehittävät toiminnallista tehokkuuttaan ja rakenteita siten, että perusvoimavaroja voidaan uudelleen kohdentaa opetuksen ja tutkimuksen edellytysten parantamiseen ja painoalojen vahvistamiseen. Rakenteellisessa kehittämisessä otetaan huomioon korkeakoulujen rakenteiden kehittämistä koskevan selvityksen ja suoritettujen arviointien tulokset.

Yliopistot laajentavat toimintansa rahoituspohjaa suoran budjettirahoituksen lisäksi hankkimallaan täydentävällä rahoituksella. Täydentävän rahoituksen tulee tukea yliopistojen perustehtäviä ja niihin liittyviä tavoitteita. Tavoitteena on myös täydentävään rahoitukseen liittyvien menettelytapojen, hallinnoinnin ja seurannan korkea taso osana yliopiston laatujärjestelmää.

Yliopiston varsinaista budjettirahoitusta täydentävän rahoituksen osuus on vähintään 20 prosenttia yliopiston kokonaisrahoituksesta.

Yliopiston liiketaloudellisen toiminnan tulotavoite vuonna 2004 on 1 600 000 € ja kannattavuustavoite 84 000 € (5% tuloista). Yhteistoimintatutkimuksen tulotavoite on 1 000 000 €. Lahjoitusten arvioitu määrä on 880 000 € ja sponsoritulojen 20 000 €.

Yliopistot tehostavat tutkijankoulutusta siten, että väittelijöiden keski-ikä (mediaani) laskee 32 vuoteen sopimuskauden loppuun mennessä. Opetuksen laatua ja opintojen suunnittelu-, ohjaus- ja seurantajärjestelmiä kehitetään niin, että opintojen läpäisy tehostuu ja tutkintojen suorittamisajat lyhenevät erityisesti humanistisella, matemaattis-luonnontieteellisellä ja teknistieteellisellä koulutusosalalla.

Tavoiteajassa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen osuus kasvaa. Kokopäiväopiskelijoiden osuus ylempää ja alempaa korkeakoulututkintoa suorittavista kasvaa.

2.3.1. Perusvoimavarojen uudelleen kohdentaminen

Yliopisto sai tekniikan alan tutkinnonanto-oikeuden 1.8.2004 lukien. Yliopistolaitoksen laskennallisen rahoitusmallin takia yliopiston saama rahoitus tekniikkaan on vajaa, koska tutkintototeuman kautta mitoitettava rahoitusosuus (noin 1/3) toteutuu vasta seuraavan sopimuskauden aikana (kuluvalle kaudella tutkintototeumasta hyötyy rahoitusmielessä Teknillinen korkeakoulu). Tämän takia yliopisto on joutunut turvaamaan koulutuksen resurssoinnin suuntaamalla perusrahoitusta erityisesti tekniikan alalle. Tämä heijastuu muille aloille rahoituksen niukkuuteena.

Tutkimustoiminnan tukemista ja painoalojen vahvistamista on resursoitu sekä perusrahoituksella että ulkopuolisella rahoituksella. Yliopisto rahoittaa mm. painopistealojen tutkimushankkeita, tukee jatko-opiskelua tutkijastipendien kautta sekä on perustanut vaihtuva-alaisen tutkimusprofessorin tehtävän. Määrärahoja uudelleen kohdentamalla perustettiin tutkimuksen tukipalveluiden vahvistamiseksi tutkimus- ja innovaatiopalvelut –yksikkö.

Hallinnon tietojärjestelmien uusiminen (opiskelija-, henkilöstö- ja kirjanpito-järjestelmät) sekä varautuminen uuteen palkkausjärjestelmään on pakottanut yliopistoa varautumaan kokoonsa nähden huomattavalla määrärahalla muutosten toteuttamiseen.

2.3.2. Rahoituspohjan laajentaminen

Täydentävän rahoituksen osuus yliopiston kokonaisrahoituksessa on kasvanut ja on nyt yli 20 %. Liiketaloudellisen maksullisen palvelutoiminnan tavoite arvioidaan toteutuvan. Tarkempi rahoitustarkastelu tehdään toimintakertomukseen tilinpäätöksen valmistuttua. Alustavat kustannusvastaavuuslaskelmat ovat luvussa 6.

Taulukko 12. Täydentävä rahoitus kaudella 2002-2004.

Vuosi	1000 e	%	1000 e				
	Täydentävä rahoitus		Osuus koko rahoituksesta	Suomen Akatemia	Tekes	EU-rahoitus	Kotim. yritykset
2002	3771	16	57	30	335	847	2502
2003	4878	19,2	157	190	452	836	3243
2004	5799	21	303	620	810	654	3412

Tekniikan koulutuksen ja tutkimuksen käynnistäminen on ollut pääasiassa ulkopuolisen rahoituksen varassa. Kaikkien alojen tutkimuksen rahoituksen monipuolistaminen on yliopiston haaste. Viime vuosien aikana ulkopuolinen rahoitus on ollut vakaassa kasvussa.

Menestyminen EU:n tutkimuksen 6. puiteohjelman hauissa on haaste Vaasan yliopistolle. EU:n tutkimuksellisissa elementtejä sisältävissä rahoitusohjelmissa yliopisto saavutti onnistumisia vuonna 2004, esimerkiksi Levón-instituutti jatkoi uuden hankkeen myötä arviointitutkimustyötä kansainvälisessä hankekonsortiossa.

Vuonna 2004 käynnistyi useita uusia Tekes -rahoitteisia tutkimushankkeita pääosin tekniikan ja liiketaloustieteen aloilla. Kahdessa merkittävässä Tekes -hankkeessa Vaasan yliopisto on koordinaattori. Tekes -hankkeiden piirissä syntyi myös poikkitieteellisiä tutkimusryhmiä yliopiston sisällä, mikä rohkaisee uusien, monialaisten tutkimusryhmien ja -hankeavausten tekemiseen. Vaasan yliopisto saavutti onnistumisia myös ministeriöiden tutkimuspoliittisten ohjelmien hauissa ja toteutti runsaasti muuta selvitystyypistä tutkimustoimintaa ulkopuolisen rahoituksen turvin.

2.3.3. Tutkijakoulutuksen ja peruskoulutuksen tehostaminen

Tutkijakoulutuksen tehostaminen

Yliopiston tutkijakoulutuksen voimavarat muodostuvat professorivakansseista, jatkokoulutuspaikoista ja aktiivisista jatko-opiskelijoista. Professorin vakansseja on noin 50 ja lähes päätoimisen opiskelun mahdollistavia jatkokoulutuspaikkoja 60 – 80. Lisäksi oman työn ohella opiskelee suuri joukko tohtorikoulutettavia. Yliopiston kirjoilla on yli 400

jatko-opiskelijaa, joista tehdyn kyselyn mukaan on opinnoissaan aktiivisia 100 – 150. Näihin resursseihin suhteutettuna yliopiston tohtoritavoite (18) vaikuttaa perustellulta. Tuon tavoitteen saavuttaminen tarkoittaisi tehokkuuslukuna 0,36 tohtorin tutkintoa professoria kohden vuodessa. Jos aktiivisten jatko-opiskelijoiden kanta on 100 (2/professorin vakanssi) ja keskimääräinen valmistumisaika on 5 vuotta, syntyisi tämän perusteella 20 tohtoria vuosittain. Yliopiston kannalta kokonaan rahoitettujen jatko-opiskelupaikkojen tavoite voisi olla 100 sillä perusteella, että näin tohtoritavoite voisi syntyä kokonaan tällä perusresurssoinnilla. Rahoittamaton tohtorikoulutus (työelämätohtorit) kompensoi väistämättä tapahtuvaa hävikkiä.

Rahoitettujen jatkokoulutuspaikkojen lisäämisen lisäksi on yliopistolla syytä kiinnittää huomiota tutkijakoulutuksen tehostamiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että edellä esitetyistä resursseista olisi saatava enemmän irti. Käytännön toimet kohdistuvat tällöin kirjoilla oleviin jatko-opiskelijoihin, potentiaalsiin jatko-opiskelijoihin, opiskelu- ja tutkimusprosesseihin sekä ohjaajien toimintaan. Yliopistossa on vuoden 2004 aikana toteutettu seuraavia toimenpiteitä tutkijakoulutuksen tehostamiseksi.

- 1) *Tavoite- ja tulohjaus*, jossa yliopiston tavoitteet jaetaan tiedekunnille ja edelleen laitoksille. Tavoiteohjauksen tarkoituksena on vastuuttaa toimijat yliopiston ja OPM:n tulossopimuksen mukaiseen toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen. Tulohjaus vastaavasti palkitsee toimijoita hyvistä suorituksista. Sekä tavoite- että tulohjauksen tehokkuus on kuitenkin vajavaista johtuen siitä, että tavoitteita on paljon ja ne ovat osittain ristiriidassa keskenään, jolloin tutkimuksen ja jatkokoulutuksen tavoitteisto ei preferoidu muu tavoitteiston joukossa. Nähtäväksi jää minkälaisia vaikutuksia tavoite- ja tulohjaukseen tuo meneillään oleva palkkajärjestelmän uudistus.
- 2) *Huippuyksikköpolitiikan esiin nostaminen*, jonka tarkoituksena on ensinnäkin nostaa tutkimuksen ja jatkokoulutuksen profiilia yliopiston sisällä. Toiseksi tällä tavoitteella on sitä, että professorit motivoituisivat nykyistä aktiivisemmin perustamaan ja kehittämään omia tutkimusryhmiään. Huippuyksikköyden ulottuvuuksiksi on nostettu resurssit ja resurssointi, yksikön johtaminen, yksikön imago ja näkyminen sekä tulokset. Näistä kaksi ensimmäistä ovat osa-alueita, joissa toiminnan laatua kuvaa yksikön johdon aktiivisuus esimerkiksi ulkoisen rahoituksen hankinnassa, tutkijarekrytoinnissa ja tutkimusohjelmien laadinnassa. Huippuyksikköpolitiikkaa on toteutettu määrittelemällä huippuyksikköyden kriteerit itsearvioinnin perustaksi ja viestittämällä, että yliopiston tutkimusmäärärahat tullaan tarkoitusmukaisella tavalla sitomaan huippuyksikköpyrkimyksiin.
- 3) *Tohtorifoorumin kehittäminen*. Yliopiston Tohtorifoorumin tarkoituksena on järjestää yliopiston jatko-opiskelijoille yleistä tieteenfilosofista ja metodologista opetusta. Lisäksi Tohtorifoorumi toimii tutkimuksen ja akateemisen opiskelun puolestapuhujana yliopistossa pyrkien näin edistämään jatko-opiskelijoiden rekrytoitumista, aktiivisuutta ja opiskeluprosesseja.
- 4) *Hankesuunnittelun ja hakujen tukeminen*. Yliopiston tutkimuspäällikön toimesta on konsultoitu ja järjestetty erilaisia informaatiotilaisuuksia liittyen hankeohjelmiin ja hakuprosesseihin. Tilaisuuksia on järjestetty mm. EU:n 6. puiteohjelman, Suomen Akatemian huippuyksikköohjelman, Kunnallisanalan kehittämissäätiön ja Tekesin

rahoitusmahdollisuuksista. Tämä toiminta jatkuu uudelleen organisoituna Tutkimus- ja innovaatiopalvelut –yksikön toteuttamana.

Kaikki edellä luetellut toimenpiteet ovat hidaskaikuteisia ja vasta pitemmällä aikavälillä nähdään miten niiden avulla onnistutaan lisäämään tutkijakoulutuksen tehokkuutta. Yliopisto jatkaa näiden osa-alueiden kautta tapahtuvaa tutkijakoulutusta aktivoivaa työtä.

Peruskoulutuksen tehostaminen

Tehostaminen on käsitelty luvussa 2.1.4. Peruskoulutus.

2.3.4. Tutkimuksen ja opetuksen perusedellytysten tuen kehittäminen

Kirjasto- ja tietopalvelut

Tritonian (tiedekirjasto ja oppimiskeskus) tehtävänä on toimia Vaasan yliopiston, Åbo Akademi i Vasan ja Svenska handelshögskolanin yhteisenä tietoaaineiston lähteenä, kirjastopalveluiden tarjoajana ja opetuksen kehittämisen pedagogisena ja tieto- ja viestintäteknisenä tukijana. Kolmen yliopiston yhteisenä projektina vuonna 2000 käynnistynyt oppimiskeskustoiminta yhdistettiin vuonna 2004 Tritoniaan. Tässä yhteydessä useita virkoja vakinaistettiin ja Tritonian tietoteknistä osaamista vahvistettiin perustamalla atk-pääsuunnittelijan toimi. Vuonna 2004 tehtiin selvitys ammattikorkeakoulujen mukaantulosta oppimiskeskukseen. Selvityksen perusteella tehtiin päätös yhteistyön aloittamisesta vuonna 2005.

UniNet-projektissa jatkettiin Merenkurkun virtuaaliyliopistotoiminnan kehittämistä yhteistyössä Chydenius-instituutin, Uumajan yliopiston ja Uumajassa sijaitsevan Ruotsin maatalousyliopiston kanssa. Yhteisöllistä oppimista edistettiin mobiiliteknologian ja henkilökohtaisen videoneuvottelun avulla.

Tieto- ja viestintäteknikan infrastruktuurin kehittäminen

Tieto- ja viestintäteknikan infrastruktuuria on kehitetty sekä hallinnon että tv-tuetun opetuksen tarpeisiin. Hallinnon perusjärjestelmien uusiminen parantaa järjestelmien tiedon hyödyntämistä, lisää vuorovaikutteisia sähköisen asioinnin muotoja ja tukee opiskelijaliikkuvuuden edellyttämien taustajärjestelmien kehittämistä. Intranetin ja opiskelijaportaalin kehittäminen aloitettiin tietohallinnon, opintohallinnon ja viestintäyksikön yhteistyönä. Kampusalueen langaton lähiverkko palvelee opiskelijoita, opettajia ja Tritoniassa ja Oppimiskeskuksessa asioivia ulkopuolisia.

Taulukko 13. Oppimiskeskuksen tarjoama koulutus opetushenkilöstölle.

Taso	Osallistujien määrä/oma yliopisto	Osallistujien määrä/muu yliopisto (Åbo Akademi i Vasa, Hanken, Vasa, Vaasan ammattikorkeakoulu)
OPE.FI I (LIN1 ja muut)	102	115
OPE.FI II (LIN2 ja muut)	120	77
OPE.FI III (LIN3, EduKlinikka, TieVie 5 ov)	166	120

ja 10 ov -koulutukset Oppimiskeskuksen mentorituella ja muut)		
Yhteensä	388	312

Oppimiskeskus järjesti vaasalaisten yliopistojen opettajille pedagogista tieto- ja viestintätekniiikan koulutusta ja verkko-opetuksen kehittämisen tukea EduKlinikalla. Vuonna 2004 otettiin käyttöön Moodle-oppimisympäristö. Henkilökohtaisen videoneuvottelun käyttöä on kehitetty UniNet-projektissa. Oppimiskeskuksen toiminnasta esitetään luvussa 6 erillinen raportti, josta käy ilmi tvt-osaamisen koulutus ja muu toiminta. Oppimiskeskuksen ylläpitämissä WebCt- ja Moodle –oppimisympäristöissä oli vuoden aikana yhteensä 2357 käyttäjää (opintosuorituksia 167 ov).

Tiedekirjasto Tritoniassa vakinaistettiin tiedonhankinnan koulutuksista vastaavan informaation toimi ja perustettiin atk-pääsuunnittelijan toimi. Opiskelijoiden informaatiolukutaidon kehittämiseen on panostettu. Pilottikoulutus toteutettiin kauppatieteellisessä tiedekunnassa. Tritonia oli mukana usean yliopiston yhteisessä TieDot-hankkeessa, jossa tuotettiin eri alojen tiedonhakua tukevaa verkkokoulutusta. Erikseen räätälöityjä koulutuksia järjestettiin myös Seinäjoen yliopistokeskuksessa. Yhteistyö vaasalaisten ammattikorkeakoulujen kirjastojen kanssa jatkui vuonna 2003 laaditun selvityksen periaatteiden mukaisesti. Vuonna 2004 keskityttiin yhteisen Voyager-järjestelmän hallintaan ja käytettävyyden parantamiseen.

Virtuaaliopetuksen tarjonnan kehittäminen on kuvattu tarkemmin luvussa 6.

2.3.5. Valmistuneiden työllistyminen

Vaasan yliopistosta valmistuneet sijoittuvat edelleen hyvin työmarkkinoille. Yliopiston viimeisimmässä vuonna 2003 vastavalmistuneiden työllistymisseurannassa voidaan tosin havaita yleisen työmarkkinatilanteen heikkenemisestä johtuva lievä alavire. Valmistumishetkellä **työssä** olevia oli vuonna 2003 opiskelleista **73,3 %** kun vuoden 2002 lukema oli 75,7%. Työmarkkinatilanne ei ole suuremmin heijastunut työsuhteiden luonteeseen: vakinaisessa työsuhteessa vastavalmistuneista oli 51,9 % (vuonna 2002 50,3%) ja määräaikaisessa työsuhteessa 46,5 % (vuonna 2002 47,8 %). Yrittäjinä toimi 1,5 % vastavalmistuneista.

Vastavalmistuneiden alueellisessa sijoittumisessa on toisen kerran peräkkäin uuden sijoittumisseurannan käyttöönoton jälkeen Pohjanmaan alue noussut yli Uusimaan. Hieman epävarmempi työllisyystilanne valtakunnallisesti ja ehkä etenkin pääkaupunkiseudulla sekä kiristynyt kilpailu työpaikoista näyttää houkuttelevan akateemista osaamista alueen omiin tarpeisiin aiempia vuosia enemmän. Tiedekunnittain on havaittavissa pieniä eroja alueellisessa sijoittumisessa, jotka osaltaan selittyvät valmistuneiden kotipaikkakunnista.

Vastaajien alueellinen sijoittuminen:

	Vuonna 2003	Vuonna 2002
Pohjanmaa	41,9%	36,4%
Uusimaa	26,2%	32,5 %
Etelä-Pohjanmaa	11,0%	6,8%
Varsinais-Suomi	1,6%	4,9%
Pirkanmaa	5,2%	3,4%
Pohjois-Pohjanmaa	4,7%	2,9%
Keski-Pohjanmaa	0%	2,4%
Keski-Suomi	1,0%	2,4%
Ulkomailla	2,1%	2,4%

Yliopisto seuraa valmistuneiden työllistymistä ja sijoittumista sekä kerää palautetta työelämästä koulutuksen kehittämiseksi ja vaikuttavuuden arvioimiseksi. Yliopistossa on tehty jo aiemminkin työllistymistä ja työelämän muutoksia koskevia yksittäisiä tutkimuksia ja selvityksiä mutta vuonna 1998 suunnitellun tietojärjestelmän puitteissa on vuodesta 1999 alkaen voitu jatkuvasti ja systemaattisesti tuottaa tietoa työllistymisestä ja koulutuksen vaikuttavuudesta. Yliopisto osallistuu myös kauppatieteellisen alan koulutuksen ja työllistymisen valtakunnalliseen seurantaan ja arviointiin Suomen Ekonomiliiton toteuttamissa tutkimuksissa.

Työllistymistä edistäviä palveluja hoidetaan yliopiston rekrytointipalveluissa, joka toimii alueellisesti yhteistyössä muiden vaasalaisten yliopistoyksiköiden ja ammattikorkeakoulujen (RekryWasa; VY, SHH, ÅA, VAMK, SYH) sekä valtakunnallisesti Suomen muiden yliopistoyksiköiden (Aarresaari-yhteistyö) ja ammattikorkeakoulujen ura- ja rekrytointipalveluiden kanssa. Rekrytointipalvelut koordinoi myös opiskeluaikaisten harjoittelupaikkojen välitystä, rakentaa osaltaan työntajayhteyksiä messu- ja työelämän esittelytilaisuuksilla, alumnitapahtumilla sekä tiedottamalla ja markkinoimalla, järjestää työnhaku- ja urasuunnittelukurseja sekä antaa opiskelijoille uraohjaus- ja -neuvontapalveluja. Kyselyyn vastanneista vastavalmistuneista vuonna 2003 lähes 64 % oli käyttänyt rekrytointipalveluiden tarjoamia palveluita.

Opiskelijaharjoittelu 2004

Yliopisto on vuoden 2004 aikana osoittanut 202 000 euroa opiskeluaikaisen harjoittelun toteuttamiseen. Harjoittelujakson pituus on 3 kk ja määrärahalla on voitu vuonna 2004 toteuttaa 62 harjoittelupaikkaa, joissa harjoittelijoina on ollut 61 opiskelijaa. Vuonna 2004 harjoittelupaikat jakaantuivat aloittain seuraavasti: humanistinen ala 25 harjoittelijaa, kauppatieteellinen ala 20 harjoittelijaa, yhteiskuntatieteellinen ala 13 harjoittelijaa sekä tekniikan ala 3 harjoittelijaa.

Harjoittelupaikkoihin haki vuonna 2004 yhteensä 265 opiskelijaa. Nykyisten määrärahojen puitteissa ei yliopiston kustantamien harjoittelupaikkojen lukumäärää ole juurikaan voitu kasvattaa vaikka kysyntää olisi. Ongelman ratkaisemiseksi on pyritty työnantajien kanssa sopimaan harjoittelun kustannuksiin osallistumisesta. Tässä on onnistuttukin viime vuosina hyvin: reilu 12 harjoittelupaikkaa on saatu osallistumaan kustannuksiin joko 1 tai 1,5 kuukauden harjoittelupalkan määrällä.

2.4. SISÄINEN VALVONTA

Sisäinen tarkastus

Vaasan yliopiston vuoden 2004 sisäinen tarkastus perustuu 10.8.2004 päivättyyn toimeksiantoon sekä yliopiston sisäisen valvonnan toimintasuunnitelmaan vuosille 2004-2006 ja tämän pohjalta laadittuun yksityiskohtaiseen tarkastussuunnitelmaan vuodelle 2004.

Tarkastussuunnitelman mukaisesti tarkastettavina kohteina vuonna 2004 olivat Vaasan yliopiston Seinäjoen yksikkö, Levón-instituutti, Teknillinen tiedekunta sekä yleisenä asiakokonaisuutena yliopiston sisäisen valvonnan toimivuus, yliopiston hankintaprosessit sekä sisäiset veloitukset. Tarkastuksen kohteena olleissa yksiköissä on selvitetty mm. seuraavat asiat:

- organisaatio ja henkilökunta,
- henkilökunnanlähipiiriasiat,
- saatu ulkopuolinen rahoitus,
- käynnissä olevat projektit ja niiden seuranta,
- saadut tutkimusapurahat,
- hankintaprosessi,
- sisäiset veloitukset,
- sisäinen raportointikäytäntö,
- henkilökunnan perehdyttäminen ja koulutus tehtäviin sekä
- sisäisen valvonnan toimivuus.

Tarkastuksen ovat suorittaneet JHTT Bjarne Norrgrann (Ab Vist Oy) ja KHT, JHTT Pentti Kanaoja (KPMG).

Tarkastajat ovat jättäneet osaraportin 14.1.2005, loppuraportti jätetään tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen. Osaraportin mukaan tarkastajat ovat tehneet seuraavia havaintoja:

- Vaasan yliopiston Seinäjoen toiminta omana yksikkönä on käynnistynyt moitteettomasti. Yksikön hoitamat kehittämisprojektit ja niiden rahoitus on toteutettu asiantuntevasti ja suunnitelmien mukaisesti. Yksikön sisäinen valvonta kokonaisuutena toimii yliopiston yhteisten periaatteiden mukaisesti.
- Yliopiston hankintaprosessi toimii hankintaohjeen mukaisesti ja hankintoihin liittyvät kontrollit ovat riittävät ja toimivat. Vuoden 2004 aikana käyttöön otettu ostolaskujen sähköinen käsittelyjärjestelmä toimii ilman suurempia ongelmia.
- Yliopistolle tulevien ostolaskujen määrä on varsin suuri ja summat usein pieniä. Kaikki laskut tekevät hyväksymiskierroksen. Jatkossa voitaisiin laskujen määrän vähentämiseksi ja hyväksymiskäsittelyn keventämiseksi miettiä keinoja. Kehitettävät sähköisen kirjanpidon menetelmät tulevat osaltaan vähentämään manuaalista työtä.
- Laskujen pitkä ja joskus hidas hyväksymisprosessi Rondo-järjestelmässä saattaa aiheuttaa ongelmia erityisesti ulkopuolisen rahoituksen projektien loppulaskutuksessa. Reskontrasta saattaa puuttua kierrossa olevia laskuja ja tämän takia joudutaan pitämään erillistä tiedostoa projektin laskuista.

- Yksi yliopiston tavoitteista on korottaa ulkopuolisen rahoituksenosuutta. Toimintaa seurataan, valvotaan ja johdetaan projektikohtaisesti. Seurannan helpottamiseksi tulisi kehittää laskentajärjestelmässä projektien budjetointia.

Muu sisäinen valvonta

Yliopisto on uusinnut sisäistä ohjeistustaan seuraavasti:

- hankintaohje 1.1.2004
- matkustusohjeet 25.8.2004 ja
- taloussääntö 1.1.2005.

Yliopiston sisäinen ohjeistus on viety yliopiston verkkosivuille.

Vuoden 2005 alusta poistuneen maksumääräysmenettelyn tilalle on otettu käytäntöön valvontamenettely, jolla varmistetaan maksuun menevien laskujen asianmukaisuus ja oikeellisuus. Muutos valvontamenettelyyn sisältyy hallintojohtajan päätökseen 30.12.2004.

3. KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Toiminta- ja taloussuunnitelma pohjautuu kauden 2004-2007 toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitettyyn kehittämissuunnitelmaan, jonka pohjalta tulossopimus kaudelle 2004-2006 on neuvoteltu opetusministeriön kanssa. Tämän luvun alkuun on koottu **tiivistettynä kuluvalle tulossopimuskaudelle kohdistuvat kehittämistarpeet**, jotka konkretisoituvat hanke-esityksissä. **Luvussa 3.3. on kehittämissuunnitelman uuden tutkintorakenteen maisteriohjelmista.** Muilta osin luvun sisältö vastaa kauden 2004-2007 suunnitelman sisältöä.

3.1. Vaasan yliopiston toiminnan viitekehys

Valtakunnallisesti yliopistolaitokselle asetetut tavoitteet on ilmaistu valtioneuvoston hyväksymässä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa, jossa korostuu kansainvälistyminen, tutkintojen ja opintojen kehittäminen, aikuiskoulutus ja alueellinen vaikuttavuus. Pääministeri Vanhasen hallituksen politiikkaohjelmat keskittyvät työllisyyteen, yrittäjyyteen, tietoyhteiskunnan kehittämiseen ja kansalais-vaikuttamiseen.

Vaasan yliopistolle kohdistuu vaatimuksia tukea Pohjanmaan maakuntien ja erityisesti Vaasan seudun kehitystä. Tämä ilmenee erilaisissa alueen kehitystä kuvaavissa suunnitelmissa. Pohjanmaan maakuntaohjelmassa 2006 keskeinen tavoite on hyvän hallinnon kehittäminen ja aktiivinen osallistuminen. Pohjanmaan maakunta-suunnitelman 2020 yleinen tavoite on taloudellinen kasvu ja hyvinvointi. Ohjelmassa korostuu kansalaisten osallisuus, alueen kilpailukyky ja kestävä kehitys. Aluekehittämissuunnitelmasta 1998-2000+ nousevat esiin alueen monipuolinen rakenne, toimivat kontaktit ja yhteydet, tietoyhteiskunnan kehittäminen, verkostot ja kestävä kehitys. Vaasanseudun aluekeskusohjelma pyrkii vahvistamaan Vaasanseudun asemaa kansainvälisesti suuntautuvana kasvukeskuksena, jossa korkeatasoinen koulutus ja tutkimus sekä energia-, metalli- ja ICT-teollisuus toimivat innovaatiokehityksen moottoreina ja joka tarjoaa vahvalle pk- ja maaseutuyrittäjyydelle virikkeellisen kasvuympäristön. Länsi-Suomen osaamiskeskuksen osaamisalana on energiatekniikka. Vaasan korkeakoulukonsortio edistää korkeakoulujen yhteistyötä sekä koulutusta ja tutkimusta tekniikan, kaupan ja median sekä hyvinvointipalveluiden alueella.

Vaasan yliopiston tutkimuksen ja koulutuksen vahvuuksista erityisesti liiketoimintaan, yrittäjyyteen, julkishallintoon ja energiatuotantoon liittyvä osaaminen tukee alueen kehitystä. Yliopiston vaikuttavuusohjelman yksi keskeinen tavoite on tukea alueensa kilpailukykyä ja hyvinvointia. Laaja verkottuminen niin yliopistokeskusten, eri korkeakoulujen kanssa rakennettujen yhteislaitosten kuin yhteiskuntasuhteidenkin luomisen muodossa on todiste yliopiston kyvystä luoda niin aluetta kuin yliopistoa itseään palvelevia toimivia kontakteja. Innovatiivisuus, kansainvälisyys, laaja tietotekniikan kehittämistyö ja hyväksikäyttö sekä kestävä kehityksen edistäminen sisältyvät yliopiston omaan strategiaan ja kansalaisvaikuttaminen on yksi yliopiston tutkimuskohde. Haasteisiin vastaaminen asettaa henkilöstön kehittämiselle suuria paineita ja edellyttää hyvää osaamista.

Yliopiston asema alueensa laajoihin ohjelmiin nähden on kaksitahoinen, toisaalta se osallistuu asiantuntemuksellaan ohjelmien laatimiseen ja tukee niiden toteuttamista ja toisaalta pyrkii hyödyntämään alueelle hankkeiden edistämiseksi saatavaa rahoitusta.

Vuonna 2004 annetut selvitykset (Rantanen ja Brunila) yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rakenteiden kehittämistä nostavat esille tutkimuksen ja opetuksen infrastruktuurin vahvistamisen tarpeen. Yliopistojen tulee tutkimustoiminnan kehittämiseksi laajentaa osallistumistaan kansainvälisiin verkostoihin, priorisoida ja profiloida toimintaa sekä ohjata voimavaroja tärkeisiin ja uusiin strategisiin kohteisiin. Yliopistolaitosta koskevat selvitykset sekä yliopiston arviointiraportit otetaan huomioon yliopiston syksyllä 2005 käynnistyvässä strategiatyössä.

3.2. Yliopiston keskeiset kehittämisaalueet

Tulosopimuskaudella yliopiston keskeiset kehittämisaalueet ovat:

- Koulutusalojen kehittäminen
  - Tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen rahoituksen turvaaminen sekä alueen kehittämistarpeista lähtevä koulutustarjonnan kehittäminen
  - opettajapätevyys osaksi tutkintoa humanistisella alalla
  - yrittäjyyskoulutuksen kehittäminen
  - hallintokorkeakouluhankkeen käynnistäminen sekä tutkintotavoite-määrän tarkistaminen yhteiskuntatieteellisellä alalla
  - viestinnän ja tietotekniikan opetusohjelman kehittäminen
  - englanninkielisten ohjelmien kehittäminen
  - filosofian koulutuksen kehittäminen
  - oikeustieteellisen koulutuksen kehittäminen
  - aikuiskoulutuksen roolin tarkentaminen maisteriohjelmissa
  - tohtorifoorumin kehittäminen
- Vaasan yliopiston yliopistokeskusstrategia Seinäjoella ja Kokkolassa
- Aikuiskoulutusväylän kehittäminen sekä opetustarjonnan laajentaminen Seinäjoen ja Kokkolan yliopistokeskusyhteistyössä
- Oppimiskeskusteknologian kehittäminen yliopistokeskusyhteistyönä
- Alueellisen toiminnan vahvistaminen Vaasan korkeakoulukonsortion puitteissa sekä Pohjanmaan maakuntien alueella
- Yrittäjyyden ja PK-yritysten innovaatiotoiminnan kehittäminen
- Yliopiston tietojärjestelmien kehittäminen
- Tutkintorakenteen uudistaminen ja opetuksen kehittäminen sekä opintojen ohjaus
- Henkilökunnan koulutuksen ja osaamisen kehittäminen

Aikuiskoulutuksen merkitys korostuu niin hallitusohjelmassa kuin Koulutus- ja tutkimus vuosina 2003-2008 –kehittämissuunnitelmassa. Yliopistossa valmistellaan parhaillaan aikuiskoulutuksen strategiaa, jossa keskeinen tavoite on yliopiston profiloituminen aikuisyliopistoksi.

Hallituksen yrittäjyyden politiikkaohjelman yhtenä tavoitteena on yrittäjyyden houkuttelevuuden lisääminen uravaihtoehtona ja pk-yritysten tarpeiden huomioon ottaminen koulutuspolitiikan hankkeissa. Vaasan yliopiston kauppatieteellistä alalla harjoitetaan monipuolista kansallista ja kansainvälistä yritys- ja yrittäjyystutkimusta. Tutkimustoiminnan tulokset hyödynnetään opetuksessa. Yliopisto kehittää koulutustarjontaansa yrittäjyysteeman ympärillä niin maisterikoulutuksessa kuin täydennyskoulutuksessa.

Toiminnan kehittämiseen ja monipuolistamiseen liittyvät hanke-esitykset on kuvattu luvussa 4.

3.3. Maisteriohjelmien kehittäminen

3.3.1. Strategia

Yliopiston perustutkintojen kehittämisstrategian mukaan maisteriopinnot järjestetään sekä suoraan kandidaattivaiheen opintojen pohjalta että erityisinä maisteriohjelmina, joissa pohjana voi olla myös muun tai lähialan alempi tutkinto. Maisteriohjelmiä voidaan soveltuvilla aloilla toteuttaa myös ammattikorkeakoulututkinnon pohjalta. Vieraskielinen opetustarjonta suunnitellaan maisteriohjelmiiksi, jotka voivat palvella sekä vaihto-opiskelua että lisääntyvää kansainvälistä tutkinto-opiskelua. Maisterivaiheen opintojen monimuotoistamisella pyritään myös tukemaan elinikäistä oppimista ja helpottamaan uusien ylioppilaiden yliopistoon pääsyä tarjoamalla aikuisopiskelijoille omia räätälöityjä koulutusratkaisuja ja omia väyliä tutkintokoulutukseen.

3.3.2. Kehittämistoimet

Tiedekuntien ja yliopiston johdon tulosneuvotteluissa on asetettu tavoitteeksi yhden kansainvälisen maisteriohjelman luominen kuhunkin tiedekuntaan. Erityisesti tietoteollisuusaloilla on tavoitteeksi asetettu muuntokoulutuksen jatkona tapahtuva ylemmän tutkinnon koulutus alemman (amk-)tutkinnon pohjalta (ns. DI-ohjelmat).

Kansainvälisten maisteriohjelmien suunnittelua varten syvennetään yhteistyötä valittujen vaihtoyliopistojen kanssa myös mahdollisten yhteistutkintojen aikaansaamiseksi. Kansainvälisen opiskelijarekrytoinnin kehittämiseksi tiivistetään kansainvälisten asioiden yksikön ja tiedekuntien yhteistyötä strategian mukaisesti.

Maisteriohjelmien suunnitteluprosessin osaksi kehitetään sisäinen laadun-arviointimenettely, jossa tiedekuntien maisteriohjelmaesitykset käsitellään yliopiston koulutustoimikunnassa, joka arvioi esitykset sovitun kriteeristön mukaisesti yliopiston hallituksen hankekäsittelyä varten.

3.3.3. Yliopiston maisteriohjelmat

Maisteriohjelmien kuvaukset ovat seuraavassa luvussa.

Kansainväliset maisteriohjelmat

Käynnissä olevat englanninkieliset maisteriohjelmat:

International Programme in Finance (IPF) / kauppatiet.tdk

International Business Programme (IBP) / kauppatiet.tdk

Tiedekuntien (ja yliopistojen) yhteiset maisteriohjelmat

TEVITI, tietotekniikan, viestinnän ja talousoikeuden monitieteinen maisteriohjelma, aloitettu sl. 2004 / humanistinen tdk, kauppatiet.tdk, tekn.tdk

Intercultural Studies in Communication and Administration – kansainvälisen maisteriohjelman kehittäminen yhteistyössä humanistisen tiedekunnan kanssa, aloitus kl. 2006 / hallintot. tdk, humanistinen tdk

Konseptijohtamisen maisteriohjelma yhteistyössä MUOVAn (TaiK) kanssa, aloitus sl. 2006 / kauppatiet.tdk, TaiK, **hanke-esitys sivulla 79**

Tiedekuntien suunnitelmat uusiksi maisteriohjelmiksi

Teknillinen tiedekunta

Energiatekniikan diplomi-insinööriohjelma, aloitus sl. 2006, **hanke-esitys sivulla 64**

Tuotantotalouden englanninkielisen maisteriohjelman kehittäminen teknologian ja operaatioiden ohjauksen alueelle (MScTOM-hanke), aloitus sl. 2006

Master Program in Telecommunications Engineering (MScTele), aloitus sl. 2006

Materiaalitekniikan maisteriohjelma, aloitus sl. 2006

Joint Degree in Engineering in the Kvarken region,

Lääketieteellisen kuvantamisen maisteriohjelma (Medical ICT)

Yliopistokeskuksissa järjestettävät maisteriopinnot

Kauppatieteellinen tiedekunta

maisterintutkintoon johtavat opinnot Seinäjoen yliopistokeskuksessa, aloitus sl. 2006, **hanke-esitys sivulla 77**

maisterintutkintoon johtavat opinnot Kokkolan yliopistokeskuksessa, aloitus sl. 2009

Hallintotieteiden tiedekunta

julkisen yrittäjyyden maisteriohjelma, haetaan hankerahaa suunnitteluun, aloitus kl. 2006, **hanke-esitys sivulla 72**

3.3.4. Maisteriohjelmien kuvaukset

1. INTERNATIONAL PROGRAMME IN FINANCE (IPF)

Taustaa:

- ensimmäinen Vaasan yliopiston englanninkielinen maisteriohjelma
- toteutetaan yhteistyössä laskentatoimen ja rahoituksen laitosten kanssa

Sisältö:

Ohjelma sisältää aine- ja syventävän tason opintoja **laskentatoimesta, rahoituksesta ja tilastotieteestä**. Keskeisiä osa-alueita ovat lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitussuunnitelmat, rahoitusmarkkinat ja rahoitusanalyysit.

Opiskelijavalinta:

Maisteritutkintoon johtaviin ohjelmiin **sopivan Bachelor-tutkinnon** omaavat **ulkomaalaiset opiskelijat** on valittu kaksivaiheisesti siten, että heidät on ensin otettu vieraileviksi opiskelijoiksi ohjelmien aineopintotason osuuteen, ja vasta niiden hyväksyttävän suorittamisen jälkeen opiskelijoille on vahvistettu tutkinto-opinto-oikeus. Jatkossa siirrytään valintaan, jossa opiskelijat valitaan suoraan tutkinto-opiskelijaksi ja näin hallinnon kannalta prosessi saadaan toimivammaksi ja opiskelijoiden kannalta sujuvammaksi.

Vuosittain aloittaneita tutkinto-opiskelijoita on ollut n. 6 hlöä vaikka hyväksytyjä opiskelijoita onkin ollut n. 30. Opiskelijavalinnan kaksivaiheisuus on vaikuttanut opiskelijoiden opiskelupaikan vastaanottamiseen ja tilanteen korjaamiseksi on päätytty siirtymään yksivaiheiseen valintaan. Vierailevia opiskelijoita ja vaihto-opiskelijoita ohjelmaan on osallistunut vuosittain reilut 30.

Kansainvälisyysaspekti:

Ohjelman kurssit ovat luonteeltaan hyvin yleisluonteisia ja vaihto-opintoja pystyy hyväksilukemaan ja korvaamaan melko joustavasti. Ohjelman profiiliin vuoksi, olisi kuitenkin hyvä nostaa esille eri vaihtoehtoja, joissa tehdyt opinnot antavat tutkinnolle oman leimansa.

Nykyisistä partnereista seuraavat kohteet tulisivat kyseeseen:

Ruotsi: Umeå Universitet (lk 2005-2006 lähtien laskentatoimen ja rahoituksen maisteritason opinnot järjestetään ainoastaan englanniksi)
 Ranska: Université Catholique de Lille
 Espanja: Universidad de León

2. INTERNATIONAL BUSINESS-PROGRAMME (IBP)

Taustaa:

kauppatieteellisen tiedekunnan uusin englanninkielinen maisteriohjelma
 ohjelma toteutetaan yhteistyönä markkinoinnin laitoksen ja johtamisen laitoksen kanssa.

Sisältö:

Ohjelma sisältää aine- ja syventävän tason opintoja **kansainvälisen markkinoinnin ja johtamisen alalta**. Vapaavalintaisiin opintoihin on mahdollista valita muista englanninkielisistä opintokokonaisuuksista opiskelijan kiinnostuksen mukaan (Finnish and Scandinavian Law and

Legal Culture, Business Operations in Eastern Central Europe, Marketing Strategies in Eastern Central Europe, Introduction to International Accounting)

Opiskelijavalinta:

Maisteritutkintoon johtaviin ohjelmiin **sopivan Bachelor-tutkinnon omaavat ulkomaalaiset** opiskelijat on valittu kaksivaiheisesti siten, että heidät on ensin otettu vieraileviksi opiskelijoiksi ohjelmien aineopintotasoiseen osuuteen, ja vasta niiden hyväksyttävän suorittamisen jälkeen opiskelijoille on vahvistettu tutkinto-opinto-oikeus. Jatkossa siirrytään valintaan, jossa opiskelijat valitaan suoraan tutkinto-opiskelijaksi ja näin hallinnon kannalta prosessi saadaan toimivammaksi ja opiskelijoiden kannalta sujuvammaksi.

Myös IB-ohjelmassa hyväksytyjä opiskelijoita on IPF-ohjelman tapaan 30, joista opintonsa ovat aloittaneet n. 6 hlö. Vaihto-opiskelijoita ohjelman aineopintotasoisessa osuudessa on ollut 30 vuosittain.

Opiskelijarekrytointi

Opiskelijarekrytoinnissa ollaan suunnittelemassa **laitosten välisen yhteistyön ja markkinoinnin tiivistämistä ja keskittymistä tiettyihin ulkomaisiin yksiköihin**. Yhteistyön syventäminen mahdollistaa yhteistyön kaksoistutkintojen osalta ja näin mahdollistaa sujuvan ja tehokkaan opiskelijaliikkuvuuden uuden tutkintorakenteen myötä myös maisterivaiheen opinnoissa.

Kansainvälisyysaspekti

Suositteluvia yhteistyökumppaneita:

Saksa: Catholic University of Eichstätt, Ingolstadt (mahdollisuus myös yhteisen opintinto-ohjelman kehittämiseen)

Tanska: Southern Denmark University (Syddansk Universitet)

Puola: University of Lodz

Venäjä: St. Petersburg State University of Economics and Finance

Ranska: ESC Rennes

3. TEKNISEN VIESTINNÄN JA TIETOTEKNIKKAOIKEUDEN MAISTERIOHJELMA TEVITI

Vaasan yliopisto käynnisti vuonna 2004 uuden maisteriohjelman, joka on kehitetty vastaamaan tietoyhteiskunnan haasteisiin. Ohjelman nimi on TEVITI, mikä tulee sanoista tekninen viestintä ja tietotekniikkaoikeus, ja siinä voi yhdistää oppiaineet talousoikeus, tietotekniikka ja viestintätieteet monialaiseksi tutkinnoksi.

Maisteriohjelman osarahoittajana toimii Euroopan sosiaalirahasto (ESR) ja sitä valvoo Länsi-Suomen lääninhallitus. Vaasan kaupunki tukee ohjelmaa vuosivastuksin. Muuta rahoitusta saadaan opiskelijoiden työnantajilta osallistumismaksuina, ja lisäksi osa opiskelijoiden kotikunnista osallistuu hankkeen rahoitukseen. Rahoitus päättyy vuoden 2006 lopussa ESR-toimintakauden vaihtuessa, joten ohjelma toteutetaan kertasisäänottona.

Ohjelmaan valituilla opiskelijoilla on ennestään soveltuva alempi tutkinto tai riittävä määrä soveltuvia yliopistotasoisia opintoja. He voivat erikoistua esimerkiksi multimediatekniikkaan, tietojenkäsittelyyn, viestintäoikeuteen ja rahoitusjuridiikkaan, ja samalla hankkia monipuolisen tutkinnon, joka yhdistää tietotyön osa-alueita. Ohjelma on suunniteltu siten, että maisteritutkinnon voi suorittaa työn ohessa 2 – 3 vuodessa.

Hakuaika ohjelmaan oli huhtikuussa 2004, ja määräaikaan mennessä saapui 58 hakemusta. Pääaineeseen talousoikeus valittiin 13 opiskelijaa ja tietotekniikkaan 15 (molemmissa tavoitetutkinto KTM) sekä pääaineeseen viestintätieteet (tavoitetutkinto FM) 3 opiskelijaa. Lisäksi opiskelija suorittaa sivuaineena toisen tai molemmat ohjelman muista oppiaineista, ellei hänellä ole ennestään soveltuvia sivuaineopintoja.

Opinnoissa noudatetaan kunkin pääaineen normaalia opetussuunnitelmaa, mutta opetustarjontaa räätälöidään erityisesti työssäkäyvän opiskelijan tarpeita ajatellen. Ohjelmalla on oma lehtori kussakin oppiaineessa, ja lehtorit vastaavat oman aineensa opetuksen suunnittelusta ja aikataulutuksesta sekä pääaineen opiskelijoiden neuvonnasta. Opinnot suunnitellaan jokaiselle henkilökohtaisesti sen mukaan, millaisia soveltuvia aikaisempia opintoja opiskelija on suorittanut.

Opetus käynnistyi syyskuussa 2004 ja etenee suunnitellun aikataulun mukaisesti siten, että opiskelijoiden on mahdollista suorittaa kaikki pääaineen ja mahdollisten sivuaineiden opinnot vuoden 2006 loppuun mennessä.

INTERCULTURAL STUDIES IN COMMUNICATION AND ADMINISTRATION

Vaasan yliopistossa aloitetaan syksyllä 2005 englanninkielinen, hallintotieteiden ja humanistisen tiedekunnan yhteinen *Intercultural Studies in Communication and Administration* –maisteriohjelma. Ohjelman laajuus on 120 opintopistettä. Vuotuinen sisäänotto on yhteensä 20 opiskelijaa. Tavoitteena on, että noin puolet opiskelijoista on ulkomaalaisia.

Koulutustarve

Vaasan yliopisto on useissa yhteyksissä painottanut vieraskielisen maisteriohjelman rakentamista, ja tämän tyyppiselle maisteriohjelmalle on muutoinkin ns. ”yhteiskunnallinen tilaus” Euroopan Unionin laajetessa ja Suomen kansainvälistyessä. *Intercultural Studies in Communication and Administration –maisteriohjelma* vastaa kansainvälistymisen haasteisiin tarjoamalla tasokasta, tieteelliseen tutkimukseen pohjautuvaa ja pedagogisesti korkeatasoista koulutusta viestinnän, kulttuurin ja hallinnon tieteenaloilta.

Ohjelma, joka yhdistää kulttuurin ja hallinnon opinnot, on suunniteltu sekä ulkomaisille että kotimaisille opiskelijoille. Se sopii henkilöille, jotka ovat kiinnostuneita esim. julkisyhteisöjen, valtionhallinnon tai kansainvälisten organisaatioiden opetus-, asiantuntija- tai hallintotehtävistä.

Ohjelman tavoitteet

Ylemmälle korkeakoulututkinnolle asetettujen yleisten tavoitteiden lisäksi tällä koulutuksella pyritään antamaan monialaisia valmiuksia kulttuurin ja hallinnon asiantuntijatehtäviin, joissa tarvitaan tietoa kulttuureiden kohtaamiseen liittyvistä kysymyksistä sekä käytännön valmiuksia etsiä, luoda, soveltaa ja esittää tietoa eri ympäristöissä. *Intercultural Studies* –ohjelman tarkoituksena on antaa kulttuurillista lisäkompetenssia eri alojen BA-tutkinnon suorittaneille. *Intercultural Studies*-maisteriohjelman suorittanut pystyy toimimaan joustavasti kansainvälisessä toimintaympäristössä tiedotusvälineissä, talouselämässä ja julkisella sektorilla.

Ohjelman kuvaus

Kahden tieteenalan yhteisen maisteriohjelman odotetaan tuovan mukanaan myös tieteenalojen rajapintoihin liittyvää kansainvälistä tutkimusta. Lisäksi se mahdollistaa opinnäytetöiden aihepiirien ja ohjauksen laajentamisen yli oppiaine- ja tiedekuntarajojen. Ohjelma monipuolistaa näin Vaasan yliopiston oppiainevalikoimaa ja tutkimusta.

Opetuksessa hyödynnetään tietoverkkoja, joiden kautta on mahdollista kerätä mm. opetusmateriaalia, antaa harjoitustehtäviä sekä pitää yhteyttä opiskelijoihin. Opiskelijaryhmän sisäistä monikulttuurisuutta voidaan hyödyntää kulttuurienvälisen dialogin saavuttamiseksi. Maisteriohjelman puitteissa yhteistyötä on suunnitteilla suomalaisten ja ulkomaisten yliopistojen kanssa. Myös tiedekuntien yhteistyöverkostoja hyödynnetään opintojen järjestämisessä. Ohjelman yhteydessä luodaan kontakteja kansainvälisiin yrityksiin ja julkisyhteisöihin. Näin varmistetaan koulutuksen yhteydet käytännön työelämään; luodaan harjoittelupaikkoja ja kehitetään tutkimusyhteistyötä.

Jatko-opintokelpoisuus

Maisteriohjelman ydin muodostuu kulttuurin ja hallintotieteen opinnoista. Humanistiselta alalta jatko-opintokelpoisuus saadaan siinä oppiaineessa, jolta pro gradu –työ tehdään. Hallintotieteiden alalta jatko-opintokelpoisuus saavutetaan oppiaineessa hallintotiede.

Ohjelman resurssit

Monitieteellisen ohjelman toteuttamiseen löytyy asiantuntemusta ja pätevää henkilökuntaa yliopiston sisältä, varsinkin kun yhteistyö ulottuu yli tiedekuntarajojen. Nykyisten henkilöresurssien käyttö vaatii kuitenkin niiden osittaista vapautumista muista tehtävistä, varsinkin kun henkilökohtaiseen ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota. Tämän lisäksi tarvitaan ulkopuolista erityisasiantuntemusta..

Seuranta, arviointi laadunvalvonta

Opiskelijoiden oppimista seurataan jatkuvasti.. Sekä ohjelmakokonaisuutta että yksittäisiä opintojaksoja arvioidaan yhdessä opiskelijoiden kanssa kehitettävällä palautelomakkeella. Tiedekunnat asettavat seurantatyöryhmän, joka seuraa ohjelman toteuttamista ja tavoitteiden saavuttamista. Koska kyseessä on englanninkielinen maisteriohjelma, tullaan kiinnittämään erityistä huomiota opettajien kielitaitoon. Kansainvälinen yhteistyö edistää ohjelman laatua ja vertailukelpoisuutta.

Opiskelijarekrytointi

Edellytys maisteriohjelmaan osallistumiselle on soveltuva BA-tasoinen tutkinto humanistiselta, hallintotieteelliseltä tai yhteiskuntatieteelliseltä alalta tai vähintään soveltuvan aineen perus- ja aineopinnot (noin 100 ov.), riittävä englannin kielen taito (esim. 6,0 pistettä IELTS testin ”Academic strand” -osiosta). Ulkomaisten opintojen perusteella hakevien opinnot arvioidaan erikseen sisällön ja määrän puolesta. Tiedekunnat varaavat oikeuden edellyttää ohjelmaan valituilta täydentäviä opintoja, mikäli ne katsotaan tarpeelliseksi.

5. KONSEPTIJOHTAMISEN MAISTERIOHJELMA

Ohjelman kuvaus on hanke-esityksessä s. 79.

6. ENERGIATEKNIKAN DIPLOMI-INSINÖÖRIOHJELMAHANKE

Ohjelman kuvaus on hanke-esityksessä s. 64.

7. TECHNOLOGY AND OPERATIONS MANAGEMENT-PROGRAMME (TOM)

Aikataulu: ohjelma käynnistyy syksyllä 2006

Taustaa: Ohjelman toteutuksesta vastaa tuotantotalouden laitos

Sisältö:

Ohjelma sisältää tuotantotaloutta, erityisesti teknologiajohtamista, tuotekehitystä, logistiikkaa, projektinhallintaa sekä myös muuta Vaasan energiatekniikan ja –talouden osaamiskeskusta palvelevaa ympäristö- ja energiateknologiaa ja tietotekniikkaa. Erityisesti englanninkielisten ko. alan syventävien jatkokurssien kysyntään kyettäisiin näin vastaamaan.

Opiskelijavalinta:

Sisäänotto vuosittain 10 + 10 eri alojen insinööritutkinnon suorittanutta (B.Sc) opiskelijaa, puolet ulkomaalaisia ja puolet suomalaisia opiskelijoita.

Opiskelijarekrytointi

Ohjelmalla halutaan tyydyttää tuotantotalouden opintokysyntää Vaasan lähialueilla (AMK), Seinäjoella/Kauhavalla (AMK, EPANET-verkosto), Suupohjassa ja Härmänmaalla varmistuen samalla opiskelijarekrytointia lähimaakunnistamme sekä laitoksen kansainvälisiä yhteistyökumppanuuksia.

Kansainvälisyysaspekti

Asiasta ei vielä keskusteltu kv-suunnittelijan toimesta, todennäköisesti yhteistyökumppaneina tulisi olemaan ainakin

Slovakia: Technical University of Kosice

Slovenia: University of Maribor

8. MASTER'S PROGRAMME IN TELECOMMUNICATION ENGINEERING

Aikataulu:

ohjelma käynnistyy syksyllä 2006

toteutuksesta vastaa tietotekniikan laitos (tietoliikennetekniikka)

Sisältö:

Opetus painottuu **tietoliikenne-verkkoihin ja järjestelmiin**, erityisesti **langattoman mobiilin** tietoliikenteeseen (laajuus 120 opintopistettä). Tietoliikennetekniikan maisteriohjelman tarkoituksena on vahvistaa Vaasan alueen korkeakouluyksiköiden yhteistyötä ja parantaa insinöörien jatkokoulutusmahdollisuuksia erityisesti ulkomaalaisten opiskelijoiden osalta. Tämä linjaus sopii myös OPMn linjaukseen siitä, että ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden lukumäärää tulee kasvattaa.

Opiskelijavalinta:

Ko. ohjelman tarkoituksena on rekrytoida Vaasan ammattikorkeakoulusta valmistuvia **ulkomaalaisia** tietoliikennetekniikan insinöörejä, joilla tällä hetkellä ei ole Vaasassa jatkokoulutusmahdollisuutta. Opiskelijat ovat insinöörin tutkinnon suorittaneita joutuneet hakeutumaan Vaasan alueen ulkopuolella, usein ulkomaille, jatkamaan opintojaan maisteriohjelmissa.

Kansainvälisyysaspekti:

Alustavat kansainväliset yhteistyökumppanit ohjelmassa ovat:

Slovenia: University of Maribor

Saksa: Christian-Albrechts-Universität zu Kiel

9. TUOTANTOTALOUDEN MATERIAALITEKNIIKAN MAISTERIOHJELMA

Tausta

Suomalaisen teollisuuden toiveiden mukaisesti tekniikan osaajilla pitäisi olla vahva tietämys teollisuustuotannon kehittämiseen liittyvistä taloudellisista ja kaupallisista tekijöistä. Materiaalitekniikka on ns. mahdollistava tekniikan ala ja sen osuus on merkittävä jokaisella teollisen tuotannon alueella. Tässä suunniteltavana olevassa Tuotantotalouden materiaalitekniikan maisteriohjelmassa, ns. DI-ohjelmassa annetaan poikkitieteellinen koulutus tekniikan alan opiskelijoille materiaalitekniikasta, tuotekehityksestä ja markkinoinnista.

Tavoitteet

Tavoitteena on kouluttaa diplomi-insinöörejä, joilla on vahvan materiaalitekniikan osaamisen lisäksi valmiudet tuotekehitykseen, myyntiin ja markkinointiin.

Toteutus

Tutkinto koostuu materiaalitekniikan ja tuotantotalouden syventävistä opinnoista (30 op), diplomityöstä (30 op), sivuaineesta (25 op) sekä vapaasti valittavista opinnoista tai materiaalitekniikan ja tuotantotalouden aineopinnoista (35 op). Sivuaineen voi valita esimerkiksi kauppatieteistä. Opiskelijat voivat valita opintojen painopisteen joko materiaalitekniikasta tai tuotantotaloudesta. Lisäksi opiskelijoilta voidaan vaatia täydentäviä opintoja enintään 60 opintopistettä (esim. materiaalitekniikan tai tuotantotalouden aineopintoja).

Opiskelijat

Sisäänotto on 15 opiskelijaa vuodessa. DI-ohjelmaan voivat hakea Vaasan yliopiston tekniikan kandidaatin tutkinnon suorittaneet opiskelijat, jotka voivat opiskella materiaalitekniikkaa jo alemmassa korkeakoulututkinnossa. Lisäksi DI-ohjelmaan voivat hakea myös muiden yliopistojen soveltuvan kandidaatin tutkinnon suorittaneet opiskelijat.

Syventävät opinnot ja diplomityö

Valittava vähintään 30 op seuraavista opinnoista

- Materiaalitieteen tutkimusmenetelmät 5 op
- Metallien murtuminen, väsyminen ja viruminen 5 op
- Materiaalitekniikan laboratoriotyöt 5 op
- Kuluminen ja korroosio 5 op
- Liittämismenetelmät 3 op
- Lujuusopin perusteet 5 op
- Pintakäsittelymenetelmät 5 op
- Tuotantotalouden erityiskysymyksiä 5 op
- Tuotekehitys, jatkokurssi 5 op
- Strategic corporate planning 5 op
- Technology management 5 op

Diplomityö 30 op

10. JOINT DEGREE IN ENGINEERING IN THE KVARKEN REGION

Interreg III A-rahoitteisessa UniZon- Joint Study Programme hankkeessa on tavoitteena kehittää yhteisten kurssien ja opetusmoduulien kautta Vaasan yliopiston ja Uumajan yliopiston yhteistyössä myöntämä DI:n kaksoistutkinto. Projekti on kolmevuotinen ja se käsittää energiatekniikan lisäksi automaatiotekniikan, sähkötekniikan, tietotekniikan ja tietoliikennetekniikan opintoja. Projekti käynnistyi elokuussa 2004 ja meneillään on ensimmäinen vaihe, jossa Uumajan ko. tekniikan alan opiskelijat voivat suorittaa kursseja Vaasassa ja Vaasan yliopiston diplomi-insinööriopiskelijat suorittavat Uumajan tarjoamia tekniikan kursseja. Kurssit toteutetaan pääosin videokonferenssiluentoina. Yhteyshenkilönä Vaasan yliopistosta on professori Kimmo Salmenjoki.

11. YLIOPISTOKESKUKSISSA JÄRJESTETTÄVÄT MAISTERIOPINNOT

Ohjelmien sisällöt on kuvattu hanke-esityksissä s. 72 ja 77.

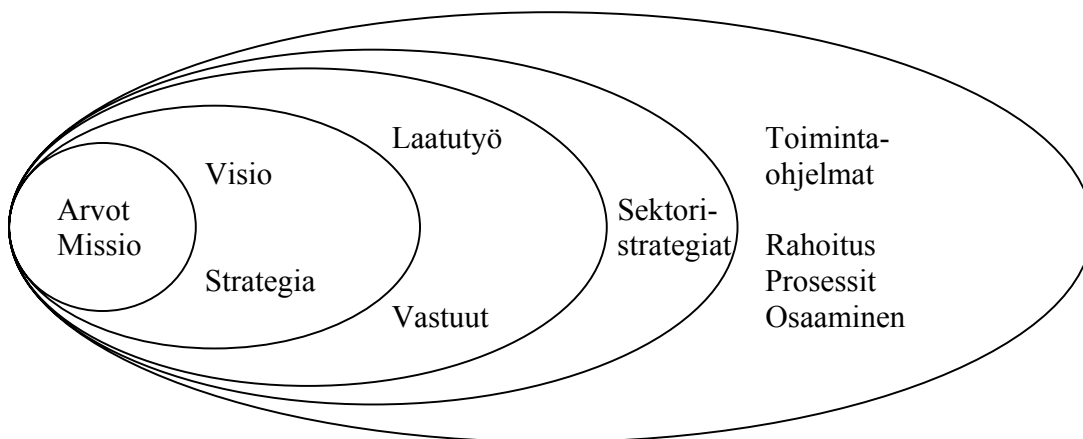
3.4. Yliopiston strategia

Suunnitelma on rakennettu yliopiston tasapainoisen onnistumisen strategian (BSC) pohjalta ja palvelemaan erityisesti yliopiston omaa toiminnan kehittämistä. Yliopiston osastrategioiden sisältämät toimintalinjat samoin kuin yliopiston hallituksen 2002-2004 hallitusohjelman mukaiset päätökset on sisällytetty tähän suunnitelmaan.

Vaasan yliopiston missio

Vaasan yliopisto on korkeatasoista tutkimusta ja koulutusta harjoittava kansainvälisesti arvostettu monialainen tiedeyliopisto, joka tarjoaa innovatiivisen oppimisympäristön ja tukee alueensa, erityisesti Pohjanmaan maakuntien menestystä ja hyvinvointia.

Yliopiston toiminnan suunnittelujärjestelmä:

Suunnittelujärjestelmän eri osioiden tilanne tällä hetkellä on seuraava:

Arvojen määrittely sisältyy yliopiston hallituksen hallitusohjelmaan. Hallitus on käynyt asiaa pohjustavan keskustelun ja valmistelua on jatkettu henkilöstölle järjestettyjen keskustelutilaisuuksien muodossa. **Missio** korostaa yliopiston tiedeyliopistoluonnetta ja kansainvälisyyttä. Samalla yliopisto osoittaa kantavansa oman vastuunsa ympäristönsä menestyksestä ja kehittymisestä. Yliopisto toimii alueensa ja kansainvälistymisen välisenä linkkinä.

Visio määrittelee kehittämisen suunnan ja se toimii yliopiston eri yksiköiden suunnitelmien perustana. Yliopiston hallitus on laatinut hallitusohjelman toimintakaudelleen ja on nostanut siinä esille konkreettisia tavoitteita. Visioon pohjautuen on hallitus hyväksynyt **tasapainoisen onnistumisen strategian** (BSC) ja asetetuille tavoitteille seurantamittariston. Strategia antaa raamit yksiköiden ja yliopiston

toiminta- ja taloussuunnitelmien laadinnalle ja mittaristoa käytetään yksiköiden tulosneuvotteluissa niiden toimintaa arvioitaessa..

Yliopiston hallitus hyväksyi vuonna 2001 **laatuohjelman**, jossa toimenpiteet laadun varmistamiseksi on vastuutettu yksikkö- ja henkilötasolla. Eri toimintasektoreille on laadittu strategioita sekä yliopiston omasta aloitteesta että opetusministeriön pyytämänä. Keskeisiä **alastrategioita** ovat henkilöstö-, tutkinto-, tietohallinto ja tasa-arvostrategiat. Yliopisto tulee tarkentamaan strategiaansa seuraavaa sopimuskautta 2007-2009 silmällä pitäen.

Ajankohtaisten asioiden kehittämiseksi laaditaan yksityiskohtaisia toimintaohjelmia. Yliopisto on uusinnut strategiatyöhön liittyen **voimavarojen** allokontiperiaatteet. Tasapainoisen onnistumisen strategia on nostanut **prosessien** hallinnan ja **osaamisen** kehittämisen keskeisiksi kehittämiskohteiksi. Merkittävä asema yliopiston suunnittelu- järjestelmässä ovat rehtorin ja tiedekuntien sekä muiden yksiköiden väliset tulos- ja palvelusopimukset.

3.4.1. Yliopiston päämäärien saavuttaminen

Yliopiston päämäärien saavuttamista tarkastellaan tieteellisyyden, kansainvälisyyden, innovatiivisuuden ja vaikuttavuuden näkökulmista.

Tavoitteet

Yliopiston tavoitteena on monitieteellisyyden kehittäminen ja se, että tutkijoilla on tunnustettu asema kotimaisessa ja kansainvälisessä tiedeyhteisössä. Yliopiston tutkimusta edistetään tieteenaloja yhdistävillä hankkeilla. Yliopiston tutkimuksessa pyritään saavuttamaan kansainvälinen arvostus ja koulutuksen tulee olla kansainvälisessä vertailussa laadukasta. Yliopiston kansainvälisten suhteiden tulee edistää opetusta, tutkimusta sekä yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Yliopisto haluaa olla tunnettu innovatiivisista toimintatavoistaan. Vaikuttavuuden näkökulmasta tavoitteena on, että tiedeyhteisön ja yhteiskunnan välinen vuorovaikutus edistää yliopiston tuloksellisuutta ja että yliopisto on kiinnostava opiskelupaikka. Yliopisto on Pohjanmaan maakuntien tieteen ja opetuksen keskus.

Toimenpiteet

- tutkimusrahoitusta suunnataan yliopiston vahvuusalueille; huippuyksiköiden syntymiselle ja kehittymiselle luodaan edellytyksiä
- tutkimusrahoituksen kohdentamisella tuetaan tieteenaloja ylittävien hankkeiden syntymistä; tutkimuksen tukipalvelut edesauttavat EU-tutkimusohjelmarahoitukseen mukaan pääsemistä; määrärahopäätöksissä otetaan huomioon eri tieteenaloja tukevat hankkeet ja hankkeiden innovatiivisuus
- ollaan aktiivisesti mukana Suomen Akatemian ja muun laadulla kilpaillun rahoituksen projekteissa
- kehitetään yliopistoa monialaisena yliopistona ja monipuolistetaan koulutusta mm. filosofian, opettajankoulutuksen, oikeustieteen sekä kulttuurin ja muotoilun

- opinnoilla; tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen vakiintumista tuetaan; yhteisten koulutusohjelmien syntymistä tuetaan, mm. multimedia- ja teknisen viestinnän ko
- kansainvälistymisstrategian mukaisesti kehitetään kansainvälistä vaihtoa sopimusten ja vieraskielisten opintokokonaisuuksien avulla; osallistutaan monitieteisiin ja kansainvälisiin tutkimusohjelmiin sekä lisätään kansainvälistä julkaisemista
  - tiedeyhteisön opettaja- ja tutkijakunta on mukana yhteiskunnan kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen laajentamiseksi; koulutus- ja tutkimusyhteistyö laajenee ja vahvistuu kaksikielisellä Pohjanmaan alueella

Yliopiston vahvuusalueet

Yliopistoa kehitetään talouteen, hallintoon, kieliin ja kulttuuriin sekä tekniikkaan suuntautuvana yliopistona. Tieteenalarakennetta kehitetään tasapainoisesti ja samalla turvataan koulutuksen ja tutkimuksen korkea kansainvälinen taso.

Yliopiston eri alojen vahvuudet nivoutuvat monikielisen ja kansainvälistyvän yritystoiminnan, julkisen hallinnon ja kulttuurin eri osa-alueille. Yliopistossa vallitsee vahva alueellinen sitoutuneisuus. Yliopisto hallitsee innovaatioketjun perustutkimuksesta koulutuksen kautta soveltamiseen ja kehittämistoimintaan.

Humanistinen ala

Humanistinen ala on profiloitunut kieliin, kulttuuriin ja viestintään. Alan painopisteitä ovat ammattikielet, monikielisyys ja kielikylpy, kulttuurien välinen viestintä sekä multimedia- ja tietoverkkopainotteinen viestintä.

Humanistinen tiedekunta vastaa kielikylvyn ja monikielisyyden tutkimuksesta Suomessa. Se vastaa myös kielikylpyopettajien koulutuksesta yhdessä Oulun yliopiston Kajaanin opettajankoulutusyksikön kanssa. Kauden 2004-2006 tulossopimuksessa kielikylpytoiminta on osa yliopiston yhteiskunnallista palvelutehtävää.

Kauppätieteellinen ala

Kauppätieteellinen ala on monialainen ja merkittävä kansallinen ja kansainvälinen kouluttaja. Koulutuksen ytimessä oleva liiketoimintaosaaminen profiloituu mm. laskentatoimeen ja rahoitukseen, yrittäjyyteen ja johtamiseen, kansainväliseen liiketoimintaan ja kulutusmarkkinointiin, laatujohtamiseen, tietojärjestelmiin sekä IT-oikeuteen. Alalta valmistuvat tunnetaan vahvasta tiedeyliopistokoulutuksestaan ja hyvistä kansainvälisistä valmiuksistaan.

Teknillinen ala

Teknillisen alan tehtävänä on luoda yliopistolle omaa valtakunnallisesti näkyvää profiilia ja aikaansaada alueellista, Pohjanmaan maakuntien elinkeinorakenteesta johdettua ja sitä tukevaa vaikuttavuutta tarjoamalla vahvaa, kansainväliset laatuvaatimukset täyttävää teknillistä koulutusta ja opetusta. Teknillinen ala profiloituu tietotekniikan ja sekä sähkö- ja energiatekniikan tutkimukseen ja opetukseen.

Yhteiskuntatieteellinen ala

Hallintotieteiden tiedekunta tuottaa korkealaatuista akateemista tutkimusta ja siihen perustuvaa opetusta yhteiskuntatieteellisellä koulutusosalalla vahvuutena vertaileva hallinnon ja aletalouden tutkimus ja opetus. Ala tunnetaan erikoistuneeseen osaamiseen perustuvasta kansainvälisiä vertailuja korostavasta tutkimusotteestaan, innovatiivisista ja opiskelijalähtöisistä oppimismenetelmistään, vahvasta alueellisesta vaikuttavuudestaan sekä akateemisesta yhteisöllisyydestään.

Tutkimus- ja koulutustoiminnan kehittäminen

Vuonna 2002 käynnistyivät yliopistossa suunnittelua, arviointia ja kehittämistä tukevat tutkimus- ja koulutustoimikunnat. Toimikuntien työn taustalla on hallituksen toimintakaudelleen hyväksymä hallitusohjelma.

Tutkimustoiminnan kehittäminen

Tutkimustoimikunnan ensimmäisiä tehtäviä toiminnassaan ovat olleet tutkimuseettisten ohjeiden valmistelu ja ohjeiden vieminen käytäntöön sekä tutkijakoulutusta tukevan yliopiston oman tohtori-foorumin käynnistäminen ja toimintamuotojen luominen. Tohtori-foorumin toiminta käynnistyi vuonna 2004.

Tohtorikoulutuksen monipuolistamiseen ja laajentamiseen liittyvänä kehittämiskohteena on tulossopimuksessa 2004-2006 sovittu tekniikan alan jatkokoulutuksen ja tutkimuksen kehittämishanke, joka toteutetaan yhteistyössä TKK:n ja TTY:n kanssa. Uutena jatkokoulutushankkeena käynnistetään kauppatieteellisellä alalla työelämän tohtoriohjelma henkilöstöjohtamisen ja johtamisen ammattilaisille.

Toimintasuunnitelmansa mukaisesti tutkimustoimikunta tulee suunnittelukauden aikana valmistelevaan yliopiston huippuyksikköpolitiikan, tutkimusohjelmapolitiikan ja palvelututkimuksen politiikan. Tutkimustoiminnan rahoituksen monipuolistumista ja laajentumista tuetaan olemalla aktiivisesti mukana eri rahoituskanavien tutkimusohjelmissa. Tutkimustoiminnalle luodaan riittävät tukipalvelut. Vaasan yliopistossa tehdystä tutkimuksesta tiedotetaan aktiivisesti niin yliopiston sisällä kuin yliopiston toimintaympäristössä.

Tutkimusstrategia osaksi yliopiston strategista ohjausjärjestelmää

Tutkimustoimikunnan tehtävänä on valmistella yliopiston tutkimusstrategia. Tutkimusstrategian rakenteeksi on hahmottunut seuraava sisältö:

- 1) Asemointi. Asemoinnilla tarkoitetaan sitä, missä ”bisneksessä” olemme mukana. Yliopiston kohdalla se tarkoittaa mm. tiede- ja koulutusala- ja alueellista asemoitumista ja opiskelijakentässä profiloitumista (vrt. aikuis- vs. ”normaali” opiskelijat). Tiedekuntien ja laitosten kohdalla asemointi on koulutusala- ja oppiainekohtaista tarkempaa asemoitumista tieteen ja koulutuksen kentillä.
- 2) Strategiset tavoitteet. Näitä on sekä laadullisia että määrällisiä.

- 3) Resurssistrategia. Tämä strategian osa-alue analysoi, kehittää ja allokoii tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisia resursseja.
- 4) Strategiaa toteuttavat prosessit. Prosessien sisällyttäminen strategian sisältöön perustuu siihen, että ne ovat linkki resurssien ja strategisten tavoitteiden välillä. Ts. strateginen ohjausjärjestelmä ei tyydy siihen, että annetaan resurssit ja määritellään tavoitteet, vaan strategisen ohjauksen avulla analysoidaan ja otetaan kantaa siihen, millä tavoin toimien resurssit tarkoituksenmukaisimmalla ja tehokkaimmalla tavalla tuottavat tuloksia.
- 5) Toteuttaminen ja seuranta. Seuranta pitäisi kohdistua kaikkiin edellä mainittuihin neljään strategian osa-alueeseen. Tällöin seurannan kannalta olennaiset kysymykset ovat:
  - a. Miten asemointistrategiat ovat toteutuneet?
  - b. Miten asetetut määrälliset ja laadulliset tavoitteet ovat toteutuneet?
  - c. Millä tavoin asetetut resurssitavoitteet ovat toteutuneet?
  - d. Mikä on prosessien tila ja suorituskyky?

Tutkimusstrategian tila ja kehittämistarpeet

Tutkimusstrategia sinänsä on jo olemassa. Sitä ei ole sen nimisenä dokumentoitu, mutta lukuisa joukko yliopiston asiakirjoja sisältää kannanottoja ja linjauksia tähän. Tutkimusstrategian laadinnassa onkin siten kysymys sen kehittämisestä ja dokumentoinnista. Kuluvan vuoden aikana tehdään tehdyn strategian tilaa koskevan analyysin perusteella työtä niin, että tutkimusstrategia hahmottuu kokonaiseksi sen rakenteen mukaan, joka edellä määriteltiin. Kehittämistyössä pääpaino on kahdessa suunnassa. Ensinnäkin on tavoiteltava sitä, että strategian ohjausvoimaa saadaan kehitettyä niin, että sen vaikuttavuus operatiiviseen toimintaan tehostuu. Toiseksi on luotava tarkoituksenmukainen työnjako, yliopisto-, tiedekunta- ja laitostasolle strategian laadinnan osalta. Tämä tarkoittaa sitä, että on päätettävä mitkä asiat ovat yliopistotasolla (rehtori, hallitus, johtoryhmä) määriteltävissä olevia ja mitkä taas sellaisia, joissa tiedekunnilla ja laitoksilla on valinnanvapaus strategisissa linjauksissaan. Tämä tukee myös vaikuttavuuden kehittämistä.

Koulutustoiminnan kehittäminen

Koulutustoimikunnan tehtävänä on tutkintojen, opetuksen ja opinto-ohjauksen kehittäminen sekä näihin liittyvien selvitysten valmistelu. Toimikunnalle kuuluu myös virtuaaliyliopiston strateginen kehittäminen ja hallituksen tai rehtorin sille erikseen antamat tehtävät. Toimikunnan tehtävänä on olla kaksipuolaisen tutkintorakenteen käyttöönottoprojektin ohjausryhmänä.

Kaksipuolaiseen tutkintorakenteeseen siirtymisen tukemiseksi toimikunta on käynnistänyt W5W-Waasa –nimisen tutkintorakenneprojektin, jonka jatkaminen kaudella 2004-2006 on turvattu tulossopimuksessa osoitetulla rahoituksella.

Lisäksi yliopisto on mukana opintojen kehittämiseen liittyvässä viiden yliopiston yhteishankkeessa (Verkosto-Vatti-hanke), jossa tavoitteena on madaltaa uusien

opiskelijoiden opintojen aloituskynnystä akateemisiin ja tietoverkkopohjaisiin opintoihin. Hankkeen koordinaattori on Oulun yliopisto.

Virtuaaliyliopistotoiminnan kehittämisessä yliopiston tavoitteena on laajentaa opetustarjontaa, monimuotoistaa ja joustavoittaa opetusta ja opiskelua sekä edistää opintojen ja tutkintojen kansainvälisyyttä. Virtuaaliopetuksen kehittämisellä tuetaan myös yliopiston alueellista toimintaa luomalla joustavia mahdollisuuksia suorittaa sekä tutkintoihin kuuluvia että avoimen yliopiston opintoja Pohjanmaan maakunnissa.

Oppimiskeskus tarjoaa opettajille Learning in Networks –opintokokonaisuuden, joka sisältää myös yliopistopedagogiikan perusteita. Yliopiston opettajat osallistuvat myös SVY:n tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön koulutukseen (ope.fi).

Yliopiston tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön strategian toimenpideohjelman tavoitteena on yhdessä yliopiston tietohallintostrategian ja tutkintojen kehittämisstrategian kanssa tukea tutkintojen, opetuksen ja opiskelun sekä näiden tukitoimintojen kehittämistä tieto- ja viestintätekniiikkaa hyödyntämällä. Suunnitelman liitteenä on raportti virtuaaliyliopistotoiminnasta.

Kansainvälistyminen

Kansainvälistymisen tavoitteena on tuoda koulutukseen ja tutkimukseen uusia näkökulmia ja vuorovaikutusta ja siten tukea korkealaatuisen koulutuksen ja tutkimuksen kehittämistä sekä parantaa opiskelijoiden valmiuksia tulevaisuuden työtehtävissä.

Yliopiston kansainvälistymisstrategia palvelee osaltaan Vaasan yliopiston vision toteuttamista. Vision mukaan Vaasan yliopisto on kansainväliset vaatimukset täyttävä tiedeyliopisto, jossa tutkintonsa suorittaneet tunnetaan vahvasta tiedeyliopistokoulutuksestaan ja hyvistä kansainvälisistä valmiuksistaan.

Yliopisto pyrkii tutkimuksessa kansainvälisesti korkeaan tasoon kaikilla yliopistossa edustettuina olevilla tieteenaloilla. Tieteellistä lisäarvoa tavoitellaan monitieteisistä, kansainvälisesti suuntautuneista tutkimusohjelmista.

Yliopiston kansainvälinen opiskelijavaihto on kehittynyt viime vuosina erittäin positiivisesti. Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kasvattamiseksi yliopisto on monipuolistanut vieraskielisen opetuksen tarjontaa. Tähän kehittämistyöhön käytetään Opetusministeriön myöntämää hankerahoitusta, joka on sovittu jatkuvan edelleen vuonna 2006. Kansainvälisiä maisteriohjelmiä tullaan tarjoamaan jokaisen koulutusalan puitteissa.

Henkilöstön kansainvälistymistä pyritään strategian mukaisesti edistämään lisäämällä vieraiden kielten ja kulttuurien tuntemusta sekä ammatillista osaamista. Henkilöstöä kannustetaan osallistumaan kansainvälisten järjestöjen ja ohjelmien kautta ulkomaiseen vaihtoon ja koulutustoimintaan.

Toiminnan monipuolistaminen ja laajentaminen

Yliopistoa kehitetään monialaisena yliopistona ja koulutusta monipuolistetaan mm. filosofian, opettajankoulutuksen, oikeustieteen sekä kulttuurin ja muotoilun opinnoilla sekä yhteiskuntatieteellisen alan profiloitumistavoitteisiin liittyvillä maisteriohjelmilla. Tekniikan alan koulutuksen ja tutkimuksen vakiintumista tuetaan ja poikkitieteellisten koulutusohjelmien syntymistä tuetaan.

Koulutusrakenteita ja –sisältöjä monipuolistetaan ja vahvistetaan Bolognan mallin mukaisesti. Yliopiston eri alojen tutkintorakennekehittämistyö on käynnistynyt. Vaasan korkeakoulukonsortion puitteissa selvitetään mahdollisuuksia rakentaa väylää ammattikorkeakouluopinnoista yliopisto-opintoihin. Oppimiskeskus, vaasalainen virtuaaliyliopiston kehittämiskeskus, tarjoaa ja kehittää uudenlaisia opiskelu- ja opetustapoja yhä enemmän monimuotoistuvalla opiskelija-ainekselle.

Yliopiston tekniikan alan koulutus ja tutkimus vakinaistui vuonna 2004 tutkinnonanto-oikeuden myötä. Toiminnan rahoitus ei vielä suunnittelukaudella ole täysimittaista yliopistolaitoksen rahoituksessa sovellettavan laskentamallin takia, sillä DI-tutkintojen toteuma kertyy ko. aikana aiemman yhteistyösopimuksen mukaisesti Teknilliselle korkeakoululle. Vaasan yliopistolle huomioitavat tutkinnot vaikuttavat aikaisintaan vasta vuoden 2006 budjetissa, jolloin ensimmäiset vuonna 2004 valmistuneet (vuonna 2004 valmistui 5 DI-tutkintoa) otetaan huomioon. Toiminnan rahoitus tulee sopimuskaudella turvata muilla järjestelyillä.

Poikkitieteellisenä koulutushankkeena tekniikan ja viestintätieteiden (humanistinen ala) kesken yliopisto on vakiinnuttanut vuodesta 2004 alkaen aiemmin tilapäisrahoituksella perustetun Multimedia- ja teknisen viestinnän koulutusohjelma –hankkeen. Koulutusohjelma yhdistää humanistisen ja tietoteknisen tutkimuksen ja opetuksen.

Kauden 2004-2006 tulossopimuksen kautta voidaan kehittää yhteiskuntatieteellistä alaa perustamalla hallintokorkeakoulu-maisteriohjelma. Ohjelma yhdistää alalla kehitettävät maisteriohjelmat ongelmalähtöisiksi ja monitieteisiksi koulutusohjelmiksi Vaasan yliopiston ja yhteiskuntatieteellisen alan profiloitumistavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntatieteellisen alan kehittäminen ja monipuolistaminen edellyttävät tutkintotavoitteen tarkistamista ylöspäin.

Yliopisto on tarjonnut opiskelijoilleen aineenopettajan tutkintoon liittyviä opintoja yhteistyössä Tampereen yliopiston, Åbo Akademin i Vasa sekä Oulun yliopiston Kajaanin opettajakoulutusyksikön kanssa. Koulutus on kysyttyä erityisesti humanistisessa tiedekunnassa. Humanistista alaa tulee kehittää siten, että opettajapätevyyden hankkiminen voidaan sisällyttää osaksi tutkintoa.

Yliopisto on käynnistänyt filosofian opetuksen yhteistyössä Helsingin yliopiston käytännöllisen filosofian laitoksen kanssa erillisrahoituksen turvin. Yliopiston tavoitteena on laajentaa opetustarjontaa 25 opintoviikon laajuiseksi, jolloin se palvelisi Vaasan

yliopiston kokonaisetua sekä perustutkinto-opintojen ja jatkotutkintojen suorittamista erityisesti sivuainemahdollisuuksien ja Tohtorifoorumin toiminnan kautta.

Vaasan yliopisto on tehnyt kulttuurin ja muotoilun opintoihin liittyvää yhteistyötä Taideteollisen korkeakoulun/Muovan kanssa. Yliopisto ja Taideteollinen korkeakoulu valmistelevat keskinäistä yhteistyösopimusta, jonka tavoitteena on luoda Länsi-Suomen muotoilukeskus Muovasta luovan osaamisen soveltamisen huippuyksikkö. Kehittämisessä painottuvat konseptijohtamisen (design management) maisteriohjelma, monialainen tutkimusohjelma ja luova laboratorio.

Oikeustieteellisen koulutuksen tulevaisuutta Vaasassa on selvitetty työryhmätyönä ja muistiossa on esitetty ratkaisuvaihtoehtoja koulutuksen jatkamisen turvaamiseksi. Vaasan yliopisto haluaa olla etsimässä ratkaisua, jolla oikeustieteellisen koulutuksen asemaa Vaasassa ja koko Länsi-Suomessa lujitetaan. Tuomarikoulutuksen kehittämisessä Vaasan yliopisto on ilmaissut kantansa osallistumisesta tuomarikoulutuksen teoriajaksojen tuottamiseen.

Yliopiston alueellinen toiminta

Vision mukaisesti yliopisto on Pohjanmaan maakuntien yliopistona aktiivinen toimija alueen opetus- ja tutkimustoiminnan kehittämisessä. Yliopisto tekee aktiivisesti yhteistyötä Vaasanseudun ja Pohjanmaan maakuntien elinkeinoelämän, julkisyhteisöjen ja kulttuurielämän kanssa.

Vaasan yliopiston näkökulmasta yhteiskunnallisen palvelutehtävän hoitaminen on suunniteltu seuraavasti:

- Vaasan korkeakoulukonsortion jäsenkorkeakoulujen kanssa tapahtuva yhteistoiminta ja siihen liittyvä alueellinen yhteistoiminta; yhteistoiminnalla haetaan laajempaa korkeakoulujen vaikuttavuutta myös yhteiskunnallisen tehtävän näkökulmasta
- Vaasan yliopiston Seinäjoella tapahtuva toiminta käsittää yliopiston palvelututkimusyksikön toiminnan sekä eri yliopistojen ja Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistyksen kanssa yhteistyössä toteutettujen EPANET-tutkimusprofessoritoiminnan; Seinäjoelta toiminta on laajentunut koko Etelä-Pohjanmaan alueelle, Suupohjan alueelle ja Kauhajoelle
- Vaasan yliopiston Kokkolassa tapahtuva toiminta, josta osa tapahtuu toisaalta Jyväskylän ja Vaasan yliopistojen tekemän yhteistyösopimuksen ja osa Jyväskylän, Oulun ja Vaasan yliopistojen kesken tekemän yhteistyösopimuksen puitteissa; Kokkolassa tapahtuva toiminta suuntautuu koko Keski-Pohjanmaan alueelle
- Vaasan yliopiston yksin harjoittama aluetoiminta kolmen Pohjanmaan alueella; tämä toiminta perustuu yliopiston erityisosaamisalueisiin
- Vaasan korkeakoulukonsortion puitteissa yliopisto toimii myös Suomen ruotsinkielisillä kielialueilla

- Vaasan yliopiston valtakunnallinen vastuu monikielisyyden koulutuksessa ja tutkimuksessa

Yliopistolla on toimivaa yhteistyötä alueella olevien yliopisto- ja ammattikorkeakouluyksiköiden kanssa. Konkreettisia yhteistyömuotoja ovat tekniikan alan laboratorioiden kehittäminen yhdessä ammattikorkeakoulujen kanssa sekä tiedekirjasto Tritonian ja Oppimiskeskuksen toimintamallit, joissa yhteistyökumppaneina ovat Svenska handelshögskolan i Vasa ja Åbo Akademi i Vasa. Täydennyskoulutusyhteistyö Svenska handelshögskolanin i Vasa kanssa on aloitettu yhteisen erillislaitoksen kautta.

Vaasan korkeakoulukonsortiossa on mukana seitsemän yliopisto- ja korkeakouluyksikköä. Kauden 2004-2006 tulossopimuksessa toiminnan vakiinnuttamiselle on osoitettu rahoitusta yhteiskunnallisen palvelutehtävän kautta.

Vaasan yliopiston **Seinäjoen yksikön** toiminta painottuu käyttäjälähtöiseen informaatioteknologian kehittämiseen, pk-yritysten markkinoinnin kehittämiseen, alueellisen toimintaympäristön kehitysohjelmaan sekä aikuiskoulutuksen kehittämiseen. Tärkeimmät toimintaa tukevat organisaatiot ovat Vaasan yliopiston ainelaitokset, **EPANET-professuurit** sekä muut Seinäjoella toimivat korkeakouluyksiköt. Vaasan yliopisto edistää alueella tutkimustoiminnan kehittämistä, maisteriohjelmatoimintaa sekä yhteistyöverkoston kehittämistä yliopistokeskustoiminnan puitteissa.

Kokkolassa on aloitettu Vaasan yliopiston omana avoimena yliopisto-opetuksena väylään johtava kauppatieteen koulutus. Chydenius-Instituutti järjestää Vaasassa opettajien pedagogisia opintoja. CI:n toimintaa kehitetään yliopistokeskusosapuolten kanssa yhteistyössä. Vaasan yliopiston rooli yhteistoiminnassa painottuu kauppatieteellisen koulutuksen kehittämiseen. Kokkolassa käynnistettävä kauppatieteellisen alan maisterikoulutus on suunniteltu aloitettavan seuraavalla suunnittelukaudella.

Vaasan yliopisto järjestää **Kauhajoella** yhteistyössä alueen oppilaitosten ja yritysten kanssa tutkintotavoitteista koulutusta. Tarkoituksena on luoda avoimen yliopiston väylä ja MBA-ohjelma. EPANET-professoreihin kuuluvan tuotantotalouden, erityisalana logistiset järjestelmät, professorin toiminta-alue on Kauhajoki ja Seinäjoen.

Alueellisen toiminnan ohella kielikylpytoiminnasta on kehittynyt yliopistolle valtakunnallinen tehtävä. Kielikylvyn ja monikielisyyden keskus on kansainväliseen yhteistyöhön perustuva pitkälle kehittynyt tutkimus- ja koulutustuote, jota hyödynnetään laajasti maassamme. Sen merkitys on tunnustettu, eikä sen kehittämistä voida pitää enää yksinomaan Vaasan yliopiston tehtävänä. Suomalaiset koulut odottavat sekä suoraan kielikylpyopettajia että metodin omaksumista opettajien käyttöön. Suomessa ei ole toista yliopistoa, jossa vastaavaa, vahvasti tutkimukseen perustuvaa käytännön koulutukseen johtavaa koulutusta voitaisiin kehittää. Kielikylpytutkimus ja -opetus on osa monikielisen, -kulttuurisen ja -arvoisen Euroopan luomista, jonka toiminnan säilymisestä ja kehittämisestä tulisi olla vastuuta myös kansallisella tasolla.

3.4.2. Prosessien tuottamat tulokset

Prosessien tuottamia tuloksia tarkastellaan tuotoksen määrän ja laadun näkökulmista.

Tavoitteet

Yliopiston tavoitteena on, että sovitut tavoitteet saavutetaan ja että korkeatasoisten julkaisujen määrä kaikilla tieteenaloilla on kilpailukykyinen. Sisäisten palveluiden määrän ja laadun tulee tukea yliopiston perustehtävien toteuttamista. Tuotoksen laadun näkökulmasta tavoitteena on, että tutkintonsa suorittaneet sijoittuvat hyvin työelämään ja heillä on hyvät valmiudet jatko-opintoihin. Yliopisto pyrkii siihen, että sen tulokset kestävät vertailun vastaavien yliopistojen tulosten kanssa.

Toimenpiteet

- opetusministeriön kanssa sekä yliopiston sisäisissä tulosneuvotteluissa sovitut määrälliset ja laadulliset tavoitteet
- hallituksen päättämät määrälliset tavoitteet
- valtakunnallisiin tutkijankoulutusohjelmiin osallistuminen
- muut määrälliset tavoitteet mukaan lukien erilliset yksiköt; mm. sijoittuminen työelämään, täydennyskoulutuksen laajuus
- suunnitelmakauden lopulla uudistetaan vaikuttavuuskysely ja analysoidaan sen tulokset

Määrälliset tavoitteet:

Tulossopimuksessa kaudelle 2004-2006 on sovittu seuraavat määrälliset tavoitteet:

- maisteritutkintotavoitteet yhteensä 400 tutkintoa jakaantuen seuraavasti: humanistinen ala 80, kauppatieteellinen ala 240, teknillistieteellinen ala 40 ja yhteiskuntatieteellinen ala 40 tutkintoa
- tohtoritutkintotavoitteet yhteensä 18 tutkintoa jakaantuen seuraavasti: humanistinen ala 4, kauppatieteellinen ala 11, teknillistieteellinen ala 1 ja yhteiskuntatieteellinen ala 2 tutkintoa
- uusien opiskelijoiden tavoite 675 opiskelijaa
- avoimen yliopiston kokovuotiset laskennalliset opiskelijapaikat 650
- avoimen yliopisto-opetuksen kautta hyväksytyt 40 opiskelijaa
- kansainväliseen opiskelijavaihtoon osallistuvien perusopiskelijoiden määrä 160 opiskelijaa

Alojen kehittämiseksi yliopisto tulee esittämään tavoitteen tarkistamista sekä teknistieteelliselle alalle maisteriohjelmien kautta sekä yhteiskuntatieteelliselle alalle peruskoulutuksen kautta.

Tutkijankoulutus

Yliopiston kaikilla koulutusaloilla on toimiva tutkijakoulutusjärjestelmä. Yliopisto on mukana valtakunnallisissa tutkijakouluissa. Yliopisto voi myös ottaa koordinoitavastuun tutkijakoulussa. Yliopiston oma tohtorifoorum-toiminta tukee jatkokoulutuksessa olevia opiskelijoita.

Yliopiston sisäiset tulos- ja palvelusopimukset

Yliopiston johto käy vuosittain syksyllä tulosneuvottelut tiedekuntien ja erillislaitosten sekä hallintopalveluiden kanssa. Neuvotteluissa sovitaan tehtävät, tavoitteet ja rahoitus. Lisäksi toiminnan kehittämiseen ja seurantaan liittyen yliopiston johto käy keväisin erilliset ns. palauteneuvottelut yksiköittäin.

Yliopiston vaikuttavuus

Yliopisto kehittää osana normaalia kehittämistoimintaa järjestelmällistä arviointi- ja laatutyötä, jonka perustana ovat yliopiston visio ja sen toteuttamista tukevat strategiat. Vaikuttavuuskysely toteutetaan suunnittelukaudella ja analysoinnin tulokset otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä.

3.4.3. Prosessien toteuttaminen

Prosessien tuottamia tuloksia tarkastellaan sekä määrän että laadun näkökulmista.

Tavoitteet

Yliopiston tavoitteet prosessien laadun suhteen toteutuvat silloin, kun yliopiston kaikilla yksiköillä on toimivat kansainväliset yhteydet, yliopiston tutkijakoulutus on hyvin organisoitu ja koulutusohjelmat ovat korkeatasoisia, relevantteja ja hyvin resursoitu. Yliopistolla tulee olla päämäärien toteutumista edesauttava opintojen ohjausjärjestelmä ja prosessien tulee tukea innovaatioiden syntymistä. Tavoitteisiin pyritään määrittelemällä yliopiston sisäiset prosessit ja niiden omistajuus. Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyön tulee edistää yliopiston tavoitteita. Toimiva ja ajantasainen laadunvarmistusjärjestelmä tukee niin yliopiston kuin yksittäisen yksikönkin tavoitteiden saavuttamista. Prosessien tehokkuuteen pyritään tuntemalla niiden kustannusrakenne ja toteuttamalla prosessit kustannustehokkaasti. Prosessien tehokkuuden osoituksena on tutkintojen suorittaminen tavoiteajassa.

Toimenpiteet

- suunnitelmakaudella määritellään yliopiston prosessit; arvioidaan laatuohjelman toteutuminen ja täydennetään sitä prosessien määrittelyillä

- selvitetään mahdollisuudet tarkastella tutkintojen tuottamista matriisirakenteen pohjalta koulutusohjelmavastuiden kautta monitieteellisyyden kehittämiseksi
- tutkimustoimikunnan työ ja tohtori-foorumin perustaminen tukevat jatkokoulutusprosessia
- kaksiportaisen perustutkintorakenteen toimeenpanoa varten käynnistetään projekti, jolla tuetaan tutkintojen tavoitteiden ja ydinsisältöjen määrittelyä ja poikkitieteellisten ohjelmien syntymistä
- luodaan kansainvälisyyttä edistäviä opetussisältöjä ja tutkintorakenteen kehittämisessä otetaan huomioon kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus (vieraskieliset maisteriohjelmat, Curriculum Development- ja Joint Degree – yhteistyö)
- henkilökunnan kansainvälistymisprosessit kansainvälistysstrategian mukaisesti
- tekniikan alan koulutuksen vakiinnuttaminen
- opintojen ohjausprosessien kehittäminen; siihen liittyviin valtakunnallisiin hankkeisiin osallistuminen
- kehitetään uusia opetusmenetelmänovaatioita aikaisempien simulointien ja verkko-oppimisen rinnalle
- aikuiskoulutusprosessit; Levón-instituutin toimintaa aikuiskoulutushankkeissa laajennetaan mm. yhteistyöllä Svenska handelshögskolanin Vaasan yksikön kanssa
- aluetoimintaan liittyvät prosessit ja Vaasan korkeakoulukonsortion työ
- arvioidaan yliopiston partnerisuhteet ja kehitetään verkostoyhteistyötä; virtuaaliyliopistotoiminnan kehittäminen
- toteutetaan vaikuttavuusstrategiaan sisältyvät prosessiluonteiset toimenpiteet

Yliopiston strategiatyö on nostanut selvästi esiin sen, että yliopistotyypillisessä hajanaisessa organisaatiossa toimintaprosessit tulee ottaa nykyistä tehokkaammin haltuun. Tämä merkitsee esimerkiksi tutkintojen suorittamisessa nykyistä syvempää opiskeluprosessin tarkastelua opetusprosessin asemesta. Tähän kokonaisuuteen liittyy opintojen ohjauksen problematiikka. Tukipalveluissa joudutaan taas arvioimaan uudelleen hajautettujen prosessien, esimerkiksi talous- ja henkilöstöasioihin liittyvien prosessien toimivuus.

Strategiatyön yhteydessä on niin ikään todettu, että prosessien omistajuus ei yliopistotyypillisessä organisaatiossa ole aina selvä, tämä koskee niin pääprosesseja opetusta ja tutkimusta kuin tukiprosessejakin. Esillä on ollut esimerkiksi tarve määrittellä tutkintojen tuottamista matriisirakenteena ja koulutusohjelmavastuiden määrittelyä. Tämänkaltaisessa tarkastelussa yksittäisen oppiaineen näkökulmasta lähtevän tarkastelun asemesta päästään nykyistä paremmin käsiksi myös poikkitieteellisyyttä koskeviin kysymyksiin.

Tutkimustoimikunta otti erääksi tavoitteekseen yliopiston tohtorifoorumin perustamisen. Toiminta käynnistettiin vuonna 2004. Sen avulla pyritään tukemaan laitosten vastuulla olevaa jatkokoulutusta. Kehittämisen pohjaksi tehtiin laaja ohjaavien professoreiden ja jatkokoulutukseen osallistuvien näkemyksiä koskeva selvitys.

3.4.4. Yliopiston osaaminen ja suorituskyky

Opiskelijoiden osaaminen ja suorituskyky

Opiskelijoiden osaamisen ja suorituskyvyn kriittisiä tekijöitä ovat motivaatio, kyvykkyys ja elämäntilanne.

Opiskelijoiden hyvän motivaation saavuttamiseksi tavoitteena on, että jokaisella opiskelijalla on henkilökohtainen opintosuunnitelma. Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee relevantit oppimismenetelmät ja on itsenäinen oppija. Elämäntilanteen näkökulmasta tavoitellaan opiskelijoiden hyvää sitoutumista yliopistoon.

Toimenpiteet

- henkilökohtaisten opintosuunnitelmien kehittämisessä hyödynnetään yliopistoverkostoissa tehtävää yhteistyötä ja Suomen virtuaaliyliopistossa kehitettäviä ohjauksen (verkko)työvälineitä
- alkuohjauksen ja tuutoroinnin jälkeistä opinto-ohjausta laajennetaan opettajatuutorointiin
- esim. KEHRÄ-projektissa luodaan opiskelijan tuki- ja neuvontaverkosto, joka pyrkii edistämään opiskelijan kokonaishyvintä
- otetaan käyttöön opiskelijalähtöisiä opetus- ja opiskelumuotoja ja kehitetään oppimiskeskuksen toimintaa yliopiston strategioiden mukaisesti (opetuksen laatuohjelma, perustutkintojen kehittämisstrategia, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia)
- tuetaan kansainvälistä opiskelijavaihtoa ja harjoittelua
- kannustetaan opiskelijoiden osallistumista yliopiston kehittämiseen ja tehostetaan opiskelijapalautteen hyödyntämistä opetuksen kehittämisessä

Henkilökunnan osaaminen ja suorituskyky

Henkilökunnan osaamisen ja suorituskyvyn kriittisiä tekijöitä ovat motivaatio, pätevyys, oppiminen/kehittyminen, innovatiivisuus ja elämäntilanne.

Henkilökunnan motivoimiseksi tavoitteena on henkilökunnan ja johtajien toimiva vuorovaikutus. Yliopiston tulee olla kaikkien henkilöstöryhmien ja opiskelijoiden tasa-arvoinen yhteisö. Yliopiston tavoitteena on saada pätevää henkilökuntaa, jonka koulutustaso on korkea ja tehtäviin soveltuva. Henkilökunnan portfolioimenettelyä hyödynnetään rekrytoinnissa ja osaaminen otetaan huomioon työtehtävistä sovittaessa. Yliopisto pyrkii siihen, että kehittyminen ja oppiminen ilmenevät innovaatioina henkilökunnan työssä. Tavoitteena on, että henkilökunta viihtyy ja voi hyvin.

Toimenpiteet

- työhyvinvointiin liittyvät toimenpiteet vakiinnutetaan osaksi johtamista ja työn organisointia
- suunnitelmakautena tehdään osaamiskartoitus ja suunnitelma osaamisen kehittämiseksi, ml. eläkkeelle siirtyvien osaamisen siirto
- yliopiston kehittäminen työyhteisönä ja henkilökunnan hyvinvoinnin kehittäminen; hyvinvointisuunnitelma; Kaiku-hanke tukee suunnitelmallisesti työhyvinvointiin liittyvien arvojen, asenteiden sekä toimintojen sisäistämistä
- sisäisen viestinnän kehittäminen
- henkilöstöstrategian toimenpiteet; virkarakenteen kehittäminen ja palkkauudistus
- henkilöstön kehittäminen; koulutus, työkierto, osaamisportfoliot jne.
- kansainvälisen toimintaympäristön vaatimat edellytykset koko henkilökunnalta
- tasa-arvotyötä edistetään ao. toimikunnan johdolla
- kehityskeskustelujen käyttöönottoa vahvistetaan
- palkkauudistustyön käynnistäminen ja kokonaistyöaikasuunnitelmien hyödyntäminen

Toimintaedellytysten hallinta

Toimintaedellytysten hallintaa tarkastellaan tarkoituksenmukaisuuden ja käyttöasteen näkökulmista.

Tavoitteena on, että yliopistolla on hyvä opetusta ja tutkimusta edistävä teknologia ja tietovaranto ja että tietohallinto tukee yliopiston toimintoja. Toimintaedellytyksistä vastaavan palveluorganisaation tulee olla toimiva ja henkilökunnan osaamisen korkeatasoista. Yliopisto pyrkii siihen, että sen tiloihin on ”kynnyksetön” pääsy. Ongelmat hoidetaan välittömästi. Tavoitteena on, että tilat ja laitteet ovat tarkoituksenmukaiset ja niiden käyttöaste on korkea.

Toimenpiteet

- kirjaston ja atk-keskuksen toiminnan kehittäminen; tietohallinnon kehittämisohjelman uudistaminen
- tekniikan koulutuksen vakiintumiseen liittyen tekniikan alan laboratorioiden kehittäminen
- oppimiskeskuksen toiminnan kehittäminen
- tutkimuksen tukipalvelujen kehittäminen; tutkimusasiamiestoiminnan vakiinnuttaminen
- sopimuksia ja normeja pidetään ajan tasalla perustoimintojen tukemiseksi
- tietotekninen infrastruktuuri
- yliopiston tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito: tutkimustietokanta, opintojärjestelmät, henkilöstö- ja talousjärjestelmät
- opiskelijoiden, erityisesti kansainvälisten opiskelijoiden tukipalvelujen, kehittäminen

3.4.5. Toimintaedellytysten varmistaminen

Opiskelijoiden tehokas rekrytointi

Opiskelijoiden tehokasta rekrytointia tarkastellaan panostuksen, hakijoiden ja valinnan näkökulmista.

Tavoitteena on, että yliopiston näkyvyys niin lähimarkkinoilla kuin kauempanakin kasvaa nykyisestään. Hakijoiden määrässä ja tasossa tavoitellaan kilpailukykyä kaikilla aloilla. Yliopiston tulee olla kansainvälisesti kiinnostava. Kustannusten tulee olla kohtuulliset suhteessa valittavien määrään. Tavoitteena on selkeä, oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen rekrytointipolitiikka.

Toimenpiteet

- jatketaan imagotyötä yliopiston omana ja konsortion yhteistyönä ja tehostetaan markkinointia kaupungin ja teollisuuden kanssa
- valintaprosesseja arvioidaan ja kehitetään; käytetään suoravalintaa; tekniikan alalla liitytään mukaan valtakunnalliseen valintayhteistyöhön
- valinta eri kategorioista; avoin väylä, maisteriohjelmat, muuntokoulutus
- kehitetään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen kanssa

Henkilökunnan tehokas rekrytointi

Henkilökunnan tehokasta rekrytointia tarkastellaan panostuksen, hakijoiden ja valinnan näkökulmista.

Yliopiston rekrytointi on aktiivista, tehokasta ja tasa-arvoista. Tavoitteena on, että yliopiston henkilöstöpolitiikka tukee asiantuntevan ja yliopiston päämääriin pyrkivän henkilökunnan rekrytoimista.

Toimenpiteet

- henkilöstöstrategian mukaiset toimenpiteet
- virantäyttöselosteen ja -suunnitelman kehittäminen ja sen käyttö kaikkien virkojen täytössä
- erityisalueena uuden teknillisten tiedekunnan henkilöstön rekrytointi
- ikääntymisen aiheuttamat toimenpiteet rekrytoinnissa

Toimintaedellytysten tehokas luominen

Toimintaedellytysten tehokasta luomista tarkastellaan rakenteen ja kokonaistaloudellisuuden näkökulmista.

Toimintaedellytysten rakenteen kehittämisessä otetaan huomioon yliopiston tehtävien kehittyminen ja toiminnan pitkäjänteisyys. Hankinnat suoritetaan kokonaistaloudellisesti ja kustannustehokkaasti.

Toimenpiteet

- yliopiston organisaatioon liittyvät muutokset; kielipalveluiden organisointi
- kokonaistyöajan käytön analysointi ja kehittäminen
- tieto- ja viestintäteknikan kehittäminen opetuksen, opiskelun ja yhteisöviestinnän tueksi
- yliopisto valmistelee uutta rahanjakomallia yksiköiden toimintaedellytysten varmistamiseksi
- Vaasan korkeakoulukonsortion yhteistyönä tehtävät toimintaedellytysten kehittämishankkeet
- osallistuminen Vaasan tiedepuiston kehittämiseen
- kriisi- ja turvaohjeiston luominen
- kehitetään innovaatiojärjestelmää yliopiston tutkimusta hyödyntäväksi järjestelmäksi
- laaditaan pitkän tähtäimen tilasuunnitelma

3.4.6. Yliopiston toiminnan rahoitus

Yliopiston toiminnan rahoituksen kriittisiä tekijöitä ovat laajuus, kasvu, rakenne (lähteet ja käyttö).

Rahoituksen tason tulee mahdollistaa aiemmin määriteltyjen päämäärien saavuttamisen ja että yliopiston osuuden valtion määrärahoista tulee vastata vähintään sen tehtäväosuutta yliopistolaitoksessa. Toiminnan laajentumiselle tulee taata riittävä rahoitus. Yliopisto hyödyntää eri rahoituslähteitä monipuolisesti ja että rahoitusrakenne kehitetään kaikilla aloilla vastaamaan aloja keskimäärin. Jokaisella yksiköllä on toiminnan rahoituksen kokonaissuunnittelu ja – seuranta ja että ulkopuolinen rahoitus tukee yliopiston päämääriä.

Toimenpiteet

- tutkintotavoitteiden saavuttaminen ja alueellinen toiminta perusrahoituksen turvaamiseksi
- kielikylpytoiminnan vakiinnuttaminen
- edistetään Suomen Akatemian ja muun laadulla kilpaillun rahoituksen kasvua
- tuetaan yksiköiden rahoituksen kokonaissuunnittelun kehittymistä
- uuden rahoitus- ja budjetointimallin käyttöönotto
- kiinteistötehtävien budjetointitapa ja rahoitus selvitetään

4. HANKE-ESITYKSET

Sovitut hankkeet

Tulosopimuksessa kaudelle 2004-2006 ja siihen liittyvässä voimavarasopimuksessa vuodelle 2005 on sovittu seuraavista hankkeista, joiden rahoitus jatkuu vuodelle 2006:

Valtakunnallinen rahoitus:

- Opiskeluprosessien kehittäminen, Walmiiksi Wiidessä Wuodessa –hanke, vuosittain 80.000 euroa (2004-2006)
- Korkeakoulujen alueellisen kehittämisen ohjelma 80.000 euroa, yliopistokeskusyhteistyön ja avoimen yliopisto-opetuksen kehittäminen (2005-2006)
- Liiketoimintaosaaminen 80.000 euroa, yrittäjyyskoulutuksen ja työelämän tohtoriohjelman kehittäminen (2005-2006)

Muut hankkeet:

- Alueellisen vaikuttavuuden vahvistaminen sekä yliopiston oman profiilin ja kv-ohjelmien kehittäminen 380.000 euroa (2005-2006)
- Tekniikan alan jatkokoulutushanke yhteistyössä TKK:n ja TTY:n kanssa, vuosittain 70.000 euroa (2004-2006)
- Tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuurin kehittäminen 100.000 euroa (2005-2006)

Uudet hanke-esitykset sekä jatkorahoitusesitykset:

Tietoteollisuusohjelma

- Tietoteollisuusalojen tutkimus- ja koulutusedellytysten vahvistamiseen liittyvä **jatkohanke-esitys: 378.000 euroa vuodeksi 2006**
Määrärahalla tuetaan tietoteollisuusohjelmalla käynnistettyjen muuntokoulutusohjelmien opiskelijoiden opintojen etenemistä. Tällä hetkellä kirjoilla on edelleen n. 300 muuntokoulutusohjelmaan otettua opiskelijaa.

Tekniikan alan kehittäminen

- Energiatekniikan diplomi-insinööriohjelman kehittäminen, vuosittain 160.000 euroa (2006-2008)

Humanistisen alan kehittäminen

- Aineenopettajan opinnot, 60.000 euroa
- Kielitaidon vahvistaminen osana kansainvälistymistä, 50.000 euroa

Yhteiskuntatieteellisen alan kehittäminen

- Julkisen yrittäjyyden maisteriohjelma, vuosittain 116.000 euroa (2006-2008)

Kauppätieteellisen alan kehittäminen

- Maisteritutkintoon tähtäävä koulutus Seinäjoella, vuosittain 150.000 euroa
- Konseptijohtamisen (Design Management) maisteriohjelma, vuosittain 130.000 euroa (2006-2008)

Koulutuksen kehittämishankkeessa viitataan TaiK:n suunnitelmaan Muotoiluun liittyvän koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen Vaasassa yhteistyössä Taideteollisen korkeakoulun Muova-yksikön kanssa

Tutkimuksen infrastruktuurin kehittäminen

- Liiketalouden ja tekniikan integraatio – tutkimusinfrastruktuurin kehittäminen, 100.000 euroa

Virtuaaliyliopisto:

- Virtuaaliyliopistotoiminnan kehittäminen, 190.000 euroa
- Tritonian oppimiskeskushanke, 60.000 euroa

Opintojen edistäminen:

- Tehostettu tutkielmaohjaus –jatkohanke-esitys, 50.000 euroa

5. TALOUSARVIO VUODELLE 2006

Talousarvio on Vaasan yliopiston ehdotus kauden 2004-2006 tulossopimukseen liittyväksi voimavaraosuudeksi vuodelle 2006.

Yliopistoon sovellettavan budjetoitijärjestelmän tulee mahdollistaa yliopiston perustehtävillä asetettujen tavoitteiden toteuttamisen, koulutus-, tutkimus- tai kulttuuripoliittisesti merkittävien valtakunnallisten tehtävien hoitamisen ja toiminnan laadun ja vaikuttavuuden palkitsemisen.

Yliopistolaitoksen toimintamenojen perusrahoituksen määräytymisperusteissa sovelletaan laskennallista rahoitusmallia.

4.1. Täydentävä rahoitus

Ulkopuolisella rahoituksella tuetaan yliopiston tavoitteita. Yliopiston varsinaista budjettirahoitusta täydentävän rahoituksen osuus on vähintään 20 prosenttia yliopiston kokonaisrahoituksesta.

Yliopiston liiketaloudellisen toiminnan tulotavoite vuonna 2006 on 1.500.000 euroa ja kannattavuustavoite 80.000 euroa (5 % tuloista). Yhteistoimintatutkimuksen tulotavoite on 3.000.000 euroa. Lahjoitusten arvioitu määrä on 980.000 euroa ja sponsoritulojen 20.000 euroa.

4.2. Toimintamenot

Tulossopimuksen 2004-2006 tavoitteiden saavuttamiseksi hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2006 yliopiston toimintamomentille (momentti 29.10.21) esitetään:

Perusrahoitus

Yliopisto esittää tavoitteen tarkistamista sekä teknistieteellisellä alalla että yhteiskuntatieteellisellä alalla. Molempiin aloihin on esitetty koulutuksen monipuolistamishankkeet.

Perusrahoituksen suuruuteen ja eriin vaikuttaa eniten sovitut määrälliset tavoitteet ja niiden toteutuminen. Tekniikan alan kohdalla laskentamallin mukainen tutkintototeuma alkaa vaikuttaa vasta seuraavan tuloskauden perusrahoituksessa, koska ensimmäiset tutkinnot ovat toteutuneet vasta vuonna 2004. Vaasan yliopiston tekniikan alan tutkintototeumasta sopimuskaudella hyötyy rahoitusmielessä Teknillinen korkeakoulu, koska DI-opiskelijat, myös muuntokoulutuksen opiskelijat, saavat yhteistyökoulutussopimuksen perusteella tutkintotodistuksen edelleen valtaosin Teknillisestä korkeakoulusta. Kaudella 2002-2004 TKK:sta on valmistunut vuosittain keskimäärin 18 VY:n opiskelijaa (taulukko s. 10)

Vaasan yliopisto esittää, että tämä laskennallisen **rahoitusmallin aiheuttama vääristymä korjattaisiin** erillisrahoituksena.

Vuoden 2005 talousarvion mukaisesti yliopisto esittää, että perusrahoituksen 'Yhteiskunnallinen palvelutehtävä' -osuudessa otetaan huomioon yliopiston alueellinen toiminta Vaasan korkeakoulukonsortiossa sekä Kokkolan ja Seinäjoen yliopistokeskusuksyksiköissä. Yliopistolla on alueen koulutusta ja tutkimusta palvelevat yksiköt Seinäjoella sekä Vaasassa. Vaasassa Levón-instituutin täydennyskoulutus-toiminta on yhteinen Hankenin kanssa. Yliopiston kielikylpytoiminta sisältyy niin ikään yhteiskunnalliseen palvelutehtävä -rahoitukseen.

Perusrahoitukseen sisältyy **avoimen yliopisto-opetuksen rahoitus** laskennallisen mallin mukaisesti.

Perusrahoitukseen sisältyvä **yhteiskunnallinen palvelutehtävä:**

- kielikylpytoiminta, 150.000 euroa
- tutkimustulosten hyödyntämiseen liittyvien palvelujen kehittäminen ja alueellisen vaikuttavuuden vahvistaminen, 300.000 euroa

Perusrahoitukseen esitetään lisättäväksi **uuteen palkkausjärjestelmään** siirtymisestä aiheutuvat korotukset.

Yliopisto esittää, että vuoden 2005 **osakemerkintävaltuus, 10.000 euroa**, pidetään edelleen vuonna 2006 voimassa. Mahdollinen osakemerkintä liittyy Vaasan tiedepuisto – hankkeeseen. Vaasan korkeakoulukonsortion toimeksiannosta teetettiin asiasta selvitys ja raportti luovutettiin konsortion johtoryhmälle joulukuussa 2004.

Hankerahoitus

Sovitut, vuodelle 2006 jatkuvat hankkeet

Valtakunnallinen rahoitus:

- Opiskeluprosessien kehittäminen, Walmiiksi Wiidessä Wuodessa –hanke, vuosittain 80.000 euroa (2004-2006)
- Korkeakoulujen alueellisen kehittämisen ohjelma 80.000 euroa, yliopistokeskusyhteistyön ja avoimen yliopisto-opetuksen kehittäminen (2005-2006)
- Liiketoimintaosaaminen 80.000 euroa, yrittäjyyskoulutuksen ja työelämän tohtoriohjelman kehittäminen (2005-2006)

Hankkeet:

- Alueellisen vaikuttavuuden vahvistaminen sekä yliopiston oman profiilin ja kv-ohjelmien kehittäminen 380.000 euroa (2005-2006)
- Tekniikan alan jatkokoulutushanke yhteistyössä TKK:n ja TTY:n kanssa, vuosittain 70.000 euroa (2004-2006)

- Tieto- ja viestintätekniiikan infrastruktuurin kehittäminen 100.000 euroa (2005-2006)

Uudet hanke-esitykset sekä jatkoraohoitusesitykset:

Hankekohtaiset perustelut on esitetty luvussa 4 s. 62 alkaen.

Valtakunnallinen rahoitus

Tietoteollisuusohjelma:

Vaasan yliopisto esittää, että tietoteollisuusohjelmarahoitusta jatkettaisiin vielä vuonna 2006 ohjelman perusteella sisään otettujen opiskelijoiden opetuksen ja ohjauksen turvaamiseksi. Muuntokoulutukseen otetut opiskelijat opiskelevat työn ohessa, jolloin valmistumista ei voida edellyttää samassa nopeudessa kuin varsinaisilta opiskelijoilta. Suunnitelman luvussa 6 on raportti tietoteollisuusohjelman toteutumisesta Vaasan yliopistossa. **Määrärahatarve on 378.000 euroa.**

Opiskeluprosessien kehittäminen:

- Opintojen edistäminen, tehostettu tutkielmaohjaus –jatkohanke-esitys, 50.000 euroa

Virtuaaliyliopisto:

- 190.000 euroa yliopiston priorisoimiin virtuaaliopetushankkeisiin ja niihin liittyvään henkilöstökoulutukseen sekä valtakunnalliseen virtuaaliyliopistotoimintaan
- 60.000 euroa oppimiskeskus-yhteistyöhankkeeseen kohdennettavaksi hankkeen yliopistoille

Alueellinen kehittäminen

- 116.000 euroa julkisen yrittäjyyden maisteriohjelma (2006-2008)
- 150.000 kauppatieteen alan maisteritutkintoon tähtäävä koulutus Seinäjoella (2006-2008)

Liiketoimintaosaaminen:

- 130.000 euroa konseptijohtamisen (Design Management) maisteriohjelma (2006-2008).

Koulutuksen kehittämishankkeessa viitataan TaiK:n suunnitelmaan Muotoiluun liittyvän koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen Vaasassa yhteistyössä Taideteollisen korkeakoulun Muova-yksikön kanssa

Hankkeet:

Tekniikan alan kehittäminen

- 160.000 euroa energiatekniiikan diplomi-insinööriohjelman kehittäminen (2006-2008)

Humanistisen alan kehittäminen

- 60.000 euroa aineenopettajan opintojen suunnittelu ja pilottivaiheen käynnistäminen
- 50.000 euroa kielitaidon vahvistaminen osana kansainvälistymistä

Tutkimuksen infrastruktuurin kehittäminen

- 100.000 euroa liiketalouden ja tekniikan integraatio – tutkimusinfrastruktuurin kehittäminen

Tuloksellisuusrahoitus

Yliopisto esittää, että tuloksellisuusrahoitusta jaettaessa otetaan huomioon seuraavaa:

- Laatuyskikkörahoitus: Kauppatieteellisen alan johtamisen laitos sekä yliopiston aikuiskoulutustoiminta ovat laatuyskiköitä kaudella 2004-2006.
- Kaikilla yliopiston aloilla opintojen kulku on valtakunnallisesti vertailtuna hyvä. Yliopisto tekee jatkuvaa kehittämistyötä opintojen kulun tehostumiseksi.
- Opiskelijoiden kansainvälinen vaihto on edennyt Vaasan yliopistossa erinomaisesti. Englanninkielisen opetustarjonnan laajentaminen on mahdollistanut ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kasvattamisen.
- Yliopisto on saanut tuloksellisuusrahoituksesta työllistymisen perusteella. Yliopistosta valmistuneet maisterit ja tohtorit työllistyvät hyvin.
- Yliopisto on aktiivinen osapuoli paikallisessa yliopisto- ja korkeakoulu yhteistyössä sekä alueellisessa yhteiskunnallisessa toiminnassa. Vaasan yliopisto suurimpana koulutusyksikkönä alueella toimii useimmissa yhteistyöhakkeissa käynnistäjänä.

Yliopisto on valmistellut tasapainoisen onnistumisen viitekehysten pohjalta strategiaansa. Strategiatyö on ollut pohjana toiminta -ja taloussuunnitelman laadinnassa. Yliopisto on järjestelmällisesti kehittänyt laatuystötä ja on työssään ottanut huomioon kokonaisarvioinnin suositukset.

6. ERILLISRAPORTIT

Yliopisto laatii maaliskuun loppuun mennessä **toimintakertomuksen vuodesta 2004**. Luvussa kaksi oleva analyysi on osa toimintakertomusta. Yliopisto toimittaa pyydetyt tiedot **KOTA-rekisteriin** sovitun aikataulun mukaisesti.

Tässä luvussa on seuraavat opetusministeriön pyytämät **erityisraportit**:

- sivuaineopinnot
- avoimen väylän toteutuminen ja täydennyskoulutus
- tietoteollisuusohjelma
- virtuaaliyliopistohanke

Vaasan yliopiston toimitilastrategia